

5

ژ وەشائين پەرتوو و خانەيا دياربەر - زاخۆ

نەيز ستوينا ئىسلامى

تەحسین ئەبراهیم وۆسكى

نقیض

ستوینا ئیسلامی

كتیب : نقیژ ستوینا ئیسلامی
نقیسه ر : ته حسین ئیبراهیم دؤسکی
به رگ : نجم الدین بیری
چاپا : ئیکی ۲۰۱۱
چاپخانه یا رۆژه لات — هه ولیر
ژمارا سپارتنی ل په رتوو کخانه یا به درخانیان ل دهۆکی: ۲۵۱۶
ژ وه شانین په رتوو کخانه یا (دیاره به کر) ل زاخۆ

﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴾

نَقِيْزٌ سْتَوِيْنَا يُسْلَامِيْ

تە حسين ئىبراھىم دۆسكى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دهسپیک

هەر خودان باوهره کئی باش هزرا خو د ژییی خو یی کورت دا بکهت دئی زانت کول دهمه کئی نیریک ئه و دئی ژ فئی دنیایی بار کهت ، ودی یی پشت ده تی و قهستا خودایی خو کهت ، ول بهر دهستی وی دئی ناماده یی مه حکه مه دیه کا مه زن بت ، و چونکی نقیژ ستوینا ئیسلامی یا سه ره کییه د حه دیسه کا دورست دا ئه و ا ئیمامی طه بهرانی ژ پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - فه دگو هیژت هاتییه ، پیغه مبهر - سلاؤ لی بن - دیبژت : ﴿ اول ما یحاسب به العبد يوم القيامة الصلاة ، فإن صلحت صلح له سائر عمله ، وإن فسدت فسدت سائر عمله - ئیکه مین تشتی رۆژا قیامه تی حسیبا وی د گهل عه بدی دئیه کرن نقیژه ، فیجا ئه گهر ئه و یا باش بوو کاری وی یی دئی ژی هه می دئی یی باش بت ، و ئه گهر ئه و یا خراب بوو کاری وی یی دئی ژی هه می دئی یی خراب بت ﴾ .

ژ بهر فئی چه ندی دهمی مروؤ ئایه تین قورئانی و حه دیسین پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - دخوینت دزانت کو نقیژی د ته رازیا شریعه تی دا بهایه کئی مه زن هدییه ، وه ما هند به سه بیژین : پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - د حه دیسه کئی دا (وه کی ئیمامی موسلم ژ جابری فه دگو هیژت) دیبژت :

﴿ إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرْكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ ﴾ - د نابقهرا زهلامی
وشرکی وکوفری دا نه کرنا نفیژی یه ﴿ ۱ ﴾ یه عنی : هیلانا نفیژی یه وی
توخویی رادکته یی کو د نابقهرا مروقی وکوفری دا هدی .

وچونکی گهلهک ژ مه ب دورستی خه می ژ خوشاره زاکرنا د
(شه عائیږین) دینی دا ناخون ، وعیادهت وه کی عهده ته کی ژ باب
وبایران وهرگریه هم دینین گهلهک کهس د ناؤ مه دا هه نه ژ نه زانین
عیادهتی ب رهنگه کی خهلهت دکهن ، وهندهک جاران دویر نینه نهؤ
خهله تیبه بینه نه گهرا نه قه بویلکرنا وی عیادهتی یی نهو دکهن .

ودا نفیژین مه ددورست بن ب وی رهنگی یی ژ پیغه مبهری - سلاؤ
لی بن - هاتیبه فه گوهاستن ، مه قیا ب دریژی بهحسی فقهی نفیژی بکهین :
کانی بهایی نفیژی د ئیسلامی دا چهنده ، وچ شهرت بو کرنا نفیژی
هه نه ، ونفیژا دورست چاوا دئته کرن ، وچ خهله تی هه نه هم نه فرؤ
د نفیژین خو دا دکه فینی ، هیقیما مه ژ خودی نهوه هاریکاریا مه بکهت
کو هم ب دورستی عیادهتی وی بکهین .

بھایں نقیڑیں

د نیسل امن دا

خودایی مہزن د قورٹانا پیروز دا ٹاشکھرا دکھت کو وی کرنا نقیڑان نہ ب تنی ل سہر ٹومہتا نیسلامی فہر کریہ بہلکی وی ٹہول سہر ٹومہتین بہری مہڑی فہر کریہ ، وہ کی دبیزت : ﴿ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۗ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۗ ﴾ - وٹھوین کیتاب بو ہاتی د دہر حہقا راستیا پیغہمبہرینیا موحمہدی دا سلاؤ لسی بن ژیک جودا نہبوون ، حہتا بو وان ٹاشکھرا نہبووی کو ٹھو ٹھو پیغہمبہرہ یی بہحسی وی د کتیپین وان دا ہاتی ، و د ہمی شریعہتان دا فہرمان ب تشتہ کی ل وان نہہاتیوو کرن ژبلی ہندی کو ٹھو پھرستنا خودی ب تنی بکن و ب عیادہتی قہستا کناری وی بکن ، روپی خو ژ شرکی وەرگیر نہ باورہیی ، و ب کرنا نقیڑی رابن ، وزہ کاتی بدہن ، وٹھوہ دینی راست ﴿ ۗ 》 .

و د ٹاہتہ کا دی دا خودایی مہزن ٹاشکھرا دکھت کو نقیڑ ل سہر مہ فہرضہ کا دہمدارہ ، و کرنا وی ب ہندہک دہمین دہسنشانگری قہ یا

گریدایه ، دهمی دبیژت : ﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴾ .
 ۱۲ - هندی نفیژه ل سهر خودان باوهران فهرزه کا دهمداره .

وحه دیسین پیغه مبهری ژی - سلاؤلای بن - ل سهر گرنگی وقه در
 وبهای نفیژی گهله کن ، ژ وان حه دیسان : ئیمای طه بهرانی ژ (عباده بن
 الصامت) ی فه دگو هیژت ، دبیژت : پیغه مبهری - سلاؤلای بن - گوت :
 ﴿ فَإِنَّ رَبَّكُمْ ، يَقُولُ : مَنْ صَلَّى الصَّلَاةَ لَوْ قَتَلَهَا ، وَحَافِظَ عَلَيْهَا ، وَكَمْ
 يُضَيِّعُهَا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهَا ، فَلَهُ عَلَيَّ عَهْدٌ أَنْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ لَمْ يُصَلِّهَا
 لَوْ قَتَلَهَا ، وَكَمْ يُحَافِظُ عَلَيْهَا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهَا فَلَا عَهْدَ لَهُ عَلَيَّ ، إِنْ شِئْتُ
 عَذَّبْتُهُ ، وَإِنْ شِئْتُ غَفَرْتُ لَهُ - هندی خودایی هه وهیه دبیژت : هه چیی
 نفیژی ل دهمی وی بکعت ، ووی پاریزت ، و ژ سستییا د دهر حه قی وی
 دا وی بهرزه نه کعت ، وی عهده ک ل سهر من ههیه کو نه ز وی بیه مه
 به حه شتی ، وهه چیی وی ل دهمی نه کعت ، و ژ سستییا د دهر حه قی وی
 دا نه وی بهرزه بکعت ، وی چو عهده ل سهر من نینن نه گهر من بقیت
 نه ز دی وی عهزاب دهم ، ونه گهر من بقیت نه ز دی وی غه فرینم .

و د دهر حه قا خیرا فان ههر پینج نفیژان دا ئیمای بوخاری وموسلم
 ژ (أبو هریره) ی فه دگو هیژن ، دبیژت : من گوھ ل پیغه مبهری بوو
 - سلاؤلای بن - گوت : ﴿ أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ
 يَوْمٍ خَمْسًا مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُقِي مِنْ ذَرْبِهِ ؟ - بیژنه من نه گهر رو بیاره ک د بهر
 دهر گه می ئیک ژ هه وه را ببورت ونه وه هر رۆژ پینج جار ان خو تیدا
 بشوت ، نه ری تشته ک ژ قریژا وی دی مینت ؟ ﴿ گوتن : تشته ک ژ قریژا

وی نامیت ، پیغمبهری گوت : ﴿ فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو
اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا - مهتلا هه پینج نفیژان ژى وه کی مهتلا وی رویاریه
خودی گونهان پی ژى دبهت ﴾ .

و د هدیسه کا دی دا ئیمامی موسلم ژ پیغمبهری - سلاف لی بن -
هاتییه کو ﴿ هه پینج نفیژ ، وئینی ههتا ئهینی ، وره مهزان ههتا
ره مهزانی گونه هین د ناههرا خو دا ژى دهن یین مهزن تی نه بن ﴾ .

و د هه حهقا وی کهسی دا یی باوهری ب نفیژی نهت ، و ب کرنا
وان رانهت هژماره کا ئهت و هدیسان هه نه کو ئه و کهس مروشه کی
کافره ووی و ئیسلامی چو د گهل ئیک نینه ، و ل ئاخره تی جهی وی
جهه نه مه ، د ئه ته کی دا خودایی مهزن به حسی جهه نه مییان دکهت ده می
ئه و ئه گهرین چوونا خو بو جهه نه می شه دگیرن و دیبژت : ﴿ مَا سَأَلَ كُمْ
فِي سَقَرَةٍ ﴿١٦﴾ قَالُوا لِمَ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿١٧﴾ - گوتن : ئه و چ بوو هوین
برینه ناگری ؟ گوتن : ئه م ژ نفیژ کهران نه بووین ﴿ یه عنی : چوونا وان بو
جهه نه می ژ بهر هندى بوو چونکی وان نفیژ نه دکرن .

و پوری د گهل مه هدیسا (جابری) ئه و موسلم ژى شه دگو هیزت ،
کو پیغمبهری - سلاف لی بن - گوئییه : د ناههرا زهلامی و کوفری و شرکی
دا نه کرنا نفیژی یه ، ژ بهر شی چه ندی هه می زانایین ئیسلامی ل وی
باوهرینه کو هه چیی باوهری ب فهربوونا نفیژی نهت ئه و کافره ،
و حوکمی (مرتد) ی ل سه ر دئیه ب جهننان ، و خیلاف ل سه ر هندى
هه یه ئه گهر کهسه ک ههت باوهری ب فهربوونا نفیژی ههت بهلی ژ یی

خيرهتي نه كهت ، هندهك زانا ديبڙن : نهڦه ڙي وهكي وي يه يي باوهري
 ب نقڙي نهههه ، ودهليلي وان ل سهر في چهندي ظاهري في حديسا
 بوريه . بهلي جمهوري زانايان ديبڙن : نهوي ڙ بي خيرهتي نقڙان
 نه كهت وباوهري ب فهبونا وان ههبت كافر نابت بهلي ڙ مرؤفين
 گونهكار دئته هڙمارتن ، وحوكمي وي حوكمي زناكهر ي موحصنه ،
 وهندهك زانايي دي ڙ فان ديبڙن : نهو كافر نابت ونائيه كوشتن ڙي ،
 بهلي دڦيت بيته گرتن وته عزيردان ههتا في گونهه ي بهيلت .

شهرت يي نقڙي

بهري نقڙي بيته گرتن هندهك شهرت ههنه دڦيت بيته ب جهئيان ههتا
 نقڙي يا دورست بت ، نه گهر نه نهو نقڙا دئته گرتن دي يا ڙ خو بت
 ونائيه قهبويلگرتن ، ونهو شهرت ڙي ب كورتي نهڦه نه :

۱ - پاڙي ، ومه خسه د ب پاڙيي پاڙيا لهشي نقڙي كهر يه ، ويا
 جلكي وي ، ويا وي جهي يي نهو نقڙي ل سهر دكهت .

ول دڙر وي جهي يي مرؤڦ نقڙي لي دكهت ، هندهك مهسه له ههنه
 دڦيت ئيشاره تي بدهني :

- نهو جهي مرؤڦ نقڙي ل سهر دكهت دڦيت يي پاڙ بت ، وچو
 تشتي يي نقڙي ل سهر نه بن .

- كرنا نقڙي ل سهر وي جهي ته صوير ل سهر تشته كي مه كرووهه ،
 چونكي مرؤڦ پتقه موڙيل دبت ، وهزرا وي ب دورستي نامينته ل سهر
 نقڙي .

- کرنا نفیژی د ناؤ قہبران دا ، یان ل وی جھی یی قہبر لی بت ،
 نہہیا مہ یا ژی ہاتیبہ کرن ، دا ئەم ژی وہ کی وان کافران لی نہئین
 یین (تہ عظیما) قہبران دکہن ، و ہندی ئیسلامی ئەؤ مہ سہلہ ب گرنگییا
 فہ یا وەر گرتی فقہزان دبیژن : ئە گەر ہات و جارہ کی ل دەمی حازربوونا
 جہنازہ کی نفیژا فہرض ہاتہ کرن یا دورست ئەوہ جہنازہ بیئہ پاشخستن ل
 پشت ریژین نفیژ کهران ، دا نہ کەفتہ بہر سنگی وان .

- ئیمام (ئبن ماجہ) ژ عہد لہلاھی کورپی عومہری فہد گوہیزت ،
 دبیژت : پیغہ مہری - سلاؤ لی بن - نہہی یا کری نفیژ ل حەفت جہان
 بیئہ کرن : ل وی جھی گلپش لی دئیتہ ہافیئن ، و ل وی جھی حەویان
 لی دئیتہ فہ کوشتن ، و ل سہر قہبران ، و ل سہرین رپکان ، و ل حەمامی ،
 و ل جھی حیشتہر لی دئیتہ گریدان ، و ل سہر بانئ کەعبی .
 - ئەو جھی صہیہ ک یان صہنہمی تشتہ کی خودان رح لی بت ،
 فقہزان دبیژن : مہ کرووہہ نفیژ لی بیئہ کرن .

- کرنا نفیژی ل مالا مروؤفہ کی نہ موسلمان یان ل دیر وکنیشتہ یان
 یا دورستہ ، ب وی شہرتی ئەو جہ یی ب نفیژ بت .
 - ویا سونہت ئەوہ دەمی مروؤفہ نفیژی دکہت تشتہ کی بو ستارہ
 بدانتہ بہراھییا خو ، ب وی شہرتی ئەؤ تشتہ یی پاقر بت ، ونیزیکی
 گہزہ کی یی بلند بت .

۲ - ہاتنا دەمی نفیژی ، چونکی ہەر نفیژہ کی دەمی خو یی
 دەسنیشانکری ہہیہ و کرنا نفیژی بہری ہاتنا دەمی وی یا دورست نینہ ،

ومروّفه کی نه گهر نفیژ کر پاشی ده می نفیژی هات دقیت ئه و نفیژا خو
دوباره بکته .

۳ - ستاره کرنا وی جهی دقیت بیته ستاره کرن ژ له شی یی کوب
عه ره بی دبیزنی : (عورهت) ، وعورهت ب نسبت زه لامی ژ چو کبیه
هدتا نافکی ، و د حدیسه کا درست دا یا بوخاری وموسلم ژ ئه بوو
هورهیره ی فه دگو هیژن هاتیبه کو پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - ئه می ژ هندی
داینه پاش کو ئیک ژ مه نفیژی بکته وناؤ ملین وی د ئاشکهره ، و ژ فی
حدیسی دئینه وهرگرتن کو چی نابت مروّفه نفیژی ب (فانیلی عه للاقه)
بکته ، چونکی ئه و فانيله ناؤ ملان ستاره ناکته .

و ب نسبت ژنکی رپوی وی وهردو که فین دهستان تی نه بن دقیت
چو جهی دی ژ له شی وی د ئاشکهره نه بن ، و ژ هنده ک ربوایه تان دئینه
زانین کو نه گهر بنی پین وی د نفیژی دا ئاشکهره بن نفیژا وی به طال
نابت .

ول دژر مهسه لال بهر خو کرنا جلکی د نفیژی دا و فه شارتنا
عه ورتی ، هنده ک خه له تی هه نه گه له ک کهس دکه فی ، ول فی ری ئه م
دی ئیشاره تی دهینه هنده کین به لاؤ :

- ل بهر خو کرنا جلکی ته نگ ، یی کو له ش یی (ته جسیم) دبت :
ئه فه تشته کی درست نینه ، ونه یی بابه تی مروّفی موسلمانه چ ژن بت
چ می ربت ، و چ د نفیژی دا بت یان ژ دهر فه ی نفیژی بت .

- ل بهر خو کرنا جلکی ته نک یی کو له ش د بن را ئاشکهره دبت ،
وئه فی نفیژ یی به طال دبت .

- ل بهر خو کرنا وی جلکی بی عوره تی هه مییی فنه گرت ، وه کی وی بی جلکه کی کورت بکه ته بهر خو قیجا ده می دچته رکوعی یان سجوودی پشتا وی دیار بکه ت ، یان وی ژنکا بی گوره نفیژی دکه ت یان جلکه کی وه سا دکه ته بهر خو کو ملین وی یان سه ری وی د بن را ناشکه را دبت .

- یا مه کرووهه نفیژ کهر د نفیژی دا جلکی بدانته سه ر ملین خو بیی کو ده ستین خو د هچکان را بهت ، وه کی وان یین عه بای یان سا کو یان ددانه سه ر ملین خو ، نه فه دقیت ده ستین خو د هچکان را ببه ن .
- هلدانا جلکی د نفیژی دا ، وه کی وان یین هچکی یان ده لنگی یان ده همدنا جلکی د نفیژی دا هل دده ن ، نه فه ژ ی مه کرووهه .

- گرتنا ده ف و لیقان ب ده رسو کی د نفیژی دا ، ب ره نگه کی وه سا کو بهس چا ف دیار بکه ن ، ونه فه ل زفستانی هنده ک کهس ژ بهر سه رمایی فی چه ندی دکه ن ، نه فه ژ ی یا خه له ته وتشته کی مه کرووهه .
- کرنا نفیژی ب وی کراسی فه یی ته صویر ل سه ر بن نه و ژ ی تشته کی مه کرووهه .

۴ - بهر یخو دانا قیلی ، کو که عبا پیروزه نه واکه فته باژی ری مه که هی ژ بهر گو تنسا خودی : ﴿ قَوْلٍ وَجَهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۗ ﴾ - وه هچی جهی تو ده ر که فی بی نه ی موحه ممه د تو بو نفیژی به ری خو ب لایی مزگه فتا حه رام فه بله ، وه هچی جهی هوین لی بن گه لی موسلمانان ل هه ر وه لاته کی هه بت

هوین ژى بهرى خو ب لايى مزگهفتا حهرام فه بدهن ﴿ . وئه گهر مروؤ
ل جهه كى بت ونه زانت قبيله دكهفته كيژ لايى دقيت پسيارا كهسه كى
زانا بكهت ، وئه گهر كهسه كى بفي رهنگى نه ديت ل دويف ئجهادا خو
دى بهرى خو دهته لايه كى ، وهنگى نفيرا وى دى يا دورست بت .

۵ - نيهت : ههر كاره كى مروؤ بكهت نيهت بى دقيت ، وكارى بى
نيهت بت ژ خودانى نائيه قه بويلكرن ، و د حه ديسى دا هاتيبه : ﴿ إنما
الأعمال بالنيات وإنما لكل امرئ ما نوى - ههما كارب نيهتانه ، وبؤ ههر
ئيكى نه وه يا وى كرىه دلى خو ﴿ .

وجهى نيهت دله ، يه عنى : مروؤ بينته سهر دلى خو كو نه وه دى
فلان كارى بو خودايى خو كهت ، ويا دورست نينه مروؤ ب دهفى نيهتانه
خو بينت ، وگه لهك زانال وى باوه ريئه كو ئينانا نيهت ب دهفى بيدعديه
دقيت مروؤ خو ژى بدهته پاش .

وجهى نيهت بهرى (ته كبرائىكى) يه ، يه عنى : ئيكسه ر بهرى نه وه
بيژت : (الله أكبر) دقيت نه وه د هزرا خو دا ناماده بكهت كانى نه وه نفيرا
نه وه دى نوكه كهت چ نفيره وسالوخه تين وى چنه ، فهرزه يان سونه ته ،
چهند ركاعده ته ، ب جماعه ته يان نه ؟

دهسنقيژ شوپشتن

دهسنقيژ شوپشتن نه وه ب عهره بى ديژنى : (الوضوء) - وه كى مه
گوته - ئيك ژ شهرتين دورستبونا نفيره ، وههر كهسه كى دهسنقيژى

نه گرت ، يان ژى دهسَنقِيژَه كا تمام ودورست نه گرت نَقِيژَا وى دى يا به طال بت ، وژى نائِيته قه بويلكرن .

وده ليل ل سهر فى چه ندى گوتنا خوديهه : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ - ئەى گهلى ئەوين باوهرى ئيناي ئە گهر هه وه فيا هوين رابننه نَقِيژَى ، وهوين ب دهسَنقِيژَه بن ، هوين رويى خو ودهستين خو هه تا ئەنيسكان بشوون ، وسهرى خو قه مالن ، وپييين خو هه تا گوزه كان بشوون ﴾ .

و د هه ديسه كى ژى ئەوا بوخارى وموسلم ژ ئەبوو هوره يره ي فه دگوهيژن هاتيهه : پيغه مبهري - سلاڤ لى بن - ديژت : ﴿ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ - خودى نَقِيژَا ئيك ژ هه وه قه بويل ناكهت ئە گهر دهسَنقِيژَا وى كهفت هه تا ئەو دهسَنقِيژَا خو بشوت ﴾ .

وئومهت ژى هه مى ل سهر هندى كۆمبوويه كو كرنا نَقِيژَى بى دهسَنقِيژَى شويشتن چى نابت .

ودهسَنقِيژَى شويشتن ب خو ئيك ژ وان عيبادهتان يين خودى خيره كا مهزن ژى ددهته مروڤى ، و هه ديس ل سهر فى چه ندى گه له كن ، ژ وان هه ديسان : هه ديسا عوماني ئەوا موسلم ژى فه دگوهيژت ، ديژت : پيغه مبهري - سلاڤ لى بن - گوت : ﴿ مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِهِ - هه چيى دهسَنقِيژَى باش

بشوت گوننهين وي ژ لهشي وي دهر دكهفن هاتا ئهو ژ بن نينو كين وي
دهر دكهفن ﴿﴾ .

و د حهديسين دورست دا هاتيهه كول روژا قيامهتي مروفي
موسلمان ب شوين جهين دهسنيژ شويشني دئيهه ناسين ، چونكي ئهو
جهين ئاؤ دگههتي هنگي سبي وئاشكهرا دبن .

شهرتین دهسنيژ شويشني

دهسنيژ شويشني سي شهرت پي دفين هاتا يا دورست بت ، ئهو
ژي ئهفنه :

۱ - ئيهت : يهعني دفيت مروفي بينته سهر دلي خو ويزانت كو ئهؤ
كاري ئهو نوكه پي رادبت دهسنيژ شويشنيه ، وجهي ئيهتي - وهكي
بهري نوكه ژي مه گوتي - دله ، وشهرت نينه ئهو ب دهفي ئيهتي بينت ،
چونكي ئيهت ئينانا ب دهفي تشته كي زيديهه وچو حهديس پي نههاتينه .

۲ - ئينانا نافي خودي وگوئنا (بسم الله) ي : بهري مروفي دهست
ب دهسنيژ شويشني بكهت يا باش ئهوه نافي خودي ل سهر بينت
وبيژت : (بسم الله) ژ بهر وي حهديسي ئهوا (ئبن ماجه) ژ ئهبوو
سهعیدی فه دگوهيزت وتيدا هاتيهه : ﴿ لا وُضِوءَ لِمَنْ لَمْ يَدْكُرْ اسْمَ اللَّهِ
عَلَيْهِ - چو دهسنيژ بو وي نينن بي نافي خودي ل سهر نهئنت ﴿﴾ .

و ژ بهر ظاهري في حهديسي هندهك زانا ديژن : ههچيسي بيرا وي
بيت و ژ قهستا نهبيژت : (بسم الله) دهسنيژا وي دي يا بهطال بت .

۳ - ل دویف ئیک شویشتنا ئەندامان ب رەنگە کێ وەسا کو هند مهجال نه کهفته د ناهەری دا حەتا ئەندامی پۆری هەشک بت .

ئەرکانی دەسقیژ شویشتنی

۱ - شویشتنا دیمی : و دەف و دفن ژى ژ دیمینه ، لەو هەندەك زانا دبیژن : تیۆردانا ئافی د دەفی و دفی ژ (واجباتین) دەسقیژ شویشتنیه ، و هەندەك دبیژن : نەخیر ، ئەو ژ سوننەتین دەسقیژ شویشتنیه . و شویشتنا دیمی جارەكا ب تنی واجبه و سوننەتە ئەگەر ئەو سی جاران بیته شویشتن ، و ئەو جهی دقیت ژ دیمی بیته شویشتن ژ سەری ئەنیی یه جهی موی لی شوین دبن حەتا ئەرزنیکی ، و ژ وی کپ کپ کال بەر گوھییە حەتا کپ کپ کا گوھی دی .

۲ - شویشتنا هەر دو دەستان ژ سەرین تیلان و حەتا ئەنیشکی و ئەنیشك ب خو ژى د کهفته دبن دا ، ئەفە ژى جارەكا ب تنی واجبه و ئەگەر سی جاران بت سوننەتە . و دەستی راستی بەری یی چەبی دقیتە شویشتن ، و دقیت ئاؤ بگههته ئاؤ تیلان ژى .

۳ - ئەمالینا سەری یا کو ب عەرەبی دبیژنی : (مسح) ، و ئەمالین ب هندی دبت کو مرۆف دەستی خو تەر بکەت و د سەری خو بدەت ، هەندەك زانا دبیژن : دقیت ئەو دەستی خو د هەمی سەری خو بدەت ، و هەندەك دبیژن : ئەگەر دەستی خو د هەندك سەری بدەت ژى دورستە . و مەسحا سەری جارەكا ب تنی یه و نەهاتییه فەگوهاستن ژ

پيغهامبهری - سلاؤ لى بن - کو وی پتر ژ جاره کی سهری خو
مهسح کریت .

۴ - شويشتنا هدر دو پيان هتا گوزه کی ، وگوزهك ب خو ژى د
كهفته د بن دا ، نهغه ژى جاره کی واجبه ، وسوننه ته نه گهر بته سی جار ،
ويپی راستی بهری یی چه بی دئینه شويشتن .

۵ - تهرتيب د شويشتن ومهسحا فان نه داماان دا ، يه عنى : ئيك ل
دويف ئيكي وه کی مه گوتی .

سوننه تين دهسقيژ شويشتنى

وکانی چاوا دهسقيژ شويشتنی (شهرت وئهرکانين) خو هه نه وهسا
وی (سوننه تين) خو ژى هه نه ، يا باش نه وه بو وی مروقی بقیست یی
خودان خیر بت پيگيری پی بکهت ، و ژ وان سوننه تان :

۱ - ب کارئینانا سیواکی بهری دهست پيکرنا دهسقيژ شويشتنی ، ژ
بهر وی حه ديسا بوخاری ژ نه بوو هورهیره ی فه دگوهیزت وتیدا هاتییه :
﴿لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرِهِمْ بِالسَّوَالِكِ عِنْدَ كُلِّ وُضْوءٍ - نه گهر ژ
ترسین زه حمه تی دا نه بایه ل سهر نوممه تا من نه ز دا فهرمانی ب سیواکی
ل وان كه م ل نك ههر دهسقيژه کی﴾ .

۲ - شويشتنا هدر دو كه فين دهستی ل دهسپيكا دهسقيژ شويشتنی ،
نه گهر نه و ژ نوی ژ خه و رابوويه نه فه شويشتنه دی واجب بت .

- ۳ - کو مروؤف تبلین خو د ناؤ ئیک را بینت و بیهت ، تبلین دهستان و بین بیان ژی ، ولقلاندنا گوہستیر کی نه گهر د تبلا مروؤفی بت .
- ۴ - ههر و هسا مروؤف تبلین خو د ناؤ ریہین خو را بینت و بیهت .
- ۵ - مہسحا ههر دو گوہان د گہل مہسحا سہری ، ویا سونہت نه وه مروؤف تبلا شاہدی بکہتہ د گوہی دا و تبلا بہرانی بہتہ پشت گوہی .
- ۶ - شویشتنا دیمی و دەست و بییان سی جاران ، و ہکی بہری نوکہ ژی مہ گوئی .

۷ - شویشتنا دەستی راستی بہری بی چہ پی و پی بی راستی بہری بی چہ پی .

۸ - گوئنا : (أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله)
 پشتی ب دویمای هاتنا دەسنقیژ شویشتنی ، چونکی ئیمامی موسلم ژ عوقبہ بی کوری عامری قہ دگوہیزت دیبژت : پیغہ مہری - سلاؤ لی بن -
 گوئ : ﴿ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبَلِّغُ أَوْ فَيَسْبِغُ الْوَضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ - هه چیبی ژ هه وه ب دورستی دەسنقیژی
 بشوت ، پاشی بیژت : (أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبد الله ورسوله) ههر ههشت دەر گههین بہ حہشتی دی بو وی ئینہ قہ کرن چی دەر گهہی وی قیا دی تیرا ب ژور کہفت ﴿ .

و د ریوایہ تا (ترمذی) دا ئەف زیدہ ہیہ ژی ہاتیہ : ﴿ اللهم اجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين ﴾ .

۹ - کرنا دو رکاعہ تین سونہت پستی دہسقیژ شویشتی .. وئہؤ دى د بہحسى نقیژین سونہت دا بوّ مه ئیّت ، ئە گەر خودى حەز بکەت .

خەلە تیبین دہسقیژ شویشتی

د ناؤ مه دا گەلەك كەس ھەنە ژ نەزانین دەمى دہسقیژى دشۆن دكەفتە ھژمارە كا خەلە تیبان ، وھندەك جاران ئەؤ خەلە تیبە دبنە ئە گەرا ھندى كو دہسقیژا وان بەطال بىت ، و د دویف دا ئەو نقیژ ژى بەطال بىت يا ئەو ب قى دہسقیژى دكەت ، لەو يا فەرە ئەم فان خەلە تیبان ژى بەر چاؤ بکەین ، دالى دەھیار بین :

۱ - دەنگ بلند کرنا ب ئیەتى ، چ بوّ دہسقیژ شویشتی بىت چ بوّ نقیژى بىت ، ئەفە تشتە كى خەلە تە ، چونكى جەپى ئیەتى دلە وەكى مه گوتى .

۲ - ئاشكەرایە كو دہسقیژ یا دورست نابت حەتا ئاؤ نە گەھتە وان جھان یین شویشتا وان واجب ، لەو فقھزان دبۆن : ھەر جارە كا تشتەك ل سەر فان جھان ھەبەت - وەكى صبغا سەرى یان یا نینۆكان بوّ نمونە - ونەھیلەت ئاؤ بگەھتى دہسقیژ یا دورست نابت ، وھنگى نقیژ ژى دى یا بەطال بىت .

۳ - گوتنا ھندەك دوعا یین تايبەت د بەر دہسقیژ شویشتی را ، وەكى : دەمى دەستین خوّ دشۆت بیژت : یا رەبى تو كىتابا مه بکەیه د دەستى مه یى راستى دا ، و دەمى پى خوّ دشۆت بیژت : یا رەبى تو پى مه

د سهر پړا صراطیّ را بیهی .. وحدتا دویماییّ ، ئەقیّ چو بناخه بو
نین، ویا ورس تەوه مرۆف نهیژت .

۴ - نه گوتنا (بسم الله) یّ ل دەسپیکاکا دەسنقیژ شویشتیّ
ئەقە ژى ژ خەلەتییانە دقیت مرۆف خو ژى بده ته پاش .

۵ - نه تاملیا دەسنقیژ شویشتیّ ، هندەك جاران دىّ بینی هندەك مرۆف
ژ بەر سەرمایىّ ، یان ژى چونكى یىّ ب لەزه دەسنقیژا خو ب دورستی
ناشوت ، وئاقىّ وەسا ب کار نائینت کو هەمی جم ب دورستی تەر ببن ،
قیج ب قىّ چەندىّ ئەو دەسنقیژا خو بەطال دکەت ، یا فەرە مرۆف خو ل
قىّ چەندىّ هشیار بکەت .

۶ - و بەروفاژى قىّ چەندىّ ئەم دبینین هندەك کەس هەنە ب هیجەتا
هەندىّ کو دەسنقیژا وان یا تمام بت رادبن زیدە ئاقىّ خەرچ دکەن ، و پتەر
ژ سىّ جاران سەر و چاقان یان دەست و پیمان دشۆن ، و ئەقە تشتە کىّ
خەلەتە ، و دبته ئەگەر هەندىّ مرۆف وەسواسى ببت .

۷ - هندەك کەس هەنە هزر دکەن تارەتگرتن شەرته کە ژ شەرئین
دەسنقیژ شویشتیّ و ئەقە تشتە کىّ دورست نینە .

۸ - و هندەك کەس هەنە دەستىّ خو تژى ئاّف دکەن یان تەر دکەن
وسىّ جاران ل ئەنییا خو ددەن ، ب ئیەتا مەسحا سەرى ، و ئەقە یا
خەلەتە ، چونكى مەسح یا سەرییه نە یا ئەنیییّ یە ، و جارە کىّ یە نە سىّ
جاران .

۹ - هیلا نا مەسحا گوهان خەلەتییه ، چونكى گوهر ژ سەرینه .

۱۰ - وھندەك ستویى خۆ مەسح ژى دكەن وئەفە ژى يا دورست نینە
وچو حەدیس پی نہہاتینہ .

۱۱ - شویشتنا دەسنقیژى ل سەر وی دەسنقیژا چونقیژ پی نہ کرین
ب ئینە تا خیری ، تشتە کی دورست نینە ، ھندەك کەسان دی بینى ب
دەسنقیژن وچو نقیژ نہ یین فەرز نہ یین سونەت ب وی دەسنقیژى
نە کرینە ، وگافا رادبن دا نقیژى بکەن دی دەسنقیژە کا نوی دشۆنە فە ،
ھزر دكەن ئەفە رەنگە کی تەقوایی یە ، ئەفە ژى موخالفی سونەتی یە .

دو ھشیارکرن

يا ئیکى : مرؤفە کی - ژن بت یان میر بت - ئەگەر ل دەمی دەسنقیژ
شویشتنى تشتەك د سەری بت ، گافا سەری خۆ مەسح دکەت دورستە
مویین ئەنیا خۆ مەسح بکەت و دەستی خۆ د سەر دەرسۆکا خۆ را بەت
حەتا پانکی ، یەعنی ھندە کی ژ سەری خۆ د گەل دەرسۆکی مەسح
بکەت .

يا دووی : دورستە مرؤف سەر وچاؤ و دەستین خۆ ب خاویلی یان
پاتە کی ھشک بکەت پستی دەسنقیژ شویشتنى .

دەسنقیژ ب بچ دکەفت و ب بچ ناکەفت ؟

ئەو تشتین دەسنقیژ پی دکەفت ئەفەنە :

- ۱ - هاتنا هەر تشته کی ههبت ژ ریکا عهده تی یا دهسنقیژا ستویرا یان زراف تیرا دئیت .
 - ۲ - نفسنا کویر .
 - ۳ - دهستکرنا عهوره تی .
 - ۴ - نه مانا عهقلی ژ بهر ههبت نه گه ره کا ههبت .
- وهندهك تشت ههنه دهسنقیژ پی ناکهفت ههه چهنده وهسا یا به لافه ل نك گهلهك كهسان كو دهسنقیژ پی دكهفت ، ژ وان تشتان :
- دهستكرن د ناههرا ژن ومیران دا ، دلرابوون ، هاتنا خوینی ژ لهشی ژبلی جهی دهسنقیژا ستویر و زراف .

بانگ

بانگدان ئیک ژ وان (شهعائرا نه) بین ئیسلامی بو موسلمانانی داناین نه گه هات ودهمی نقیژا فهرض هات ، وهندهك زانا دیبژن : بانگدان تشته کی واجبه وهنده کین دی دیبژن : نهو سوننه ته کا (موئه ککه ده) ، وتشتی کو مه دئیت نهمل قیری بهحس ژی بکهین نهوه :

سوننه ته بو مروقی موسلمان - چ ژن بت چ میر - گاڤا گوهل بانگی بو نهو ژی وهکی (موئه زنی) بیژت ، ب تنی هنگی تی نه بت گاڤا نهوی گۆت : (حي علی الصلاة) و (حي علی الفلاح) ، هنگی نهو دی بیژت : (لا حول ولا قوة إلا بالله) ، وپشتی بانگی یا سوننه ته نهوه مروق (صلاوه تان) بدهته سهه پیغه مبهری - سلاف لی بن - پاشی بیژت :

اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلاة القائمة آت محمداً الوسيلة والفضيلة
 وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته (ئەوى قى چەندى بکەت د حەدىسان دا
 ھاىيە : پيغەمبەر - سالاڤلى بن - دىيژت : ل رۆژا قيامەتى مەھدەرا من
 دى بۆ وى حەلال بت .

ويا باشە پشتى بانگى وبەرى قامەتى مرۆڤ گەلەك دوعايان بکەت ،
 چونكى ئەو ژ وان دەمانە يىن دوعا تىدا قەبويل دبن .

وهندەك خەلەتى يىن ھەين پەيوەندى ب بانگى قە ھەيە ل
 قىرى ئەم ب كورتى دى ئىشارەتى دەينە ھندەك ژ وان :

۱ - ھندەك ھزر دكەن بانگ بەس ل مزگەفتى دئىتەدان ، ئەو ب خو
 تشتەكى ئاشكەرايە د شریعەتى دا كو دورستە بۆ مرۆڤى موسلمان ،
 بەلكى سوننەتە ژى ھەر جەھەكى ئەو لى بت ونقىژ بست ، ئەگەر خو ل
 چۆلى بت ويى ب تنى ژى بت ئەو بانگ بەدەت ، ئەھمەد وئەبوو داوود
 ونەسائى ژ عوقبەيى كورى عامرى قەدگوھيژن ، دىيژت: من گوھل
 پيغەمبەرى بوو - سالاڤلى بن - دگۆت : ﴿ خودايى تە ژ وى شقانى
 عەجيبگرتى دبت ئەوى ل بەتەنا چىاي بانگ ددەت ونقىژى دكەت ،
 خودى دىيژت : بەرى خو بەدەنە قى عەبدى من يى بانگ ددەت وقامەتى
 دگرت ژ من دترست ! من گوئەھين عەبدى خو بۆ وى ژيىرن ، وئەز
 دى وى بەمە بەحەشتى ﴾ .

۲ - ئەو رەنگى بانگ پى دئىتە دان رەنگەكى (تەوقىفى) يە
 ونە يى (ئجتھادى) يە ، يەنى : بانگ دقیت ب وان پەيغابىتەدان يىن
 ژ پيغەمبەرى - سالاڤلى بن - ھاىنە رىوايەتكرن ، وبۆ مە چى نابت ئەم ژ

نك خو تشته كي ل بانگي زيده بكهين ، نه گهر خو نهو تشتي نه م زيده
دكهين تشته كي دورست و ب خيبر زي بت ، ونهو رهنگي ژ پيغهمبهري
- سلاؤ لي بن - هاتيه فه گوهاستن وه كي د كتيبين هديسي دا هاتي
نه فديه : (الله اكبر) چار جاران ، (اشهد ان لا اله الا الله) دو جاران ،
(اشهد ان محمداً رسول الله) دو جاران ، (حي على الصلاه) دو جاران ،
(حي على الفلاح) دو جاران ، (الله اكبر) دو جاران ، (لا اله الا
الله) جاره كي ، و د بانگي سپيدي دا پشتي (حي على الفلاح) دو
جانان (الصلاه خير من النوم) دئيه گوتن ، ب في رهنگي بلالي ل سهر
دهمي پيغهمبهري - سلاؤ لي بن - بانگ ددا ، وهدر كهسه كي تشته كي
دي بهري بانگي يان پشتي بانگي ل بانگي زيده كهت ، نهو وي
موخاله فاريكا پيغهمبهري - سلاؤ لي بن - كر ، وكاري وي يي خهله ته
و زي نائيه قه بويلكرن .

۳ - بهري نوكه مه ديار كربوو كو سوننه ته بو وي مروفي گوه
ل بانگي دبت صلاوه تان بده ته سهر پيغهمبهري - سلاؤ لي بن - ووي
دوعايي بيژت يا مه شهوور (اللهم رب هذه الدعوة ..) ونه فچهنده
گهلهك يا ب خيره ، بهلي نه م دينن بارا پتر ژ خهلكي في دوعايي
ديژن ، بهلي صلاوه تان ژ بير دكهن ، ونه فه خهله ته ، دقيت نه م خو
لي هشيار كهين و في خيري ژ دهست خو نه كهين .

۴ - گهلهك (مونه ززن) يين هدين ده مي بانگ ددهن دهنگي خو
فه دلهرزين ووه كي سترانا لي دكهن ، ل نك وان نهوه دي ب في چهندي

دەنگى خۆ خوش كەن ، وھندە كان دى بىنى (مەددان) ھند دريژ دكەن ،
دا لەحن بىت ، كو ژ مەعنايى دېتە دەرى ، ئەقە خەلەتە .

۵ - نەدانا جابا بانگى ژ لايى گەلەك كەسان قە ، ژ وان خەلەتییانە
يىن زىدە د ناۋ مە دا دېلەۋ ، دى بىنى بانگ يى دئیتە دان و مروۋقەك ب
سوحبەتى قە يى موژیلە ، وھەر خۆ تى ناگەھىنت كو بانگ يى دئیتە دان ،
سونەتە كا گەلە كا ب خىرە دەمى مروۋقى گوھ ل بانگى دبت مروۋقە ژى
وھكى (موئەزنى) بىژت ، خۆ ئەگەر قورئانى بخوينت يا باش ئەوھ
خواندنا خۆ راوھستىنت و جابا بانگى بدەت ، چونكى خىرا جابدانا بانگى
گەلەكە .

ومروۋقى گوھ ل بانگى بىت وچو عوزرىن شەرى نەبن دقئىت قەستا
مزگەفتى بكتە و نقيژا خۆ ب جماعت د گەل ئىمامى بكتە ، و ل دۆر
چوونا مزگەفتى بو كرنا نقيژى ب جماعت ، فقھزانين موسلمان سى
بوچوون ھەنە ، ھندەك دىيژن : چوونا جماعەتى سونەتە كا موئەككەدە ،
وھندەك دىيژن : ئەو (فرض كفايە) يە ، ئەگەر ھندەك بچنى گونەھ ل
سەر ھەمىيان رادبت و ئەگەر كەس نەچوويى ھەمى دى دگونەھكار بن ،
وھندەك دىيژن : چوونا جماعەتى واجبە ويى بى عوزر نەچتە نقيژى يى
گونەھكارە ، و ئەقە د ناھەرا خۆ دال سەر دو بوچوونا ژي كقە دبن ،
ھندەك دىيژن : ئەوى گوھ ل بانگى بىت و ژ قەستا نەچتە جماعەتى نقيژا
وى نە يا قەبويلە ، وھكى ظاھرى دىيژن ، وھندەك وھكى ئىمام ئەھمەدى
دىيژن : نقيژا وى يا قەبويلە بەلى ئەو يى گونەھكارە ، و ئەگەر مروۋقە
بەرى خۆ بدەتە ھەديسان و كارى صەحابيان دى بىنت كو ئەقە بوچوونا

ئىمام ئەھمەدى ژ ھەمى بۆچوونىن دى يا نىزىكتىرە بۆ حەقىيى ، يەنى :
 چوونا مزگەفتى بۆ كرنا نقيزا ب جماعت واجبه ، ويى بى عوزر خو ژ
 جماعتى بدەتە پاش دى بى گونەھكار بت ، بەلى مەنا قى ئەو نىنە
 نقيزا وي قەبويل نابت وەكى ھندەك دىيژن ، چونكى جماعت نە
 شەرتە كە ژ شەرتىن نقيزا .

ول دۆر خيرا چوونا مزگەفتى بۆ نقيزا ب جماعت بوخارى وموسلم
 ژ ئەبو ھوريرەى قەدگوهيژن ، دىيژت : پىغەمبەرى - سلاۋلى بن -
 دگۆت : ﴿ نقيزا مروڧى ب جماعت بىست ويىنج جاران ب خيترە
 ژ نقيزا وي ل مالا وي يان ل دكانا وي ، وئەفە ژ بەر ھندى يە چونكى
 ئەگەر وي دەسنقيزا خو باش گرت پاشى قەستا مزگەفتى كر و ژ بەر
 نقيزا بچت نە ژ بەر تىشتە كى دى ، ھەر پىگافە كا ئەو بەھايىت
 دەرەجەيە كى ئەو دى بلند بت ، وگونەھەك دى ژى وەرييت ، قىجا
 ئەگەر وي نقيزا كر ملياكەت دى دوعايان بۆ وي كەن ھندى ئەول جھى
 نقيزا خو بىنت ، دىيژن : يا رەبى رەھمى پى بى ، وھندى ئىك ژ ھەو
 ل ھىقىيا نقيزا بت ھەر وەكى ئەو د نقيزا دا ﴾ .

وئىمام موسلم ژ ئەبوو ھوريرەى قەدگوهيژت دىيژت : زەلامە كى
 كۆرە ھاتە نك پىغەمبەرى - سلاۋلى بن - گۆتى : من كەس نىنە دەستى
 من بگرت ومن بىنتە مزگەفتى ئەگەر تو دەستويىيى بدەيە من ئەز نقيزا
 ل مال بكام ، گۆتى : بلا ، پاشى پىغەمبەرى - سلاۋلى بن - گۆتى : ﴿ تە
 گوھل بانگى دبت ؟ ﴾ گۆت : بەلى ، گۆتى : ﴿ پاد جابا بانگى
 وەرە ﴾ .

و (ابن مسعود) ی دگوت : مه - یه عنی صهحابیان - نهددیت
 كهسهك خو ژ نفیژا ب جماعت بدهته پاش منافقهك تی نهبت یان
 مروّفه کی نساخ ، ومه ددیت ئیك ژ مه دهاته نفیژی دو كهسان ملین وی
 دگرتن .

وپیسیارا زهلامه کی ژ (ابن عباس) ی هاته کرن ههمی روژان یی ب
 روژی یه و ب شهقی ژی رادبت نفیژان دكهت ، بهلی نائیته جماعت
 وخوتیان ؟ (ابن عباس) ی گوت : نهو یی دئاگری دا .

ژ بهر فی چهندی زانا دبیزن : چی نابت مروّقی موسلمان گوھی
 بدهته دایابین خو ئه گهر وان داخواز ژی کر کو نهچته نفیژا ب
 جماعت ل مزگفتی وئه ژ کاری وی ژ (عقوقی) حسیب نابت .

وکرنا نفیژی ب جماعت ل مزگفتی واجبه ل سهر زهلامی ، وئهو
 زهلامی ژ قهستا وبی عوزره کا شهرعی (وهکی : نساخییی ، یان ترسا
 ژ ریکی ، یان ل سهر خوارنی بت ، وهتد) نهچته جماعه تی دی یی
 گونهکار بت ، ئهفه ب نسبت زهلامی ، بهلی بو ژنکی : چوونا
 جماعه تی (خوّتیه بت یان نه) دورسته ، بهلی نه واجبه ، وئه گهر ئهو
 نفیژی ل مالا خو بکهت بو وی ب خیرتره ، وهندهك شهرت یین ههین
 هتا چوونا ژنکی بو مزگفتی یا دورست بت ، ژ وان شهرتان :

۱ - وهلییی وی دفتی دهستویریی بدهتی ، وئه گهر یا شوپیری بت
 دفتی زهلامی وی دهستویریی بدهتی ، وئه گهر ئهو بی دهستویریا وان
 بچت دی یا گونهکار بت .

۲ - ب چوونا وی دڦیت چو گوننهان نه بو خو چی کت نه بو خه لکی ، یه عنی : بهری وی نه مینته ل زه لاماین بیانی وئیکا هند ژ خو چی نه کت کو بهری خه لکی بده ته خو .

۳ - نه گهر ریک یا نه مین نه بت ، وئهو بزانت دی تووشی گوننه هی بت ، دڦیت نه چت ، وهنگی بو وه لیبی وی گوننه ده ستویریی بده تی کو بچته مزگه فتی .

و دهمی حاله تان دا ، نه گهر خو چوونا وی یا شهرعی ژی بت ، یا ب خیرتر بو وی ئه وه ئه و نقیژی ل مالا خو بکته ، حه دیس دیژت : ﴿ لا تمنعوا نساءکم المساجد و بیوتهن خیر لهن - هوین مه نعا ژنکین خو ژ مزگه فتان نه کدن و مالین وان بو وان ب خیرترن ﴾ وه کی ئه بوو داوود فه دگو هیژت .

هندهک خه له تییین هاتنا مزگه فتی

بانگ گاڤا هاته دان دڦیت مرؤفه قه ستا مزگه فتی بکته ، نه گهر چو عوزرین شهرعی نه بن ، و د هاتنا مزگه فتی دا هندهک خه له تی هه نه دڦیت ئیشاره تی بده نی ، ژ وان خه له تییان :

۱ - هاتنا ب لهز بو مزگه فتی تشته کی نه بی دورسته ، دڦیت مرؤفه ل بهر وهخت بیته نه کو خو گیرؤ بکته ژ قه ستا پاشی ب غاردان بیته و بیهنی ل خو چک بکته ، ئه فه خه له ته ، وئه گهر مرؤفه هاته مزگه فتی ب ئیه تا کرنا نقیژا ب جماعت و نه گه هشته نقیژی ، یه عنی : حه تا بیته

نقیڙ خلاص بیت هنگی خیرا جماعتی دی بۆ ئیتنه نفیسین ، وه کی د
حه دیسه کا دورست دا هاتی .

۲ - هنده ك كهس هه نه گاڤا دگه هه مزگه فتی ئیکسه دروینن بیی
سونه تا (تحیه المسجد) بکهن ، ئەڤه خه له ته ، یا سونه ت ئەوه گاڤا مروؤ
گه هشته مزگه فتی و بهری بروینت دو رکاعه تین سونه ت ب ئیه تا (تحیه
المسجد) ی بکهت ، پاشی بروینت ، و ئەگەر روینشت و پاشی هاته بیری
بلا رابت بکهت .

۳ - خوارن و ب کارئینانا وی تشتی بیهنه کا نه خوش ژی دئیت وه کی
سیری یان پیغازی یان جگاری و هاتنا مزگه فتی ، ئەڤه ژی تشته کی
خه له ته ، و د هه دیسان دا هاتییه کو ئەو تشتی بیهنه وان بۆ مروؤ فان یا
نه خوش بت ملیاکهت ژی پی دئیشن ، له و دقیت مروؤ خو ژی بده ته
پاش .

۴ - ئاخفتنا زیده و بی فایده و بلند کرنا دهنگی ب رهنگه کی
وه سا کو (تهشویش) بۆ نقیڙ کهران چی بیت ئەڤه ژی یا دورست نینه .

قامهت

ئهو دهمی دکهفته د ناقبه را بانگی وقامهتی دا دهمه کی ب خیره ودوعا
لی دئینه قه بویلکرن ، د هه دیسه کا دورست دا ژ نه نه سی کوری مالکی
دئینه فه گوهاستن دبیژت : پیغمه مبری - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿ ئەگەر
بانگ بۆ نقیڙی هاته دان دهرگه هین عهسمانی فه دبن ودوعا دئیه

قه بویلکرن ﴿﴾ ، و د حدیسه کا دی - یا ئه بوو داوود ونه سائی و ترمژی
 قه دگو هیژن - نه نهس دیبژت : پیغه مبهری - سلاؤ لى بن - گوت : ﴿﴾ د
 ناقبه را بانگی وقامه تی دا دوعا نائینه زفراندن ﴿﴾ هنده کان گوت : نهی
 پیغه مبهری خودی ئدم چ بیژین ؟ گوت : ﴿﴾ داخوازا عه فوی و سلامه تیا د
 دنیایی وئاخره تی دا ژ خودی بکته ﴿﴾ لهو یا باش نه وه مروؤ نه هیلت نهؤ
 ده مه ژ قه ستا ژ ده ست مروؤی دهر کت و گه له ک دوعایان بوؤ خوؤ بکته .
 و بهری نقیژ بیته کرن یا سوننه ت نه وه قامه ت بیته گرتن ، وقامه ت بوؤ
 هندیه ناگه هداریا نقیژ که ران بیته کرن کو ده مه نقیژ بیته کرن ، و بوؤ
 وی مروؤی ب تنی ژی نقیژی بکته دورسته قامه تی بگرت ، و گرتنا
 قامه تی ب فی ره نگییه : (الله اکبر) دو جار ان ، (اشهد أن لا إله إلا
 الله) جاره کی ، (أشهد أن محمداً رسول الله) جاره کی ، (حى على
 الصلاة) جاره کی ، (حى على الفلاح) جاره کی ، (قد قامت الصلاة)
 دو جار ان ، (الله اکبر) دو جار ان ، (لا إله إلا الله) جاره کی . و یا
 سوننه ت نه وه ده می قامه ت دئیه گرتن مروؤ ژى وه کی (مونه ززنی)
 بیژت .

ول دؤر گرتنا قامه تی ژى هنده ک خه له تی هه نه دقیت ئه م لى
 ده شیار بین و خوؤ ژى بدهینه پاش ، ژ وان خه له تیان :

۱ - هنده ک هزر دکهن هه چیی بانگ بده ت دقیت نه و قامه تی ژى
 بگرت ، ژ بهر حدیسه کی کوفى چه ندی دیار دکته ، به لى نهؤ
 حدیسه - وه کی حدیسه زان دیبژن - یا (ضه عیفه) ، له و شهرت نینه
 نه وی بانگی بده ت قامه تی ژى بگرت .

۲ - چي نابت قامهت بيته گرتن حه تا ئيمام دهستورييي بدته ،
چونكي نهو حه قه كه ژ حه قين ئيمامي ب تني .

۳ - پديقين قامهتي زي - وه كي يين بانگي - د (ته وقفينه) وچي
نابت مروؤ ژ نك خو چو پديقين دي لي زيده بكهت نه ل به راهييي
ونه ل دويماهييي ، مهعنا يا خه له ته ده مي هندهك ل ده سپيكا قامهتي
صلاوه تان دده نه سه ر پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - ، چونكي نهؤ چهنده ژ
پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - وصه حاببيان نه هاتييه ريوايه تكرون .

۴ - گاڤا (مونه ززن) دييژت : (قد قامت الصلاة) هندهك دييژن :
(أقامها الله وأدامها) ونهؤ ژي ب ريكيين دورست ژ پيغه مبهري - سلاؤ
لي بن - نه هاتييه ريوايه تكرون ، لهو يا دورست نهوه مروؤ وه نه بيژت ،
بهلكي مروؤ ژي هه ر وه كي (مونه ززني) دي بيژت : (قد قامت
الصلاة) .

۵ - گوٽنا في دعوايي (اللهم رب هژه الدعوه التامه ..) پشتي
قامهتي وبهري كرنا نقيژي ژ پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - نه هاتييه
فه گوهاستن ، وصه حاببيان زي نهو نه گوٽييه ، لهو سوننهت نهوه مروؤ
وي دعوايي نه بيژت ، پشتي قامهتي ئيڪسه ر دهست ب نقيژي بكهت .

چاوانبيا كرنا نقيژي

۱ - ده مي مروؤ فيا دهست ب كرنا نقيژي بكهت و پشتي نهو
دهسنيژا خو ب دورستي دگرت دقيت بهري خو بده ته قبيلي ژ بهر وي

حدیسیؑ ئەوا بوخاری و موسلمی فە گوهاستی و تێدا هاتی کو پیغەمبەری
 - سلاؤ لی بن - گوته وی کەسی یی نقیژا خو خە لەت کری : ﴿ إِذَا
 قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَاسْبِغْ أَلْيَدَيْكَ بِمَاءٍ نَّظِيْفٍ فَاغْسِلْ يَدَيْكَ بِمَاءٍ نَّظِيْفٍ
 نَقِيْظٍ دَهْنِيْظًا حَوْْبَ تَمَامِيْ بَكْرَه ، پاشی بەری خو بدە قیلبی و بیژە :
 اللهُ اَكْبَرُ ۞ .

۲ - و ئە گەر نقیژ یا فەرض بت دقیت نقیژ کەر رابیتە ژ پیمان فە ،
 هندی ئەو بشیت رابیتە فە ، و ئە گەر ئەو نەشیا رابیتە فە ژ بەر نساخییە کی
 یان هەر ئە گەرە کا دی یا شەری ئەو روینشتی دی نقیژ کەت و ئە گەر
 روینشتی ژ نەشیا رازای دی کەت .. ئە فە بو نقیژا فەرض ، ژ خو
 ئە گەر نقیژ سوننەت بت دورستە بو مروفی روینشتی بکەت ، بە لی خیرا
 وی هندی نیفا خیرا وی کەسی یی نقیژ ژ پیمان فە دکەت ، وە کی د
 حدیسیە کا دورست دا هاتی یا ئیمام ئەحمەدی و ئن ماجەدی فە گوهاستی .

۳ - و بەری ئەو دەست ب نقیژ بکەت دقیت ئنیەتا خو بینت ،
 و ئنیەت ئیک ژ ئەرکانین نقیژی یە ، و ئەوی نقیژی یی ئنیەت بکەت نقیژا
 وی یا بە طالە ، و جەهی ئنیەتی - وە کی بەری نوکە ژ می گوئی - دلە ،
 لەو چی نابت مروف دەنگی خو ب ئنیەتی بلند بکەت ، و کەسی ژ
 پیغەمبەری - سلاؤ لی بن - ریاوایت نە کریبە کو وی ئنیەتا نقیژی ب
 ئەزمانی گووت بت نە ب دەنگی نزم نە ب دەنگی بلند ، و ئەوا ئەم نوکە
 دبین ل مزگەفتان کو هەندەك وەسا دەنگی خو ب ئنیەتی بلند دکەن حەتا
 (تەشویش) بو نقیژ کەران چی بست ئیک ژ وان خە لە تیانیە بین پتقیبە ئەم
 خو ژ ی بدەینە پاش .

و یا دورست نهوه بو ئنیهتی نه زمان نه ئیته لقلقانندن ، به لئی
 وه کی دی د نفیژی همییی دا دقیت نه زمانی مروقی ب (اذکار) ین
 نفیژی بگه رییت ، نه گهر نه نفیژی دی یا به طال بت ، یه عنی : نهوی د
 نفیژی دا نه زمانی خو نه لقلقینت و د دلی خو دا له فزین نفیژی بیژت
 نفیژا وی قه بویل نابت . و بهرانهر فی خه له تییی خه له تییه کا دی ژی هه یه
 هنده ک کهس هند دهنگی خو بلند دکهن - ده می د نفیژی دا - ب
 رهنگه کی و هسا کو (ته شویش) بو نفیژ کهران چی بت ، نه فه ژی
 خه له ته .

۴ - و نفیژ ب (تکبیره الاحرام) دهست بی دکهت ، و مه خسه د
 ب (تکبیره الاحرام) ی نهوه مروق گاڤا دچنه د نفیژی دا بیژت : (الله
 اکبر) . و یا سوننهت نهوه د گهل فی (ته کبری) مروق ههر دو دهستین
 خو بلند بکهت ، و بلند کرنا دهستان ب فی رهنگییه : ههر دو دهست
 دقیت دقه کری بن ، و تبلین مروقی دینکفه بن ، و بهری دهستان ل قبیلی
 بت ، و دهست هند بیته بلند کرن هتا بگه هنه راستا ملان ، یان راستا
 گوهان . و یا باش نهوه بلند کرنا دهستان و گوتنا (الله اکبر) پیکفه بن .
 و پشتی مروق دهستین خو دینه خواری دی بی راستی دانته سهر یی چه بی
 و ههر دووان پیکفه دانته سهر سنگی خو .

و یا سوننهت نهوه سهری مروقی بی چه ماندی بت و بهری وی ل جهی
 سوجوودی بت ، و چی نابت نهو بهری خو بلند بدهت یان بی نه گهر ل
 دور و ره خین خو بزقوت ، ههر و هسا یا خه له ته بی نه گهر مروق چاقین
 خو ژی د نفیژی دا بگرت .

۵ - وپشتی (تکبیرة الاحرام) و بهری خواندنا فاتحی یا سوننهت نهوه
 نفیژ کهر ئیک ژ وان دو عایان بیژت بین پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - نفیژا
 خو بی دهست بی ذکر ، ژ وان دو عایان :

أ - « وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ، إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا
 شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ . اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 أَنْتَ ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَأَعْفِرْ لِي ذُنُوبِي
 جَمِيعًا ، إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي
 لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ ،
 لَيْتَكَ وَسَعْدَيْكَ ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ ، أَنَا بِكَ
 وَإِلَيْكَ ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ » .
 ب - « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ، وَتَعَالَى جَدُّكَ ، وَلَا
 إِلَهَ غَيْرُكَ » .

و د حدیسه کی دا هاتیسه کو گوتنا ژ هه میان خوشتقیتر ل نک
 خودی نهوه مروؤ فی دو عایی بیژت .

ج - « اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ
 وَالْمَغْرِبِ ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى التُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ ،
 اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالتَّبَرَدِ » .

فیجا هه چی دو عایا ژ فان مروؤ بیژت دورسته ، و یا باش نهوه هه
 جاره کی مروؤ ئیکی بیژت .

۶ - پشتی خواندنا فیّ دوعایی خواندنا قورئانی دئیّت ، وبه‌ری ئه‌و ده‌ست ب خواندنا قورئانی بک‌هت دقّیت ئه‌و خوّب خودیّ بپاریزت ژ شه‌یطانی و بیژت : (أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) ، پاشی ده‌ست ب خواندنا سووره‌تا فاتحی بک‌هت ، و بیی خواندنا فاتحی نقیژ یا دورست نابت ، چونکی ئه‌و روکنه‌که ژ هه‌ر رکاعه‌ته‌کا نقیژی ، و (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) ئایه‌ته‌که ژ سووره‌تا فاتحی بیی وی فاتحه‌یا کیمه ، و د بابه‌تیّ خواندنا فاتحی دا هنده‌ک مه‌سه‌له هه‌نه پیتقییه ئیشاره‌تیّ بده‌ینی :

- پیغه‌مبه‌ری سلاّ لیّ بن د نقیژا جه‌ری دا هنده‌ک جاران ده‌نگیّ خوّب خواندنا (بسم الله) یّ بلند دکر و بارا پتر جاران ده‌نگیّ خوّب نرم دکر .

- نقیژ ئه‌گه‌ر یا سرری بت ئیمام ومه‌ئمووم دقّیت فاتحی بخوین ، به‌لیّ ئه‌گه‌ر نقیژ یا جه‌ری بت ده‌می ئیمام قورئانی دخوینت چیّ نابت مه‌ئمووم چو قورئانی بخوینت خوّب سووره‌تا فاتحی ژی ، فیجا ئه‌گه‌ر ئیمام د ناچه‌را خواندنا فاتحیّ و سووره‌تا دی راوه‌ستیا ومه‌ئمووم گه‌هشت فاتحیّ بخوینت دیّ خوینت ئه‌گه‌ر رانه‌وه‌ستیا مه‌ئمووم فاتحیّ ناخوینت ، وه‌نگیّ خواندنا ئیمامی بوّ وی ژی حسیب دبت ، ژ به‌ر ویّ حه‌دیسا داره‌قوطنی ژ پیغه‌مبه‌ری - سلاّ لیّ بن - شه‌دگوه‌یزت تیدا هاتییه : ﴿ إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا - هه‌ما ئیمام بوّ هندی یی چ هاتییه دانان دا ل دویف وی بچن ، فیجا ئه‌گه‌ر وی گوت (الله أكبر) هوین ژی ئیکسه‌ر د دویف دا وه بیژن ، وئه‌گه‌ر وی قورئان خواند هوین

خوبی دهنگ بکن ﴿ ، ووی حه دیسی یا بن ماجدی فه گوهاستی :
 ﴿ مَنْ كَانَ لَهُ إِمَامٌ فَقِرَاءَةُ الْإِمَامِ لَهُ قِرَاءَةٌ - هه چیی ئیمامهك هدت خواندنا
 ئیمامی بو وی خوانده ﴾ .

- سوننه ته پشتی مروؤ ژ خواندنا فاتحی خلاص دبت بیژت : (آمین) ،
 ونه گهر نقیژ یا (جههری) بت سوننه ته ئیمام ونه وین ل دویف وی ژ
 ب دهنگه کی بلند بیژن : (آمین) ، و ل فیژی خهله تیهه کا هه ی بارا پتر
 ژ نقیژ کهران دکه فنی ونهؤ خهله تیهه دبتنه نه گهرا هندی خیره کا مه زن ژ
 دهست وان بچت ، نهو ژی نه فیه : بارا پتر ژ نقیژ کهران ژ لهزان دا
 بهری ئیمامی دیبژن : (آمین) ، د حه دیسه کی دا یا بوخاری وموسلم ژ
 پیغه مبهر - سلاف لی بن - فه دگو هیزن هاتیهه : ﴿ إِذَا أَمَّنَ الْقَارِئُ فَأَمَّنُوا
 فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تُؤْمِنُ فَمَنْ وَافَقَ تَأْمِينُهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
 - نه گهر ئیمامی گوت : (آمین) هوین ژی ئیکسه ر ددویف وی دا بیژن :
 (آمین) ، وهندی ملیاکه تن نهو ژی دیبژن : (آمین) ، وهه چیی
 گوتنا وی کفته د گهل یا ملیاکه تان گونه هین وی یین بوری دی بو
 ئینه ژیرن ﴿ . وملیاکه ت بهری ئیمامی نابیژن : (آمین) فیجا هه چیی
 بهری ئیمامی بیژت : (آمین) مسوگهر گوتنا وی یا ملیاکه تان ناکه فته د
 گهل ئیک ، ونهؤ خیره ناگه هته وی ، ودا کو مه موموم ژ فی خیری بی
 بار نه بن یا سوننه ت نهوه ئیمام دهنگی خوب گوتنا (آمین) ی ژی بلند
 بکه ت دا نقیژ کهران گوه لی بیت وبهری وی رانه کهن . وهندهك په یفا
 (آمین) خهله ت دیبژن ، (نا) یی گهلهك دریژ دکهن ، یان (میم) ی
 دشدینن ، ونهو ب خو وهسا نینه ، چونکی هنگی مهعنا دئینه گوهارتن .

- و ژ وان خهله تیبین په یوه ندى ب خواندنا فاتحې څه هدى ، هنده ك كهس د نقيژا جه هری دا دهمې نیمام دگه هته دویمه هیا فاتحې و بهری بیژت (آمین) نه و څې دوعایې دكته و دبیژت : (اللهم اغفر لي) ، نه څې ژى چو بناخه بو نینن و د گهل خواندنا نیمامې چې نابت مروځنه چو قورئانې بخوینت نه چو دوعایان بكهت .

- وچې نابت نقيژكهر دهنگې خو ب خواندنې بلند بكهت نه گهر هات و نه څه دهنك بلندیه ته شویڅې بو هنده كین دى چې بكهت
- ویا سوندهت نه وه خواندنا مروځې بو قورئانې یا هیدى بت و له زى تیدا نه كهت ، و نایهت نایهت ژيك جودا بكهت .

۷ - پشتي نقيژكهر ژ خواندنا فاتحې خلاص دبت یا سوندهت نه وه نه و سووره ته كا دى یان هنده ك نایهتان بخوینت د هردو ركاعه تین ئيكې دا ژ وان نقيژین فهدرض یین ژ دو ركاعه تان پتر بن ، و د ههمې ركاعه تین نقيژین سوندهت دا ، و نه گهر نه و فاتحې ب تنې ژى بخوینت دورسته .
ویا باش نه وه خواندنا مروځې یا دريژ بت نه گهر نه و یې ب تنې بوو ، یان نه وین نقيژى ل دویڅ دكهن ته حه مولا دريژ كرنې هه بت ، نه گهر نه دقيت نه و نقيژى كورت بكهت ، دا ته نكافيي ل سهر خه لكې په ییدا نه كهت .

۸ - پشتي ژ خواندنا قورئانې خلاص دبت پیچه كې دى خو گرت پاشى دى چته ركووعى ، وركووع ژى روكنه كې نقيژى یه ، بیى وى نقيژ یا دورست نابت ، وړهنگې دورست یې ركووعى نه وه نقيژكهر هند خو بجه مینت هدا هردو كه فین دهستې وى بكه فنه سهر چو كین وى ،

ب رهنګه کي ۽ ولسا دي بيړي وي هردو چوکين خو يين گرتين ، ويا
 دوست نه وه ۽ نه تيلين خو يين دهستي ژيک دوير بکته ، وهردو
 نه نيشکين خو ژ ته نشتين خو دوير بکته ، وسهري خو هند نزم نه کته
 هتا ژ پشتا وي نزمتر لي بيت و هند بلند ژي نه کته هتا سهري وي
 ژ پشتا وي بلندتر لي بيت ، بهلکي دقيت سهري وي وپشتا وي ل نيك
 مسته وایي دراست بن .

ويشتي نه و ژ خواندنا قورثاني ۽ خلاص دبت و بهري بچته رکوعی
 دقيت بيژت : (الله أكبر) ، ويا سوننه ۽ نه دهستين خو بلند بکته
 هتا بگه هنه راستا ملين وي يان گوھين وي ، ب رهنګه کي ولسا هردو
 که فين دهستي وي دغه کري بن ، و بهري وان ل لايي قبيلي بت ، پاشي
 دي خو چه مينته رکوعی ، وهندهک کهس هه نه ژ لهزان دا هيشتا
 نه گوتي : (الله أكبر) خو دجه ميننه رکوعی ، ۽ نه ۽ يا خه له ته .

وواجبه نه و هند د رکوعی دا بمينت هتا رحه دبت ، نه کو هيژ
 خو نه چه ماندي ژ لهزان دا رابيت هدر وه کي نيك رادهي لتي ، نه ۽ نفيزا
 ب في رهنګي بت پينغه مبهري - سلاؤ لي بن - نافي وي يي کريه نفيزا
 منافقان ، و جاره کي مروښه کي نفيز ل نک (حذيفة) ي کر زوي ژ
 رکوعی و سجود ي رادبوو ، پشي خلاص بووي (حذيفة) ي گوتي :
 نفيزا خو بکته ۽ نه نفيز نه کريه . مهنا : نه و نفيزا ب في رهنګي بت دي
 يا به طال بت .

وهژماره کا (اذکار) ان ژ پينغه مبهري - سلاؤ لي بن - يين هاتينه
 فه گوهاستن کو وي د رکوعی دا دگوتن يا ژ همميان به لافتر نه ۽ هيه :

(سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ) ویا فدرض ئه‌وه جار ه‌کی ئه‌و بیژت ،
وئه گهر سی جار ان بیژت سوننه‌ته .

وبوخاری و موسلم ژ عایشایی فه دگو هیژن ، دیژت : پیغه‌مبه‌ری
- سلاؤ لی بن - د رکوعی و سوجودی دا گه‌له‌ک دگوت : (سُبْحَانَكَ
اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي) .

و ب ریکیں دورست یا هاتیبه ریوایه‌تکرن کو پیغه‌مبه‌ری - سلاؤ لی
بن - سه‌حابی ژ هندی ددانه پاش کو ئه‌و نایه‌تین قورئانی د رکوعی یان
سوجودی دا بخوینن .

۹ - وده‌می ژ رکوعی رادبت و د گهل رابوونی یا سوننه‌ت ئه‌وه
بیژت : (سمع الله لمن حمده) پاشی بیژت : (ربنا ولك الحمد) ، وئیمام
دی ده‌نگی خو ب یا ئیکی ب تنی بلند دکه‌ت ، ویا خه‌له‌ته پشتی مروؤ
رادبته‌فه ژ نوی بیژت : (سمع الله لمن حمده) .

ورابوونا ژ کووعی حه‌تا پشتا مروؤفی راست دبت روکنه‌کی نقیژئی
یه، وئه‌و که‌سی پشتا خو راست نه‌که‌ت وئیکسه‌ر بچته سوجودی نقیژئا
وی یا به‌طاله . وهنده‌ک (أذکار) ژ پیغه‌مبه‌ری - سلاؤ لی بن - بین هاتیبه
فه گوهاستن سوننه‌ته مروؤ پشتی رکوعی وهیشتا نه‌چوویه سوجودی
بیژت ، وه‌کی : (رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ، مِلَاءَ السَّمَوَاتِ ، وَمِلَاءَ الْأَرْضِ ،
وَمِلَاءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ ،
وَكَلَّمْنَا لَكَ عَبْدٌ ، لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيَ ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ) .

و د حەدیسەکی دا بوخاری ژ (رفاعە بن رافع) ی قەدگۆهیزت ،
 دبیژت : رۆژەکی مە نقیژ ل دویف پیغەمبەری - سلاؤ لی بن - دکر ،
 گافا پیغەمبەری - سلاؤ لی بن - سەری خو ژ رکوعی راکری گۆت :
 (سمع الله لمن حمده) زەلامەکی د دویف دا گۆت : (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ،
 هَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مَبْرُورًا فِيهِ) گافا پیغەمبەر - سلاؤ لی بن - ژ نقیژی
 خلاس بووی گۆت : ﴿ئەو کی بوو ئەو گۆتن کری ؟﴾ زەلامەکی
 گۆتی : ئەز بووم ئەی پیغەمبەری خودی . پیغەمبەری - سلاؤ لی بن -
 گۆت : ﴿من دیت سیه وتشتهك مليا كه تان لهز كر كاني كي دي بهري
 خيرا وي گوتني نفيس﴾ .

١٠ - پشتی رابوونا ژ رکوعی چوونا سوجوودی دئیت کو ئەو ژ ی
 روکنە که ژ ئەرکانین نقیژی ، وچوونا سوجوودی ب گۆتا (الله أكبر)
 دەست پی دکەت ، ونە ژ سونەتی یە بەری چوونا سوجوودی مرۆف
 دەستین خو بلند بکەت ، وگافا نقیژکەر بو سوجوودی خو بەرددەتە
 عەردی یا باش ئەو دەستین وی بەری چۆکین وی بکەفنه عەردی ،
 ژ بەر وی حەدیسە یا ئەبوو داوود ژ پیغەمبەری - سلاؤ لی بن -
 قەدگۆهیزت ، تیدا هاتییه : ﴿إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْرُكْ كَمَا يَبْرُكُ الْبَعِيرُ
 وَيَبْضَعُ يَدَيْهِ قَبْلَ رُكُوبِهِ - نَبِيكَ ژ هەو ئەگەر چوو سوجوودی بلا وەکی
 حیشتیری نە نیحییت ، و بلا ئەو دەستین خو بەری چۆکین خو بلدانت﴾ .
 ورنەنگی دورست بی سوجوودی ئەقەیه : ئەنی ودفن وەهردو چۆک
 وکەفین هەردو دەستان وبنی تەلین پی بکەفنه عەردی ، وەهر جارە کا
 نیک ژ فان ئەندامان نە کەفنه عەردی سوجوود دی یا خەلەت بت ، ویا

دورست ئەو مەرۇف خۆ ئۆزىكىڭ بىننە دەر ، زكى خۆ ژ چۆكان دوير بكتە ،
 وئەنیشكىن خۆ نەداننە عەردى و ب تەنشتىن خۆ زى قە نەنويسىنت ، ويا
 باش ئەو دەست ل راستا ملان يان گوھان بىنە دانان وتبلىن دەستان بىنە
 پىكفەنان وبەرى وان ل قىبلى بن ، وھەردو پى بىنە ئىكفە كرن
 وچكلاندن .

ودقیت ئەو سەرى خۆ ھند بەپىلتە ل عەردى ھەتا رحەت بىت ،
 وبشپت ئەذكارىن سوجوودى ب دورستى بخوینت ، وئەو ئەذكارىن ژ
 پىغەمبەرى - سلاۋ لى بن - بۆ سوجوودى ھاتىبە رىوايە تکرن گەلەكن ،
 يا ژ ھەمىيان بەلافتەر ئەقەبە : (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ) جارەكى
 واجبە وئەگەر سى جاران بىژت باشتەرە ، وبۆرى د گەل مە كو بوخارى
 وموسلم ژ عايشايى قەدگوھىژن ، دىبىژت : پىغەمبەرى - سلاۋ لى بن -
 د ركوعى وسوجوودى دا گەلەك دگۆت : (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا
 وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي) .

و د سوجوودى دا يا باش ئەو مەرۇف گەلەك دوعايان بكتە ،
 موسلم ژ پىغەمبەرى - سلاۋ لى بن - قەدگوھىژت ، دىبىژت : ﴿ أَقْرَبُ
 مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثَرُوا الدُّعَاءَ - پتەرىن دەمى عەبد
 تىدا نىرىكى خودايى خۆ بت ھنگىبە دەمى ئەو د سوجوودى دا ، قىچا
 ھوین گەلەك دوعايان بكن ﴿ ، مەعنا : جەھى ھندى يە دوعايىن
 سوجوودى بىنە قەبوپلكرن ، بەلى چى نابت مەرۇف چو ئايەتان د
 سوجوودى دا بخوینت ، ئەگەر خۆ ئەو ئايەت بن يىن دوعا ژى تىدا
 ھەين ، لەو يا باش ئەو ئەو ھندەك گوھورىنى ل سەر بكتە .

۱۱ - پشتی ئەذکار و دو عایین سوجوودی ب دویماهی دئینت دی
 سهری خو ژ عهردی راکه تهفه و د گهل راکرنی دی بیژت : (الله أكبر)
 ودی روینته خواری حدتا پشتا وی راست دبت ، وئهف روینشتنا د ناقههرا
 ههردو سوجوودان ژی دا روکنه کی نفیژی یه ، ورهنگی دورست یی
 روینشتنی ئەفهیه : ئەو پیی خو بی چه پی رائیخته عهردی وروینته
 سهر ، وپیی خو بی راستی بچکلینت و ژ بن خو دهر بیخت ، وبنی تبلین
 پی خو بی راستی بدانته عهردی ب رهنگه کی وهسا بهری وان بکهفته
 قییلی .. ویا هاتییه ریوایه تکران کو هندهک جاران پیغه مبهه - سلافلی بن
 - د ناقههرا ههردو سوجوودان دا پشتا پیین خو ددانا عهردی و دروینشته
 سهر پانیین ههردو پیین خو . ویا دورست ئەوه مروؤ د فی روینشتنی
 دا بیژت : (رب اغفر لي وارحمي وعافني واهدني وارزقني) وئه گهر ئەو
 بهس بیژت : (رب اغفر لي) ژی دورسته .

۱۲ - پاشی دی بیژت : (الله أكبر) وچته سوجوودا دووی و ئەو
 ژی وه کی یا ئیکی یه ، وروکنه که ژ ئه رکانین نفیژی .

۱۳ - وپشتی د گهل گوتنا (الله أكبر) سهری خو ژ سوجوودا دووی
 راکه تهفه پیچه کی دی روینته خواری حدتا هه ر گهههک دزقرته جهی
 خو ، پاشی بو رکاعهتا دووی دی رابتهفه ویا سوننهت ئەوه ئەو د پابوونی
 دا پال بدهته سهر ههردو دهستین خو ، وه کی وی مروؤی یی هه فیری
 دکهت ، وچو کین خو بهری دهستین خو ژ عهردی راکهت .

۱۴ - رکاعهتا دووی ژی هدر وه کی یا ئیکی یه ، ب تنی دوعایا دهسپیکي تیدا نینه ، وسوننهت نهوه رکاعهتا دووی ژ یا ئیکی کورترتر بت ..

۱۵ - دهمی ژ سوجوودی دووی د رکاعهتا دووی دا خلاس دبت ، بو خواندنا (ته حیاتی) دی پروینته خواری ، و د قی پروینشتنی دا یا دورست نهوه نقیژ کهر پیی خو بی چه بی رائیخته عهردی و پروینته سهر ، و پیی خو بی راستی بچکلینت و ژ بن خو دهر بیخت ، و بنی تبلین بی خو بی راستی بدانته عهردی ب رهنگه کی وهسا بهری وان بکفته قییلی ، وه کی کو د ناقبهرا ههر دو سوجوودان دا پروینشتی .. نهغه بو (ته حیاتا ئیکی) ونه و نقیژین دو ته حیات تیدا ههین ، یه عنی : ژ دو رکاعهتان پترن ، د پروینشتنا دووی دا بو خواندنا ته حیاتا دووی یا دورست نهوه نقیژ کهر پیی خو بی راستی ههر ژ بن خو بینته دهر و بچکلینت ، و پیی خو بی چه بی دبن پیی خو بی راستی دهر بیخت و پروینته عهردی .

و (ته حیات) ب چند رهنگه کان ژ پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - یا هاتیبه فه گوهاستن ، و هدر رهنگه کی ژ فان مروؤ بیژت دورسته ، بوخاری و موسلم ژ عهبدللاهی کوری مهسعوودی فه دگو هیژن ، دبیژت : ههر دو دهستین من د ناؤ دهستین پیغه مبهری دا بوون - سلاؤ لی بن - وی ته حیات نیشا من دا کانی چاوا وی سووره تین قورنانی نیشا من ددان : (التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ ، وَالصَّلَوَاتُ ، وَالطَّيِّبَاتُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) .

و در یوایه ته کا دی دال نک موسلمی ب فی رهنگی هاتییه :
(التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ) .

بوؤ پتر مفا مه دقیت مه عنایا په یقین ته حیاتی ل قیری ب کورتی
بیژین : (التحیات لله) سلاؤ ومان ومه زنی ههمی بو خودی بن ،
چونکی نه وه ب دورستی بی هیژای قی چندی ، (المبارکات) پاکی
وپرؤزی ههمی ، (الصلوات) نه و نقیڑ ودوعایین مه زنی ژئی دئیته
زانین ، (الطیبات) گزتیین باش ومه دحین جوان .. نه فه ههمی بو خودی
بن . (السلام علیک ایها النبی) سلاؤ ل ته بن نه ی پیغمه مبر ، نانه کو :
تو بی پاراستی بی ژ ههمی عدیب وکیماسییان وخودی د گهل ته بت ،
چونکی (السلام) نافه که ژ نافیین خودی ، (وبرکاته) خیرا خودی
وبدره که تا وی ژئی ل ته بت ، (السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین)
سلاؤ ل مه ژئی بت ، و ل به نیبیین خودی یین چاک ژئی ، پاشی دی شاهده
دهت .

وپشتی شاهده دانی یا باش نه وه نه و صلاوه تان ژئی بده ته سه ر
پیغمه مبری - سلاؤ لی بن - ب وی رهنگی ژ پیغمه مبری ب خو هاتییه
فه گوهاستن ، نه و ژئی نه فه یه : (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کما
صلیت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم إنک حمید مجید ، اللهم بارک علی

محمد وعلی آل محمد کما بרכת علیٰ ابراهیم وعلیٰ آل ابراهیم إنک حمید مجید (نهغه د تہیاتا ئیکئی ویا دووی ژی دا ، وچو مهعنا بو ہندی نینہ ہندہک دیبژن : صلاوت بو تہیاتا دووی ب تنی یہ ، چو دہلیلین دورست ل سہر فی بوجوونی نین .

وہہژی گوتنی یہ بیژن : یا دورست نینہ د تہیاتی دا مروؤ پھیفا (سیدنا) ل صلاوتی زیدہ بکەت و بیژت : (اللهم صل علی سیدنا محمد ..) چونکی ئەو پھیفہ ژ پیغہمہری - سلاؤ لی بن - نہہاتیہ فہ گواستن .

ودہمی مروؤ بو تہیاتی دروینت یا دورست ئەوہ ئەو دەستی خوئی راستی بداننہ سہر رانی خوئی راستی ، وتبلا خو یا قلیچی ونہوا ب رەخ فہ بگرت ، تبلا شاہدی دریز بکەت ویا نافی د گەل یا بہرانی خەلہ کہ کی ژی دورست بکەت ، و دەستی خوئی چہیی بداننہ سہر رانی چہیی ، وتبلین وی دەستی ہمیان فہ کەت ..

و ل فیری دو مەسەلہ ہنہ دقیت ئیشارہتی بدہینی :

یا ئیکئی : ل دەمی خواندنا تہیاتی سوننەت ئەوہ مروؤ بہری خو بدہتہ تبلا خو یا شاہدی ، وەکی دی یا سوننەت ئەوہ بہری مروؤفی ل جہیی سوجدا وی بت .

یا دووی : یا سوننەت ئەوہ ہەر ژ دەسپیکا روینشتنا مروؤفی بو خواندنا تہیاتی وحتا رادبت یان سلافا ملان فہدەت ئەوہ تبلا خو یا شاہدی - یا دەستی راستی - بلقلقینت ، ژ بہر وی حەدیسا دورست یا ئیمام ئەحمەد ژ وائلی کوری حجری فہدگوہیزت ، بہحسی نغیژا

پیغمبرى - سلاؤ لى بن - دکهت ، دبیژت : من دیت وى خهله کهک
ب تبلا خو یا بهرانی د گهل یا ناڤى چى کر ، و تبلا خو یا شاهدى دريژ
کر ، ومن دیت وى تبلا خو یا شاهدى دلقلفاند دوعا پى دکرن .

وتهحياتا ئيکى - ب نسهت وان نقيژان يين دو تهحيات تيدا ههين -
نه ژ نه رکاني نقيژى يه وتهحياتا دووى روکنه ، ونه گهر مروڤى تهحياتا
ئىکى ژبيسر کر ونهخواند ، يا دورست نهوه نهوه پيشقه بچته سوجودا
سههوى ، کو پاشى بهحسى وى دى کهين نه گهر خودى حهز بکهت .

۱۶ - پشتى نقيژکه ژ خواندنا تهحياتى خلاس دبت ، وبهرى نهوه
سلافا ملان فهدهت يا سهنهت نهوه نهوه هندهک دوعايان بکهت ، ب
تايهتى نهوه دوعايين ژ پيغهمبرى - سلاؤ لى بن - هاتينه ربوايه تکران ،
وهکى :

- رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ .
- (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ
الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ) .

- (اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) .

- (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا
أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ) .

۱۷ - وپشتى دوعايان سلافا ملان دئيت ، و ب سلاڤى نقيژ ب
دويمه دئيت ، ل سهرى دى ل سهر ملى خو يى راستى زڤرت ههتا
سويرهتى وى دئيته ديتن ، ودى بيژت : (السلام عليكم ورحمة الله) و

د هندهك ريوايه تان دا په يقا (وبر كاته) هاتييه ، پاشى دى ل سهر ملى
 چه پى زقرت هه تا سويره تى وى دئته ديتن ، ودى بيژت : (السلام
 عليكم ورحمة الله) .

نهركانين نقيژى

پشتى مه ب بهر فره ي به حسى چاوانيا كرنا نقيژى كرى مه
 دقيت ب كورتى نهركانين نقيژى بهژميرين ، كو چارده نه ، ول سهرى
 دى بيژين : ههر جاره كا نقيژكه رى ئيك ژ فان ههر چارده روكنان
 د نقيژا خو دا نه كرن - چ ژ قهستا چ ژ بير كرن - نقيژا وى دى يا
 به طال بت ، ودقيت نقيژا خو دوباره بكهت ، نهو ژى نه فنه نه :

- ۱ - رابوونا ژ پيان فه بو وى يى بشيت .
- ۲ - گوټنا (الله أكبر) ل ده سپيكا نقيژى ، نهوا ديژنى : (تكبيره
 الإحرام) .

- ۳ - خواندنا فاتحى د ههمى ركاعه تان دا .
- ۴ - چوونا ركوعى ورحه تيبا تيدا .
- ۵ - رابوونا ژ ركوعى هه تا پشتا وى راست دبت .
- ۶ - چوونا سوجوودا ل سهر ههر هفت نه ندامين له شى ورحه تيبا
 تيدا .

- ۷ - رابوونا ژ سوجوودى هه تا پشتا وى راست دبت .
- ۸ - روينشتنا د ناقبه را ههردو سوجوودان دا .

- ۹ - رحمتی و پشت راستی د ههمی روکنان دا .
- ۱۰ - روینشتن بو خواندنا ته حیاتا دویمایی .
- ۱۱ - خواندنا ته حیاتا دویمایی ب تمامی .
- ۱۲ - و ژ تمامی خواندنا ته حیاتی یه سهله وات ل سهر پیغمبری
بینه دان .
- ۱۳ - تهرتیا روکنان ئیک ل دویف ئیکی .
- ۱۴ - سلافا ملان .

واجباتین نقیژن

و نقیژن نهه واجبات ژی هه نه دقیت بینه کرن ، وئه فه ئه گهر نقیژ کهر
ژ قه ستا نه که ت نقیژا وی دی یا به طال بت ، وئه گهر ژ بیر بکه ت ، نقیژ
یا به طال نابت ، وئه گهر بیرا وی لی هاته فه هیشتا ئه و د نقیژن دا دی
چته سوجوودا سه هوی ، وئه و ژی ئه فه نه :

۱ - گو تننا (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم) ل ده سپیکا خواندنا
فاتحی د ههمی رکاعه تان دا ، وهنده ک زانا دبیزن : ئه و د رکاعه تا ئیکی
ب تنی دا واجبه .

۲ - گو تننا (الله أكبر) ل دهمی خو فه گوهاستی ژ روکنه کی بو ئیکی
دی .

۳ - گو تننا ئیک ژ وان ته سیباحتان بین ژ پیغمبری - سلافا لی بن -
هاتینه فه گوهاستن د رکوعی دا ، جاره کی .

- ۴ - هدر وهسا گوتنا ئيك ژ وان تهسيحاتان يين ژ بيغه مبهري - سلاؤ لى بن - هاتينه فه گوهاستن د سوجوودى ژى دا ، جاره كى .
- ۵ - گوتنا (سمع الله لمن حمده) بو ئيمامى ومه ئموومى ژى ده مى ژ ركوعى رادبن .
- ۶ - گوتنا (ربنا ولك الحمد) نهو ژى بو ئيمامى ومه ئموومى ، پشتى گوتنا بوړى .
- ۷ - گوتنا (رب اغفر لى) د ناقبه را ههردو سوجدان دا .
- ۸ - روينستن بو خواندنا ته حياتا ئيكى ، د وان نقيژان دا يين دو ته حيات تيدا هدين .
- ۹ - خواندنا ته حياتا ئيكى .

تهسيحاتين پشتى نقيژى

- پشتى نقيژكهر ژ نقيژا خو خلاص دبت هندهك (اذكار) وتهسيحات هه نه سوننه ته نهو وان بيژت ژ وان تهسيحاتان :
- ۱ - موسلم ژ (ثوبان) ى فه دگوهيزت كو بيغه مبهري - سلاؤ لى بن - ده مى ژ نقيژى خلاص دبوو سى جاران دگوت : (استغفر الله) پاشى دگوت : (اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والإكرام) .
- ۲ - نه ههد ژ (معاذ) ى فه دگوهيزت ديبيژت : روژه كى بيغه مبهري - سلاؤ لى بن - ده ستى من گرت وگوت : ﴿ نهى موعاذا ! نهز حهز ژ ته

دکھم ﴿ گوت : من گوتی : ئەى پيغه مبهرى خودى ئەز ب دەياب فه گورى ته ب ، ئەز زى حەز ژ ته دکھم ، ئينا وى گۆته من : ﴿ ئەز دى شيره ته کى ل ته کھم ، ژ بير نه که پشتى هەر نقيزه کى بيژه : اللهم أعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك ﴾ .

۳ - بوخارى و موسلم ژ عوقبهى فه دگوهيزن ، دبيتژ : پيغه مبهرى - سلاؤ لى بن - فه رمان ل من کر کو ئەز پشتى هەمى نقيژان (قل أعود برب الناس) و (قل أعود بر الفلق) بخوينم .

۴ - طه بهرانی ژ ئەبوو ئومامهى فه دگوهيزت ، دبيتژ : ﴿ مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ ، إِلَّا الْمَوْتُ - هه چيى پشتى هەر نقيزه کا فه رض (آية الكرسي) بخوينت د ناڤهرا وى وچوونا به حەشتى دا هنده حەتا دمرت ﴾ .

۵ - بوخارى و موسلم ژ ئەبوو هورهيرهى فه دگوهيزن ، دبيتژ : پيغه مبهرى - سلاؤ لى بن - گوت : ﴿ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ، وَحَمِدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ، وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ، فَتِلْكَ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ ، وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ - هه چيى پشتى هەر نقيزه کى سيه و سى جاران بيتژ : (سبحان الله) و سيه و سى جاران بيتژ : (الحمد لله) و سيه و سى جاران بيتژ : (الله أكبر) ئەو نۆت و نهه ، و جارا سه دى بيتژ : (لا إله إلا الله وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

غَفَرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ) گونه هیڼ وی دی ئینه ژیبرن
نه گهر خو هندی سهرتیکي به حرى بن ﴿ ۱۰۰ ﴾ .

نهغه هندهك ژ وان (ذكر وته سببجاتان) بوون یین پشتی ههر پینج
نقیژین فدرض دئینه گوتن ، وبو پشتی نقیژا سپیدی ومه غره ب هندهك
(ته سببجاتین) تایهت هه نه ، وه کی :

ئبن حبان ژ نه بوو ئه یووئی نه نصاری شه دگو هیژت ، دبیزت :
پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿ ۱۰۱ ﴾ من قال إذا أصبح : لا إله إلا الله
وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد ، وهو على كل شيء قدير ، عشر
مرات ، كتب له بهن عشر حسنات ، ومحى بهن عنه عشر سيئات ، ورفع
له بهن عشر درجات ، وكن له عدل عتاقة أربع رقاب ، وكن له حرسا من
الشیطان حتى يمسي ، ومن قالهن إذا صلى المغرب دبر صلاته فمثل ذلك
حتى يصبح - هه چییی ده می لی دبتنه سپیده دهه جاران بیژت : (لا إله إلا
الله وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد ، وهو على كل شيء قدير)
دهه خیر دی بو وی پی ئینه نفیسین ، ودهه گونه ده دی بو وی پی ئینه
ژیبرن ، ودهه دهره جان نهو دی پی ئینه بلندکرن ، ونهو دی بو وی بنه
وه کی نازا کرنا چار گهرده نان ، ونهو دی بو وی بنه نوبه دار ژ شه یگانگی
هدتا لی دبتنه ئیقار ، وهه چییی وان بیژت پشتی نقیژا مه غره ب دکهت
وه کی وی یه هدتا لی دبتنه سپیده ﴿ ۱۰۲ ﴾ .

هندهك مهسهلېن

په يوه ندى ب ته سبجاتان شه هه

- پشتى ښى چه ندى هندهك مهسهله هه نه په يوه ندى ب زكر
وته سبجاتين پشتى نښى شه هه يه مه دښت ل ښى ښاره تى بده ينى :
- ۱ - گوټنا ته سبجاتان ژ لايى نښى كهرى شه پشتى نښى سونه ته ،
نه گهر نهو بښت خيره كا مهز نه ، ونه گهر نه بښت چو گونه تيدا نينه .
- ۲ - بهلى د گهل ښى چه ندى ژى يا خه له ته مروځ بو خو بكه ته
عهده ت كو چو جار ان ته سبجاتين پشتى نښى نه خو ينت .
- ۳ - نهو ته سبجاتين ب هژمار بن يا سونه ت نهو ب تبليښ ده ستى
راستى بڼه هژمار تن ، نه ب تبليچن ده ستى چه بى ونه ب تزيان .
- ۴ - نهو ته سبجاتين مه بهرى نوكه گوټين بو پشتى نښى فهرض
ونه نه بو پشتى سونه تانه ، ويا دورست نينه مروځ پشتى نښى فهرض
رابت سونه تى بكه ت پاشى پشتى سونه تى ته سبجاتان بخوينت ،
وه كى نوكه نه دبڼين ل گه له ك مزگه فتان ل شه ښى ره مه زانى پشتى نښى
هيشا ته سبجاتان ناخوين ودهيلن بو پشتى ته راويحان ، نه شه كاره كى
خه له ته ، چونكى ته سبجات بو پشتى نښى عه يشانه نه كو پشتى
ته راويحان .
- ۵ - هندى مروځ پشتى نښى ل جهى خو بښت خيره نه گهر خو نهو
چو نه بښت ژى ، چونكى د حه ديسه كى دا يا بوخارى ژ نه بوو هوره يره

فہ گوہاستی ہاتیبہ کو پیغمبر - سلاؤ لئی بن - دیبڑت : ﴿ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مُصَلَاةِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ ، مَا لَمْ يُحْدِثْ ، تَقُولُ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ اَرْحَمُهُ - ملیاکت دو عایان بوئیک ژ ہوہ دکن ہندی ئەول وی جھی خو بمینت یی وی نفیڑ لئی کری ما دەم یی ب دەسنفیڑت ، دیبڑن : یا رہبی تو گونہہین وی ژئی بہ ، یا رہبی تو رہمی یی بہ ﴿ .

۶ - بو گوتنا تہ سیبھاتین پستی نفیڑی شہرت نینہ مروڈل وی جھی بمینت یی وی نفیڑ لئی کری ، یہ عنی : دورستہ ئەو ژ جھی رابیت بچتہ جھہ کی دی وتہ سیبھاتان بیڑت ، بەلی یا باشتر ئەوہ ئەول جھی خو بمینت ژ بہر حدیسا بووری ، ئە گہر مہ جالی وی ہہبت .

۷ - نہ ہاتیبہ ریوایہ تکرن ژ پیغمبر - سلاؤ لئی بن - و ژ صہ حایبان ژی کو وان لە دەمی گوتنا تہ سیبھاتین پستی نفیڑی دەستین خو بلند کرن ، و ئەوا ئەم نوکە دینین دەمی ہندەک لە دەمی خواندنا (ایہ الکرسی) دەستین خو بلند دکن پاشی پف دکنی و د سہر و چاؤ ولہشی خو ددەن . ئەفہ یا خەلہ تہ ونہ ہاتیبہ ریوایہ تکرن ژ پیغمبر - سلاؤ لئی بن - و ژ صہ حایبان .

۸ - کرنا زکری و فان تہ سیبھاتین مہ گوتین پستی نفیڑی ب دەنگہ کی بلند ژ لای مروڈہ کی فہ ل مزگفتی کارہ کی دورست نینہ ، چونکی ئەو ژ پیغمبر - سلاؤ لئی بن - و ژ صہ حایبان نہ ہاتیبہ ریوایہ تکرن ، و ژ لایہ کی دی فہ ئەو کارہ کی دبتہ ئە گہرا پەیدا بوونا تہ شویشی ل سہر وان کەسان یین نفیڑی دکن ، یا دورست ئەوہ

هەر کەسەکی بقیّت فأن تەسبیحاتان ب تنی و ب دەنگەکی نزم قە بو
خۆ بیژت .

۹ - خواندنا فاتحی د گەل صلاوەتان پشتی نقیژی یا دورست
نینه، ونه ژ سوننەتی یه ، چونکی نه پیغمبەری - سلافا لی بن - ئەو
خواندییه ونه گۆتییه کەسی ژی بخوینە .

۱۰ - ونیزیک ژ فی مەسەلی چوونا دەستی ئیک و دو ژ لای
نقیژ کەران قە پشتی نقیژی و گۆتنا (تقبل الله) یان (خودی قە بویل
بکەت) ، کارەکی دورست نینه ، ودقیّت مروّف خو ژی بدەتە پاش .

سوجوودا سەھووی

وہکی ژ نافی فی سوجوودی دیار ئەو بو ہندی یا ہاتیہ دانان دەمی
مروّفی د نقیژی دا (سەھوہ) دبت ، بەعنی : بی دەستی دکەفتە
خەلەتیہ کی ، ویا ہاتیہ ریوایە تکرن ژ پیغمبەری ب خو ژی - سلافا لی
بن - کو ئەو ہندەك جارن سەھوہ بوویہ ، فیجا وی بو فأن حالەتان
سوجوودا سەھوہ تەشریح کریہ .

وسوجوودا سەھووی ہەر وہکی سوجوودا دی یا عەدەتیہ ، ژ دو
سوجوودان پیک دئیت و ئەو تەسبیحات تیدا دئیہ گۆتن یین سوجوودا
نقیژی دا دئیہ گۆتن ، بەلی جھی فأن ہەردو سوجوودان دکەفتە پشتی
خواندنا تەحیاتی و بەری سلافا ملان ، ویا ہاتیہ ریوایە تکرن کو پیغمبەر
- سلافا لی بن - پشتی سلافا ملان ژی چووہ سوجوودا سەھووی .

وبهري نوکه ده می مه (واجباتین) نقيژي هژمارتين مه گوتبوو :
نه گهر نقيژكهری ب خهله تيبه فه ئيك ژ فان واجبان ژبیر کر ، دقيت
نهو پيشقه بچته سوجوودا سههوی ، وژبلی فان واجبان هندهك حاله تین
دی ژی هه نه سوجوودا سههوی تپدا واجبا دبت ، نهو ژی نه فه نه :

۱ - نه گهر مروفي ژبیر کر وبهري تمامکرنا نقيژي سلافا ملان فه دا ،
وه کی کو پشتی ته حیاتا ئيکی د نقيژا چار رکاعه تی دا سلافا فه دا ، پاشی
هاته بیری یان ئيکی ئينا بیری ، هنگی نهو دی پربت دو رکاعه تین دی
ژی کهت وپشتی خواندنا ته حياتي وبهري سلافا ملان دی چته سوجوودا
سههوی .

۲ - نه گهر رکاعه تهك زيده کر وپشتی سلافا ملان هاته بیری کو نه فه
وی رکاعه تهك زيده کر هنگی دی چته سوجوودی سههوی .

۳ - نه گهر د نقيژي دا نهو كهفته شكی ونه زانی كانی نه فه وی دو
رکاعدت کرن یان سی ، هنگی نهو دی یا کیمتر حسیب کهت وبهري
سلافا ملان دی چته سوجوودا سههوی .

نهو تشتين دورست د نقيژين دا بينه كرن

هندهك تشت هه نه دورسته بو نقيژكهری نهو د نقيژي دا وان بکهت ،
ودبت هندهك كهس هه بن هزر بکهن نهو تشت چي نابن ، بهلی یا
دورست نهوه نهو تشت چي دين ، ژ وان تشتان :

۱ - بۆ ھەوجەیی دورستە بۆ نقیژ کەری ئەو ل سەر ملی خۆ بزفرت،
یان ب دەستی ئیشارەتی بدەتە تشتە کی ، بەلی ب وی شەرتی ئەو لەشی
خۆ ھەمی ب نەزفرت ئە گەر دی نقیژا وی بەطال بت ، یەعنی - بۆ
نمونه - ئە گەر نقیژ کەر ب خەطەرە کی حەسیا و کەسەك ل نک وی ھەبت
بی نەحەسیت دورستە ئەو لی بزفرت و ب دەستی ئیشارەتی ب لایی
خەطەری فە بکەت دا ئەو کەسی دی پی بحەسیت .

۲ - گری د نقیژا دا دورستە ، چ ئەو گری ژ ترسین خودی دا
بت ، یان ژ بەر تشتە کی دی بت وە کی ھاتنا موصلیەتە کی یان ئیشە کی .

۳ - ریشە چوونا کیم بۆ کارە کی پیتھی ب وی شەرتی بەری وی ژ
قیلی نەئینە وەر گیران ، (نەسائی) ژ عایشایی فەدگوھیزت ، دبیژت :
جارە کی پیغەمبەری - سلاڤ لی بن - د مال دا نقیژ دکر و دەرگەھی گرتی
بوو ، من دەرگەھ قوتا ئەو ھات دەرگەھ بۆ من فەکر و زفرتی نقیژا خۆ تمام
کر ، و عایشایی ئاشکەرا کر کو دەرگەھ ل لایی قلی بوو .

۴ - کوشتنا ماری و دویشکی و تشتی ب زەرەر د نقیژا دورستە .

۵ - ھلگرتنا بچویکی د نقیژا دا دورستە ، و پیغەمبەری - سلاڤ لی
بن - جارە کی د نقیژا دا نەڤیا خۆ (ئومامە) کچا زەینە بی دانابوو سەر
ملی خۆ ، گاڤا دچوو رکوعی و سوجوودی وی ئەو ددانا و گاڤا رابوو
ھلدگرت .

۶ - فە گەراندنا سلاڤی ب ئیشارەتا دەستی دورستە .

۷ - پاڤر کرنا جھی ئەنیا خۆ ددانتی دورستە .

۸ - ب کارئینانا کلینسی یان پرتە کا پاتە ی بۆ پیتھیە کی دورستە .

۹ - گرتنا تله فوونی ئە گەر هات و ژبیر کریت بهری هنگی قفل بکەت دورسته .

وهەر کاره کی دی یی هەبت ئە گەر یی کیم بت ویی فەر بت ، وه کی خوراندنی یان دورستکرنا جلکی .. وهتد .

نه و کارین مه کرووه د نقیژن دا

وهندهك کارین دی یین ههین مه کرووه مرۆڤ د نقیژن دا بکەت ، یه عنی : نقیژن یی به طال نابت به لسی خیرا وی کیم دبت ، ژ وان کاران :

۱ - هیلانا سوننه تهك ژ سوننه تین نقیژن ، ئەوین بهری نوکه مه ئیشارهت دایی .

۲ - خو موژیلکرنا نه پیئقی ب کراسی فه یان له شی .

۳ - بهریخوژدانا سه ره ئه قراز .

۴ - ل خو ژفرینا نه پیئقی .

۵ - باوه شک ، هندی ژن یی و بشیت بلا نه هیلت دهر کهفت ، و ئە گەر دهر کهفت بلا دهستی خو بدانتنه سهر دهقی خو .

۶ - هلدانا کراسی یان پویرتی سهری .

۷ - دانانا زه ندکان ل عه ردی ده می چوونا سو جو ودی .

۸ - کرنا نقیژن ل ده می دانانا خو ارنی .

۹ - کرنا نقیژن بو مرۆقی ته نگاڤ .

- ۱۰ - کرنا نفیژی ل مزگہ فسی بؤ وی کہسی یی سیر یان پیشاز یان
 قوراد خواری ، یان بیتہ کا نہخوش ژی بیٹ .
- ۱۱ - گرتنا چافان د نفیژی ۱۵ ، ئە گەر بؤ کارہ کی پیتھی نہبت .

نہو کارین نفیژ پس دکہفت

- وہندہک کار ہنہ نہ نفیژ بی بہطال دبت ، لەو دقیت نفیژ کەر نفیژا خو
 دوبارہ بکہتہ قہ ئە گەر ہات ووی ئیک ژ وان کاران کر ، وہ کی :
- ۱ - ہیلا نا روکنہ کی ژ نەرکانین نفیژی یین بہری نوکہ مہ بہحس
 ژی کری .
- ۲ - ہیلا نا واجبہ کی ژ واجباتین نفیژی ژ قہستا .
- ۳ - ناخفتنا ژ قہستا د نفیژی ۱۵ ، یا چو پەیوہندی ب نفیژی قہ
 نہبت .
- ۴ - خوارنا و قہخوارنا ژ قہستا .
- ۵ - حەرہ کا زیدہ ل دویف ئیک ئە گەر یا پیتھی نہبت .
- ۶ - کہنیبا ب دہنگہ کی بلند ، و گرنژین دورستہ .
- ۷ - کہفتنا دەسئفیژی .
- ۸ - لادانا ژ قبیلی .
- ۹ - ئاشکەر اکرنا عہورہتی ژ قہستا ، و ئە گەر بی دەستی بت نفیژ
 بہطال نابت .
- ۱۰ - گوہارتنا ئیہتی ، یہعنی : ئیہتا خو بؤ کرنا نفیژی بگوہورت .

نقیڙین سونہت

ژبلی ھەر پیچ نقیڙین فہرض ھندہک نقیڙین دی یین سونہت ژى
ھەنە یا باشە مروؤڤ بوؤ خوؤ بکەت ، دا خیرا مروؤڤی زیدە بت وکیماسییین
نقیڙین وی یین فہرض یی بینه فەگرتن .

(ترمذی) ژ ئەبوو ھورەیرەى فەدگوهیڙت ، دبیڙت : من گوھل
پیغەمبەری بوو - سلاڤ لى بن - دگوت : ﴿ ئیکەمین تشت رۆزا قیامەتى
حسییا وی دگەل عەبدى دئیتە کرن نقیڙا وییە ، فیجا ئەگەر ئەو یا باش
بوو ئەو دى ئیفلەحى بینت وسەرکەفت ، وئەگەر ئەو یا خراب بوو ئەو
دى خسارەت وشەرمزار بت ، وئەگەر تشتەك ژ نقیڙا فہرض یا کیم بوو
خودى دى بیڙت : بەرى خوؤ بدەنى کانى عەبدى من ھندەك سونہت
ھەنە ، فیجا ئەو کیماسى دى ب وان ئینە تمامکرن ، پاشى ھەمى
کارى وی دى ل سەر وی چەندى بت ﴾ .

وکرنا نقیڙین سونہت نە وەکی کرنا نقیڙین فہرضە ، یین سونہت
ھندى مروؤڤ مال بکەت ب تى چیتەرە و ب خیرترە .

ونقیڙین سونہت ب رەنگەکی گشتى دبنە دو پشک :
پشکا ئیکى : سونہتین راتبە وئەفە ئەون یین گریڤداى ب نقیڙین
فہرض فە .

پشکا دووی : سونہتین نە گریڤداى ب نقیڙین فہرض فە .

سوننه تین راتبه

ونهفه ژى دو پشکن :

سوننه تین موئه ککه د ، و سوننه تین نه یین موئه ککه د .

سوننه تین موئه ککه د :

ونهفه نهو هدر دوازده رکاعه تن یین به حسی وان د وی حدیسی دا هاتی یا ئیمامی موسلم ژ دهیکا موسلمانان ره ملا کچا نه بوو سوفیانی فه گوهاستی ، دبیزت : پیغمبهری - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿ مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ، أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ - هدر عهده کی موسلمان یی د رژی دا دوازده رکاعه تن سوننه ت ژبلی یین فخرض بو خودی بکهت خودی خانیه کی د به حستی دا دی بو وی ئافا کت ﴾ .

و د ریویه تا (ترمذی) دا نهؤ زیده هییه هیه : چار رکاعهت بهری نیقرو ، ودو پستی نیقرو ، ودو پستی مهغرب ، ودو پستی عهیشا ، ودو بهری سپیدی .

ویا هاتییه ریویه تکرن ژ پیغمبهری - سلاؤ لی بن - کو نه گهر جاره کی ئیک ژ فان سوننه تن ژ وی چووبا ، وی پستی هنگی نهو فهزا دکر .

ونوکه مه دئی ب کورتی به حسی فان سوننه تن بکهین :

۱ - هەردو رکاعەتین بەری نقیژا سپیدی : موسلم ژ عائیشای
قەدگوهیژت دبیژت : پیغەمبەر - سلاؤ لی بن - ل سوننەتە کی هند یی
هشیار نەبوو هندی ل هەردو رکعەتین سپیدی بی هشیار .

و هەر موسلم ژ عائیشای قەدگوهیژت ، دبیژت : پیغەمبەری - سلاؤ
لی بن - گوٹ : ﴿رکعتا الفجر خیر من الدنيا وما فیها - هەردو
رکاعەتین سپیدی﴾ (ومەخسەد بی سوننەتا بەری سپیدی یە) چیئەرن ژ
دنیای و هەر تشتە کی تیدا هەی ﴿ .

ویا سوننەت ئەوہ د فان هەردو رکاعەتان دا مروؤف (قل یا ایها
الکافرون) و (قل هو الله أحد) پشتی فاتحی بخوینت .

۲ - سوننەتین نقیژا نیفرۆ :

ویا تمام ئەوہ مروؤف چار رکاعەتان بەری نقیژا نیفرۆ بکەت ، و چاران
پشتی نقیژی ، ژ بەر وی حدیسی یا (ترمذی) ژ رەملای قەگوهاستی ،
دبیژت : پیغەمبەری - سلاؤ لی بن - گوٹ : ﴿مَنْ حَافِظَ عَلَيَّ أَرْبَعِ
رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ - هەچیسی بەردەوام
چار رکاعەتان بەری نقیژا نیفرۆ و چاران پشتی نقیژی بکەت خودی
دی وی ل سەر ئاگری حەرام کەت ﴿ .

ویا (موتەککەد) ئەوہ مروؤف چار رکاعەتان بەری نقیژی بکەت
ودووان پشتی نقیژی .

۳ - دو رکاعەت پشتی نقیژا مەغروب :

و ئەقە ژ وی حدیسا بەری نوکە دیار دبت ئەوا (ترمذی) د دەر
حەقا دوازدە رکاعەتان دا قەگوهاستی .

و (بن ماجه) ژ عهبدللاهیؑ کوریؑ مهسعوودی شه دگوهیزت کو پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - (قل یا ایها الکافرون) و (قل هو الله أحد) پشتی فاتحیؑ دخواندن .

۴ - دو رکاعه تین پشتی نغیژا عهیشا :

وئەفە ژێ ژ ویؑ حەدیسا بەری نوکه دیار دبت ئەوا (ترمذی) دەر حەقا دوازده رکاعەتان دا فه گوهاستی .

سونه تین نه موئه ککه د :

وئەفە ژێ ئەون یین گریڤدای ب هەر پیڤج نغیژین فەرض فه ، بەلیؑ جودایی د ناقهرا فان وین بەری نوکه دا ئەوه پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - ئەوین دی بەردهوام دکرن ، وئەگەر ئیک ژ وان جاره کیؑ ژێ چووبا وی ئەو قەزا دکر ، بەلیؑ ئەفە نه ..

وسونە تین نه موئه ککه د ئەفە نه :

۱ - چار رکاعەت پشتی نیفرۆ :

بۆری د گەل مه کو دو رکاعەت پشتی نیفرۆ ژ سونە تین موئه ککه دن بەلیؑ کو مروؤف وان بکەت چار ئەفە ژ سونە تین نه موئه ککه دن ، یهعنی : رکاعەتا سیییؑ ویا چاریؑ ژ سونە تین راتبه نه بەلیؑ نه یین موئه ککه د .

۲ - دو رکاعەت یان چار بەری ئیقاری :

(ئەبوو داوود و ترمذی) ژ عهبدللاهیؑ کوریؑ عومەری شه دگوهیزت ، دبیژت : پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - گوٹ : ﴿ رَحِمَ اللّٰهُ اَمْرًا صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ اَرْبَعًا - خودیؑ ره حمیؑ ب وی کەسی ببهت ییؑ چار رکاعەتان بەری ئیقاری بکەت ﴾ .

۳ - دو رکاعت بهری مهغروب :

(بوخاری وئهبوو داوود) ژ عهبدللاهی موزهنی شه دگوهرن ،
دبیژت: پیغمبهری - سلاؤ لی بن - گوژت : ﴿ صلوا قبل المغرب رکعتین
- بهری نقیژا مهغروب دو رکاعتان بکهن ﴾ پاشی گوژت : ﴿ صلوا قبل
المغرب رکعتین لمن شاء - بهری نقیژا مهغروب دو رکاعتان بکهن بووی
یی بقیّت ﴾ .

۴ - دو رکاعت بهری عهیشا :

ژ بهر (عمومی) ویّ حه دیسی یا بوخاری وموسلم ژ پیغمبهری -
سلاؤ لی بن - شه دگوهرن وتیدا هاتییه : ﴿ بین کل اذانین صلاة - د
ناقهرا ههر دو بانگان دا نقیژهك هدیّه ﴾ ومهخسه د ب دو بانگان ل فیروی
بانك وقامهته .

ئهو دههین نقیژا لی نه نینه کرن

سیّ دهم ههنه یا دورست نینه مرؤف چو نقیژان - بیّ سه بهب - لیّ
بکعت ، ئهو دهم ژی ئه شهنه :

۱ - پشتی کرنا نقیژا سپیدیّ حه تا دهلیت و بهژنه کیّ بلند دبت .

۲ - دهمی رۆژ دئینه نیفا عهسمانی حه تا دادکهفت ، یه عنی : نیف
سه عهته کیّ بهری بانگی نیفرۆ .

۳ - پشتی کرنا نقیژا ئیقاری حه تا رۆژ ئافا دبت .

سوننه نیین نه راتبه

یان ئەو نقیژین سوننهت یین نه گریډای ب هەر پینج نقیژین فەرچ فه ،
 وئەفه ژێ گەله کن ئەم دی به حسی هندهك ژ وان کهین :

نقیژین شهفی :

د دەر حەقا خیرا فان نقیژان دا هژماره کا ئایهت و حەدیسان هاتینه ،
 وه کی :

أ - و د ئایهته کا دی دا خودایی مهزن به حسی ته قوادارین به حەشتی
 دکەت کانێ ئەو ژ بەر چ هیژای وی خیری بووینه یا گەهشتیه وان
 و دیبژت : ﴿ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۱۵﴾ ءَاخِذِينَ مَآءَآتَهُمْ رِيًّاۙ لَهُمْ
 كَأُتُوا قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿۱۶﴾ كَأُتُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿۱۷﴾ - هندی
 ئەون یین ته قوادارین کەری د به حەشتین مهزن و کانیین ئافی دانه ،
 خودی هەمی هیقیین وان بو ب جه ئینان و هەمی خوشی دانی ، و ئەو پی
 درازینه ، و دلین وان پی دخۆشن ، هندی ئەون ئەو بەری وی خوشیی د
 دنیای دا ب کرنا چاکیان دقهنجیکار بوون . ئەو کیسه کی ژ شهفی
 دنقستن ، وان نقیژ بو خودایی خو دکرن ﴿ (الذریات : ۱۵-۱۷) .

ب - و د ئایهته کا دی دا خودایی مهزن ناشکەرا دکەت کو ئەوی
 ب شهف رابت نقیژان بو خودایی خو بکەت ، وه کی وی نابت یی ب فی
 کاری رانەبت ، دەمی دیبژت : ﴿ أَمَّنْ هُوَ قَنِتٌ ءَاتَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا
 يَحْدُرُ الْأَخْرَةَ وَيُرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ۗ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْمُونَ وَالَّذِينَ لَا

يَعْلَمُونَ^١ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٠١﴾ - ئەرى ئەو چيئره يى پەرستنا خودايى خۆ دكەت و گوهدارياا وى دكەت ، دەمى شەقى ب كرنا نقيزان فە دبوړينت بو خودى رابت و دروينت ژ عەزابا ئاخره تى دترست ، وهبشيا دلوقانيبا خودايى خۆ دكەت ، ئەو چيئره يان ئەوى وى چەندى نه كەت ؟ تو - ئەى موحه مەد - بيژه : ئەرى ما ئەوين خودايى خۆ دناسن و دىنى وى يى راست دزانن وهكى وانە يين تشته كى ژ وى چەندى نه زانن؟ نه ، ئەو وهكى ئيك نابن ، هەما ئەو فى چەندى ل بىرا خو دئينن و فەرقى دزانن يين خودان عەقلين ساخلم بن ﴿ (الزمر : ٩) .

ج - ويئە مبهرى ژى سلاف لى بن د حەديسه كى دا يا عەبدللاهي كورى سەلامى ژى فە دگوھيژت وهكى (حاكم وئبن ماجه و ترمذى) ريوايەت كرى ، ديئزت : ﴿ أَيُّهَا النَّاسُ أَفْشُوا السَّلَامَ ، وَأَطْعَمُوا الطَّعَامَ ، وَصَلُّوا الْإِرْحَامَ ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسَ نِيَامَ ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ - گەلى مرؤفان سلافى بەلاڤ كەن ، و خوارنى بدەن ، و ب مرؤفائى بن ، و ب شەقى نقيزان ب كەن دەمى خەلك يى نقيسى هوين ب سلامەتى دى چەنە بەحەشتى ﴿ .

وهەر ژ پشتى نقيزا عەبشا دئيتە كرن و حەتا دەمى نقيزا سپيدى دبت ، مرؤفى حەق هەيه وان نقيزان ب كەت ئەوين ديئزنى : (نقيزين شەقى) بەلى يا باشتەر ئەوه مرؤفان نقيزان ل سى ئىكا دويمهيبى ژ شەقى ب كەت ، چونكى ئەو دەم ژ هەمى دەمان ب خيتره .

ويا سوننهت ئه‌وه مروؤف نقيژين شه‌في جوت جوتته بكهت ، يه‌عنى :

پشتى ههر دو ركاعه‌تان ته‌حياتى بخوينت وسلاڤان ملان قه‌دهت ، پاشى رابت دو ركاعه‌تين دى بكهت ، ويا باش ئه‌وه مروؤف به‌رده‌واميى ل سهر يازده ركاعه‌تان بكهت ، چارين جوت جوتته ب ئيه‌تا نقيژين شه‌في ، وسى كاعه‌تين دى جوتته‌كى پاشى كته‌كى ب ئيه‌تا نقيژا (وترى) ، ويغهمبه‌رى - سلاڤ لى بن - به‌رده‌وامى ل سهر فى چه‌ندى ذكر ، وه‌كى بوخارى وموسلم ژ عائيشايى قه‌دگوهين ، ديپرت : پيغهمبه‌رى - سلاڤ لى بن - ژ يازده ركاعه‌تان زيده‌تر نه‌دكرن نه‌ل رهمه‌زانى ونه‌ل هه‌يفين دى .

وههر ئه‌ؤ نقيژه‌نه‌ يين كول رهمه‌زانى ئه‌م ديپزينى : (ته‌راويح) وئهم وان ب جماعت ل مزگه‌فتى دكهين ، يه‌عنى : ته‌راويح نه‌ دجودانه ژ نقيژين شه‌فى ، وئهو نه‌ل رهمه‌زانى ب تنى دئينه‌كرن به‌لكى ل هه‌مى ده‌مين سالى دئينه‌كرن ، به‌لى ئه‌گه‌ر رهمه‌زان نبت ئه‌م نابيژينى :

(ته‌راويح) ، ونقيژين شه‌فى ههر (ته‌هه‌ججودن) به‌لى ئه‌گه‌ر مروؤف ده‌سپيكا شه‌فى نقصت پاشى رابوو ئه‌ؤ نقيژه‌كرن بو دئيته‌گوتن :

(ته‌هه‌ججود) .

وههر چاوا بت يا باش ئه‌وه ل وى ده‌مى دكه‌فته د ناڤه‌را سوننه‌تا راتبه‌يا پشتى نقيژا عه‌يشا وحه‌تا سپيده‌دبت مروؤف يازده ركاعه‌تين سوننه‌ت بكهت ، ل هه‌مى ده‌مين سالى ، ومه‌عنا فى ئه‌وه نينه‌چى نابت ئه‌و ژ يازده ركاعه‌تان كيتر يان پتر بكهت ، نه‌.. به‌لى مه‌گوت يا سوننه‌ت ئه‌وه يازده ركاعه‌ت بن .

نقیژین شەقی ل رەمەزانی :

نقیژین شەقی (یان : قیام اللیل) ل هەیفە رەمەزانی تایبەتمەندیا خۆ
هەیه ، چونکی هەدیسە کا پیغەمبەری - سلاڤ لى بن - یا تایبەت د دەر
حەقاً فی چەندی دا هاتییه ئەو ژى ئەو هەدیسە یا بوخاری و موسلم
شەد گۆهیزن وتیدا هاتییه : ﴿ مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ
مِنْ ذَنْبِهِ - هەچیى ل شەقی رەمەزانی بو عیبادهتی رابت باوهری پی
هەبت و بو خۆب خیر حسیب کەت گۆنەهین وی یین بۆری دى بو ئیە
ژیرن 》 .

وئەبوو هورەیره - ئەوی ئەڤ هەدیسە بۆری فەگۆهاستی - دبیژت :
پیغەمبەری - سلاڤ لى بن - رابوونال شەقی رەمەزانی بو کرنا عیبادهتی ل
بەر مە شرین دکر بیی ل سەر مە بکەتە ئەمر و فەرمان . یەعنی : ئەڤ
رابوونە سوننەتە کا (مۆئە ککەدە) نە کو فەرزه ، هەچیى بقیّت رابت دى
بی خودان خیر بت و هەچیى نە رابت ژى چو گۆنەهل سەر نینه .

و هەدیسە کا دى ژى ژ د خیر و بهایی فی چەندی دا هەیه ، (ئبن
خوزەیمە و ئبن حبان) ژ (عومەری جوهەنی) شەد گۆهیزن ، دبیژت :
زەلامەك ژ ئویجاخا (قوزاعە) هاتە نك پیغەمبەری - سلاڤ لى بن -
وگۆتی : ئەى پیغەمبەری خودی ! ئەگەر ئەز شاهدەبیى بدهم کو ژ خودی
پیقەتر چو خودایین ب حەق نینن و کو تو پیغەمبەری وی یی ، و من
هەر پیج نقیژ کرن و هەیفە خۆ گرت وئەزل شەقی رەمەزانی بو عیبادهتی
رابووم ، و من زە کات دا ، دى چاوا بت ؟ پیغەمبەری - سلاڤ لى بن -

گۆت : ﴿ من مات على هذا كان من الصديقين والشهداء — ههجيى ل سەر قى بمرت دى ژ راستگۆ وشه هيدان بت ﴾ .

بهلى چه تا مه سەلا (قيام الليل) ل شه قين ره مه زانى پتر بو مه يا ئاشكە را بت مه دقيت هنده كى ب بهر فره هى ل دۆر باخقين :

۱ - رابوونا ل شه قين ره مه زانى بو كرنا عيباده تيه ، و گه له ك ره نكي عيباده تى هه نه مروؤ د شيت بى رابيت ، وه كى : كرنا نقيژين سوننه ت ، خواندنا قورئانى ، كرنا زكرى خودى ، كرنا دو عايان .. وه تد ، و ئاشكە رايه كو مروؤ د شيت هنده ك ژ فان ره نكي عيباده تى بكه ت نه گەر خو بى ب نقيژ نه بت ، يان ل سەر جهى خو بى دريژ كرى بت .

۲ - گه له ك كه س هزر دكه ن رابوونا ل شه قى بو كرنا عيباده تى نه وه مروؤ هه ر ژ پشتى عه يشا وحه تا بانگى سپىدى نه نقت ، و عيباده تى بكه ت دا (قيام الليل) بو وى حسيب بت ، و نه و ب خو وه سا نينه ، و د حه ديسين دورست دا هاتيه كو چو شه فان پيغه مبه ر - سلاؤ لى بن - شه قى هه ميبى نه مايه هشير بو كرنا عيباده تى ، به لكى نه و ل ده مه كى بى نقتسى ، و ل ده مه كى بى رابووى بو كرنا عيباده تى ، فيجا بلا كه س هزر نه كه ت نه گەر نه و ده مه كى نقتسى يان بيئا خو فده دا نه و (قيام الليل) بو وى حسيب نه بوو !

۳ - ب خيترين عيباده ت مروؤ ل شه قين ره مه زانى دكه ت نه و نقيژين سوننه تن بين نه م ديژينى : (ته را ويح) ، و نه و نقيژه سوننه تن ، نه گەر مروؤ نه كه ت چو گونه ه تيئا نينه ، و نه گەر بكه ت خيره كا مه زن تيئا هه يه ، و يا باش نه وه ته را ويح - د گه ل وتري - يازده ركاعه ت بن ،

نه زيده تر ، ژ بهر حه ديسا عايشاييؑ تهوا تيدا هاتي : (نه ل رهمه زاني ونه ل هديقين دي پيغهمبهري - سلاؤ لي بن - ب شه في ژ يازده ركاعه تان زيده تر نه كرينه) .

وئه گهر ژ يازده ركاعه تان كي متر ژي بكهت دورسته .

وئهؤ نقيزه ب جماعت ل مزگه في دنيه كرن ، وبؤ مروفي ههيه بزفرته مال ووان ل مال ب تني يان ب جماعت د گهل خهلكي مالا خو بكهت ، بهلي كرنا وان ب جماعت ل مزگه في ب خيتره ، ژ بهر وي حه ديسي يا نه بوو ذهرري ژ پيغهمبهري - سلاؤ لي بن - فه گوهاستي وتيدا به حسي نقيزين تهر او يمان دكهت وديت : ﴿ ان الرجل اذا صلى مع الإمام حتى ينصرف حسب له قيام ليلة ﴾ - هندی زهلامه نه گهر فان نقيزان د گهل ئيمامي بكهت هه تا ئيمام ژي خلاص دبت (قيام الليل) دي بو حسيب بت ﴿ .

و دوسي تبيني ل سهر في حه ديسي بو مه ناشكرا بن :

- پيغهمبهري ديت : (ان الرجل ..) مهعنا : ئهؤ حوكم بو زهلاميه نه بو ژنكي ، چونكي وه كي ئم دزايين نقيزا ژنكي ل مالا وي ب خيتره ژ نقيزا وي ل مزگه في .

- شهرتي نقيسينا في خيري بو زهلامي تهوه ئه و بمينت هه تا تهر او يمان هه ميان د گهل ئيمامي بكهت ، وئه گهر وي هندهك تهر او يمان كرن ودهر كهفت بهري ئيمام ژ كرنا تهر او يمان خلاص بيت ، ئهؤ خيره بو وي نايتته نقيسين ، لهو كاره كي خهله ته ده مي ئم دبينين هندهك تهر او يمان د گهل ئيمامي دكهن وگاڤا دگههنه وترى دهر دكهفن ، ب هيجه تا هندی كو

دی پستی هنگی هندهك سوننه تین دی بو خو کهن .. یا ب خیرتر ئه وه
 ئه و بمینه د گهل ئیمامی حه تا ته راویحان هه مییان - ب وتر فه - دکهن ،
 وبلا پستی هنگی چو سوننه تان نه کهت ، وئه گهر وی فیا بو عیاده تی
 رابیت ژی بلا بو خو قورئانی بخوینت ، یان زکری ودوعایان بکهت ،
 وخو ئه گهر ئه و پستی هنگی چو عیاده تی نه کهت ژی (قیام اللیل) دی
 بو حسیب بت ، مادهم وی ته راویح ب جماعت کرن ، وه کی د حه دیسا
 بوری دا هاتی .

٤ - ئه گهر هات و مروّفه کی ته راویح ل مزگه فتی ب جماعت
 نه کرن ، یا ب خیرتر بو وی ئه وه ئه و بنفت پاشی ل دویماهییا شه فی - ل
 ده می پاشی - رابیت ته راویحین خو بکهت کو سی ئیکا دویماهییی ژ
 شه فی بو کرنا نفیژین شه فی ب خیرتره .

نقیّزا (وتری) :

وئه ؤ نفیژه دئته هژمارتن پشکهك ژ نفیژین شه فی ، یان پشکا
 دویماهییی ژ نفیژین شه فی ، وچونکی هژمارا رکاعه تین فی
 نفیژی دقیت کت بن ب عهره بی دیژنی : (صلاة الوتر) یه عنی : نفیژا
 کت .

ونقیّزا وتری ئیک ژ سوننه تین موئه ککه ده ، وخیرا وی یا مه زنه ، ویا
 باش ئه وه هندی مروّف بشیّت ژ ده ست خو نه کهت .

وجهی فی نفیژی د که فته پستی نفیژا عه دیشا وحه تا سپیده دبت ، ویا
 دورست ئه وه ئه و بکه فته دویماهییا نفیژین شه فی ، بهری بانگی سپیدی
 بیته دان ، و دورسته وتر رکاعه ته کا ب تنی بت یان پتر به لی

ب شهرته کی نهو ب کتی ب دویماهی بیټ ، ویا مه شهوور نهو و تر سئ
 رکاعت بن و دورسته مروّ فان وه کی نفیّزا مه غروب پیکفه بکته ، یان
 ژی دو رکاعتان جودا بکته ، وئیکا دی جودا .

وئیمام نه جهده و نه بوو داوود و ترمذی ژ عائیشایی فه دگو هیژن ،
 دبیزت : پیغه مبهری - سلاؤلئ بن - د رکاعته ئیکئی دا ﴿ سبح اسم
 ربك الأعلى ﴾ دخواند ، و د رکاعته دووی دا ﴿ قل یا ایها الکافرون ﴾
 و د رکاعته سبئی دا ﴿ قل هو الله أحد ﴾ ، و ﴿ قل أعوذ برب الفلق ﴾
 و ﴿ قل أعوذ برب الناس ﴾ لهو یا سوننه ته مروّ ژی فان سوورته
 بخوینت .

و دورسته مروّ د رکاعته دویماهی دا ژ و تریّ دو عایا قنوو تیّ
 بخوینت ، و نهو دو عایه کا تایه ته پیغه مبهری - سلاؤلئ بن - نیشا مه دایه ،
 و دورسته نهو بهری رکووئی بیته خواندن و دورسته پشتی رکووئی ژی
 بیته خواندن ده میّ مروّ هیشتا ژ بیان فه ، و دورسته قنوو ت ده می
 ده مین سالی دا بیته خواندن ، وئیمامی شافعی بو هندی چوو یه کو
 سوننه ت نهو دو عایا قنوو تیّ د و تریّ دال نیقا دووی ژ ره مه زانی ب تنیّ
 بیته خواندن .

و دو عایا قنوو تیّ وه کی د هه دیسا هه سنی دا هاتی نهوا ترمذی
 و نه بوو داوودی ژی ربوایه ت کری نه فه یه : ﴿ اللهم اهدني فيمن هديت ،
 وعافني فيمن عافيت ، وتولني فيمن توليت ، وبارك لي فيما أعطيت ، وقني
 شر ما قضيت ، فإنك تقضي ولا يقضى عليك ، وإنه لا يذل من واليت ،
 ولا يعز من عاديت ، تباركت ربنا وتعاليت ، ولا منجا منك إلا إليك ﴾ .

ويا باش ئه وه ل ده مئى خو اندنا قونووتئى مروؤف ده ستئىن خو بلند بكهت ،
وارد نه بوويه كو پشتى ب دويماهى هاتنا دو عايا قونووتئى پيغه مبهرى
- سلاؤ لئى بن - ، يان سه حاببيان ده ستئىن خو د سه ر وچا قئىن خو دا بن ،
پشتى وترئى مروؤف چو نقيژئىن بئى سه به ب نه كهت ، ويا دورست نينه دو
وتر د ئيك شه قئى دا بيته كرن .

ويشتى پيغه مبه ر - سلاؤ لئى بن - ژ وترئى خلاس دبوو سئى جاران
دگوت : ﴿ سبحان الملك القدوس ﴾ دهنگئى خو پئى دريژ دكر ، و ل
جارا سيئى دهنگئى خو بلند دكر ، و د ريوايه ته كئى دا هاتيه جارا سيئى
لئى زيده دكر : ﴿ ربنا ورب الملائكة والروح ﴾ .

ونه گه ر شه فه كئى (وتر) ژ مروؤفى چوو ، نفست يان ژبير كر ،
دورسته نه و سپيئى وئى قهزا بكهت .

نقيژا تيشته گه مئى :

موسلم ژ نه بوو زه ررى فه دگو هيژت ، دييژت : پيغه مبه رى - سلاؤ
لئى بن - گوت : ﴿ يصبح على كل سلامى من أحدكم صدقة ، فكل
تسبيحة صدقة ، وكل تحميدة صدقة ، وكل تهليلة صدقة ، وكل تكبيرة
صدقة ، وأمر بالمعروف صدقة ، ونهي عن المنكر صدقة ، ويجزئ من ذلك
ركعتان يركعهما من الضحى - هه ر رۆژ ل سه ر هه ر گه هه كا ئيك ژ هه وه
خي ره كه هه يه ، فيجا هه ر گوتنه كا سبحان الله خير هه كه ، والحمد لله
خير هه كه ، ولا إله إلا الله خير هه كه ، والله أكبر خير هه كه ، وفه رمان كرنا ب
باشيئى خير هه كه ، وپاشفه برنا خه لكئى ژ خرايبيئى خير هه كه ، وكرنا دو
ركاعه تيئى تيشته گه مئى جهئى وان هه مييان دگرت ﴾ .

یہ معنی : ئەو کەسی ل تیشته گەھی دو رکاعەتین سوننەت ب نافی (صلاة الضحی) بکەت ، هەر وه کی وی سی سەد وشبست خیر پیش گەهین لەشی خو فە داین ، چونکی (۳۶۰) گەھ د لەشی مروفی دا هەنە .. ئەفە خیر وبهائی فی نغیژی یه .

ونقیژا تیشته گەھی سوننەتە ، یه معنی : ئەگەر مروف بکەت دی خودان خیر بت ، وبوری د گەل مه کانی خیرا وی چەندە ، وئەگەر نه کەت ژێ چو گونەهل سەر نینه .

دەمی نغیژا تیشته گەھی پشتی هەلاتنا رۆژی ب بیست خەبهەران دەست پی دکەت ودمینت حەتا بەری نیفرۆ بیت ب بیست خەبهەران ، ویا باش ئەو لە دەمی تشتی بیتە کون ، یه معنی : پشتی رۆژ بەژنە کی بلند دبت وتینی دەت ، ئیمام موسلم ژ زهیدی کوری ئەرقەمی فەدگوھیژت دبیژت : رۆژەکی پیغمبەر - سلاؤ لی بن - دەر کەفتە نک خەلکی قوبائی دیت ئەو پی نغیژا تیشته گەھی دکەن ، ئینا وی گۆت : ﴿ صلاة الأوابین إذا رمضت الفصال من الضحی - نغیژا تۆبه کەران هنگییه دەمی تیشکا حیشتیری ژ گەرما رۆژی دکەلت ﴾ یه معنی : دەمی رۆژ هەند گەرم بیت کو حیوانی سافا نه خوشییا خو ژێ بینت ، وئاشکەرایه کو پیغمبەری - سلاؤ لی بن - د فی حەدیسێ دا نافی (صلاة الأوابین) ئانە کو نغیژا وان کەسان بین ل خودی دزفون وتۆبه دکەن ، دانا سەر نغیژا تیشته گەھی .

وچو تەحید کون بو هژمارا رکاعەتین فی نغیژی نینن ، ژ دو رکاعەتان وهندی مروفی بقیّت دشیّت بکەت ، بەلی ب وی شەرتی

هژمار جۆت بت نه كت ، و دورسته مرؤف قان جۆتین ركاعه تان پيگقه
 بكهت يان جۆت جۆته بكهت ، و ژ سه حايبيان يا هاتييه فه گوهاستن كو
 هندهك ژ وان دو ركاعهت دكرن ، وهنده كان چار ، وهنده كان ههشت ،
 وهنده كان پتر .

سونهتا ده سنقيژي :

بوخاری و موسلم ژ ئەبوو هورەيرەى فه دگوهيژن ، دييژت :
 پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - گوته بيلالى : ﴿ يا بلال ، حدثني بأرجي
 عمل عملته في الإسلام ، فإني سمعت دف نعليك بين يدي في الجنة - ئەى
 بيلال ! بيژه من كانى ته چ كار د ئيسلامى دا كرى يه تو پتر يى ژى
 ب هيقى ، چونكى من گوهل دهنگى نه علا ته بوويه د بهحهشتى دا ﴿
 بيلالى گوته : چو كار من نه كرينه ئەز پتر يى ژى ب هيقى بم ژ هندی
 كو جاره كى من ده سنقيژا خو نه شويشتيه نه ل شهقى و نه ل رۆژى ئە گهر
 من هند نقيژ پى نه كرين هندی خودى بو من ههز كرت .

ئهف هه ديسه - وهكى زانا دييژن - دورستى و خيرا سوننه تا ده سنقيژى
 بو مه ئاشكه را دكهت ، چونكى ده مى هزرا بيلالى بو هندی چووى كو
 بهلكى چوونا وى بو بهحهشتى ژ بهر هندی بت ههز ده مه كى ئەو بو
 سه رشويشتى يان ده سنقيژ شويشتى خو پاقر دكهت ، ل شهف يان ب
 رۆژ ، ئەو هندهك نقيژين سوننهت بو خودى دكهت ، وده مى پيغه مبهري
 - سلاؤ لى بن - ل سهز گوته وى خو بى دهنگ كرى ، ئەو ئيقار هك
 بوو ژ لايبى وى فه بو گوته بيلالى ، و ته شريعهك بوو بو وى سوننهتى ئەوا

دبیژنی: (سنة الوضوء) .. قیجا یا باش ئەوہ مروؤ فئی سوننہ تی ژ دەست
خۆ نہ کەت ، دا ژ خیرا وی بی بار نہ بت .

نقیژا (ئستخاری) :

ومەخسەد ب پەیفشا (ئستخاری) ئەوہ مروؤ داخووا خیری بو
خۆ ژ خودی بکەت ، یان دو عایی ژ خودی بکەت کو ئەو بەری مروؤی
بەتە وی ریکی یا بو مروؤی باش ژ نافەرا دو ریکان ، و دە دەیسین
پەغەمبەری دا - سلاؤ لی بن - هاتییه کو نقیژە کا تایبەت بو فئی
چەندی هەدیە ، وەکی وی حەدیسی یا ئیمامی بوخاری ژ جابری کوری
عەبدللاهی فەدگوهیژت ، دبیژت : پەغەمبەری - سلاؤ لی بن - وەسا
(ئستخاره) دەھمی کاران دا نیشا مە ددا وەکی وی سوورەتین
قورئانی نیشا مە ددا ، دگوت : ﴿ ئەگەر ئیک ژ هەوہ کرە دلئ
خۆ کارەکی بکەت بلا ئەو دو رکاعەتان ژ بلی نقیژا فەرز بکەت ، پاشی
بلا بیژت : (اللهم اني استخيرك بعلمك ، وأستقدرك بقدرتك ، وأسألك
من فضلك العظيم ، فإنك تقدر ولا أقدر ، وتعلم ولا أعلم ، وأنت علام
الغيوب ، اللهم إن كنت تعلم أن هذا الأمر خير لي في ديني ومعاشي
وعاقبة أمري ، أو قال عاجل أمري وآجله ، فاقدره لي ويسره لي ، ثم
بارك لي فيه ، وإن كنت تعلم أن هذا الأمر شر لي في ديني ومعاشي
وعاقبة أمري ، أو قال في عاجل أمري وآجله ، فاصرفه عني ، واصرفني
عنه ، واقدر لي الخير حيث كان ، ثم أرضني به) گوت : وئەو دئ کارئ
خۆ بیژت ﴿ .

معنا : ئەگەر مَرَوْفِي دُو رِيك ل بەر بن ، يان دُو كار هەبن دَقِيَّت بکەت ، ويى تيدا حَيِّه تى بت نەزانت کيژ رِيكِي بُو خَو هلبژيرت ، هنگى يا سوننەت ئەو ئەو رابت دُو رکاعەتەين سوننەت بکەت - بەلى نە ل وان دەمەين نَقِيژ تيدا يا مە کرووھ بت - وپشتى ئەو سلافا ملان قەددەت بلا قى دوعايى بکەت يا پيغەمبەرى - سلاڤ لى بن - نيشا صەحابيەين خَو ددا ، وپشتى هنگى کانى دللى وى ل سەر چ راوہستت بلا ئەو وى بکەت ، و خَو بهيلتە ب هيفيا خودى قە .

بەلى ل قِيرى خالە کا هەى دَقِيَّت ژ بىر نە کەين ، ئەو ژى ئەقەيه :
 حەتا ئستخارە يا مَرَوْفِي يا دورست بت دَقِيَّت دللى وى بەرى کرنا
 ئستخارى پتر ب لايە کى ژ هەردو لايان قە نە چت ، چونکى ئەگەر
 دللى وى پتر ل سەر ئيک ژ هەردو (ئختياران) بت ، يا بەرھزر ئەو
 ئەو (ئستخارە) کارى د وى نە کەت ، وپشتى ئەو (ئستخارى) دکەت
 ودلى وى بُو ئيک ژ هەردو کاران فرەھ دبت دَقِيَّت ئەو وى کارى
 بکەت ويى دودل نە بت .

نَقِيژَا (تَوْبَا) :

تَوْبە کرن ژ هەر گونەهە کا هەبت کارە کى قەرە ، ودَقِيَّت هندی ژ
 مَرَوْفِي بِيَّت ئەو لى بگەرپيَّت تَوْبَا وى دورستتر وتامتر بت ، وئیک ژ
 وان رِيکيِن تَوْبَا مَرَوْفِي موکتر لى دکەت ئەو يا پيغەمبەر - سلاڤ لى
 بن - نيشا مە ددەت وە کى د وى حەديسى دا هاتى يا (ترمذى) ژ
 (ئەبوو بەکرى) قەد گوھيژت دييژت : پيغەمبەرى - سلاڤ لى بن -
 گوژت : ﴿ ما من رجل يذنب ذنباً ثم يقوم فيتطهر ثم يصلي ثم يستغفر الله

إلا غفر الله له - هدر زهلامه کی گوننه هه کی بکته پاشی رابست خو پاقر
 بکته و نقیژی بکته و داخوازا گوننه ژیرنی بو خو ژ خودی بکته
 خودی گوننه ها وی دی بو ژی بهت ﴿ پاشی پیغمبهری - سلافا لی بن -
 ئەف ئایه ته خواند : ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
 فَاسْتَغْفَرُوا لِدُنُوْبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ
 يَعْلَمُونَ ﴿۱۳۵﴾ - وئوین ئه گهر گوننه هه کا مه زن کر یان ب کرنا
 گوننه هه کا کیمتر زۆرداری ل خو کر ، بیرا خو ل سۆز و گه فا خودی
 ئینا فه ئیجال خودایی خو زفرین و تۆبه کرن ، و داخوازا ژیرنا گوننه هان بو
 خو ژی کر ، وئو باش دزانن کو ب تنی خودیه گوننه هان ژی دبته ،
 لهو ئه و ل سهر گوننه هی نامینن، وئو دزانن کو ئه گهر وان تۆبه کر خودی
 تۆبا وان دی قه بویل کته ﴿ (آل عمران : ۱۳۵) .

و د روایه تا (بن حبان و به یهه قی) دا : ﴿ ثم یصلی رکعتین - پاشی
 دو رکاعه تان بکته ﴾ .

مهعنا : نقیژا تۆبی سوننه ته کا دو رکاعه تیبیه ، و پستی مروفا ژی خلاص
 دبت دی دوعایین گوننه ژیرنی ژ دل بو خو کته .

نقیژا درێژ :

وئو ئە نقیژه ئه و اب عه ره بی دبیژنی : (صلاة التسابیح) چار
 رکاعه تن ، وه کی نقیژا نیفرۆ ، و ل ههر ده مه کی رۆژی یان شه فی یی
 مرۆقی بقیته دورسته وی بکته ، ئه و ههر سی دم تی نه بن یین
 (مه کرووه) نقیژ لی بینه کرن ، و د فی نقیژی دا (دعاء الاستفتاح)

نائیتنه خواندن ، و د هدر چار رکاعه تان دا پشتی فاتحی قورئان دئیتنه
 خواندن . و خیرا قی نغیژی گهله که ، ژ وی حدیسی ئاشکه را دبت یا
 نه بوو داوود ژ عبداللاهی کوری عهباسی شه دگو هیژت ، دبیزت :
 پیغمبری - سلاؤ لی بن - گوته عهباسی کوری عبدالموطه لیبی :
 ﴿ ٬ئی عهباس ! ئی مامی من ! ئیری نه ز تشته کی نه دمه ته ؟ ئیری
 نه ز دیارییه کی نه دمه ته ؟ ئیری نه ز بهر ته کاره کی نه بیژم نه گهر تو
 وی بکهی دهه سالزخهت یان خیر بگه هنه ته ؟ نه گهر ته نه و کر خودی
 گونهین ته دی بو ته زی بهت ، یین بهراهیبی و دویماهییبی ، یین که شن
 و یین نوی ، یین بی دهستی و یین ژ قهستا ، یین بچویک و یین مه زن ، یین
 قهشارتی و یین ئاشکه را ، نه فه دهه ، کو تو چار رکاعه تان بکهی د ههر
 رکاعه ته کی دا فاتحی و سووره ته کی بخوینی ، فیجا نه گهر تو د رکاعه تا
 ئیکی دا ژ خواندن ی خلاس بووی دهمی تو ژ بیان فه بیژه : (سبحان الله ،
 والحمد لله ، ولا إله إلا الله ، والله أكبر) پازده جاران ، پاشی دی چیه
 رکوعی و دهه جاران وی بیژی ، پاشی دی سه ری خو ژ رکوعی
 راکه ی و دهه جاران بیژی ، پاشی دی چیه سوجوودی و دهه جاران وی
 بیژی دهمی تول سوجوودی ، پاشی دی سه ری ژ سوجوودی راکه ی
 و دهه جاران بیژی ، پاشی دی چیه سوجوودی و دهه جاران بیژی ،
 پاشی دی سه ری خو ژ سوجوودی راکه ی و دهه جاران بیژی ، نه فه
 هفتی و بیج د هدر رکاعه ته کی دا ، فی چهندی د هدر چار رکاعه تان دا
 دی که ی ، نه گهر تو بشی قی نغیژی ههر روژ جاره کی بکه ی بکه ،
 و نه گهر تو وی چهندی نه که ی هفتی جاره کی بکه ، و نه گهر تو وی

نه كهى هه يقى جاره كى بكه ، وئه گهر تو وى نه كهى سالى جاره كى بكه ، وئه گهر تو وى نه كهى عه مرى خو جاره كى بكه .

ويا دورست ئه وه ئه ف نه سبب حاته پشتى (نه ذكارين) نقيزي بينه گوتن ، يه عنى - بۆ نموونه - : گاڤا چوو سو جو ودى سى جاران دى بيت : (سبحان ربي الأعلى) پاشى دى دهه جاران بيت : (سبحان الله ، والحمد لله ، ولا إله إلا الله ، والله أكبر) ، وهوسا .

نقىزا غه ييرينا رۆژ وه يقى :

رۆژ هه يق دو نيشانن ژ نيشانين مه زنيا خودى ، وهندهك جاران ژ بهر هندهك ئه گهرين طه بىعى ئه و دغه ييرن ، يه عنى : چاقين وان دئته گرتن ، ورۆناهييا وان ئه وا دگه هته مه كر دبت ، جاره كى ل سه ر ده مى پيغه مبه رى - سلاڤ لى بن - ده مى كورى وى ئىبراهيم مرى رۆژ غه ييرى ، خهلكى گوت : ژ بهر مرنا ئىبراهيمى رۆژ غه ييرى ، ئه فه ل ديف وى خورافى ئه وا د ناڤ خهلكى دا هه مى كه سه كى مه زن يان باش مربا ، ورۆژا مرنا وى باران هاتبا ، يان رۆژ غه ييرى با ، يان عه رد هژبا ، دا بيژن : ئه فه ژ بهر مرنا فلان كه سى بوو ، ئينا پيغه مبه رى - سلاڤ لى بن - ئه و ژ فى خورافى دانه پاش وگوت : ﴿ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّهُمَا آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهَا فَصَلُّوا - هندى رۆژ وه يقه نه ژ بهر مرنا كه سى دغه ييرن نه ژ بهر ژنيا وى ، بهلكى ئه و دو ئايه تن ژ ئايه تين خودى ، قيجا ئه گهر هه وه ئه و چه نده ديت ، هوين نقيزي بكه ن ﴿ وه كى بوخارى ژ عه بدلاهي كورى عومهرى فه دگو هيژت .

وئەو نقيژا ل دەمی غەیرینا رۆژی یان هەیفی دئیتە کەرن سوننەتە کا موانە ککەدە ، بانگ بو نائیتە دان ، ویا باش ئەووە ئەو ب جماعت بیتە کەرن ، وئیمان دەنگی خو ب خواندنێ بلند بکەت ، وئەو ژ دو رکاعەتان پیک دئیت ، د هەر رکاعەتە کێ دا دو جار ان فاتحە د گەل هەندە ک قورئانی دئیتە خواندن ، و دو جار ان دچنە رکوعی ، یەعنی : فاتحە د گەل سوورەتە کێ دئیتە خواندن پاشی دچنە رکوعی ، پاشی رادبەقە جارە کا دی فاتحی د گەل هەندە ک قورئانی دخوین ، پاشی دچنە رکوعی قە ، پاشی رادبن و دچنە سووودی ، و هوسا د رکاعەتا دووی ژ ی دا ، و ژ ویری و یقە ئەو وە کێ هەر نقيژە کا دی دئیتە کەرن .

ویا باش ئەووە ئەو نقيژە یا دريژ بت ، و دورستە ژنک ژ ی قی نقيژ ی د گەل زەلامان بکەن .

نقيژا بارانی :

یان نقيژا داخواز کرنا بارانی ، و ئەو نقيژە ل نک هەندە ک ئومەتین بەری مە ژ ی هەبوو وە کێ ئومەتا موسا پیغەمبەری - سلافا لى بن - قورئان دبیژت : ﴿ وَإِذْ أَسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ﴾ .

و ئەو نقيژە ژ ی ژ نقيژن سوننەتە ، و ل وی دەمی دئیتە کەرن دەمی باران بیئەبرین ، و هەشکاتی پەیدا بیت ، و ئەو رەنگە کێ خو شکاندن و دو عایی یە مروفا ژ خودی دکەت ، دا ئەو رەحمی بیارینت .

و ئەو نقيژە ژ دو رکاعەتان پیک دئیت ویا سوننەت ئەووە د رکاعەتا ئیکێ دا فاتحە د گەل (سبح اسم ربك الأعلى) بیئە خواندن ، و د یا

دووی دا فاتحه د گهل (هل أتاك حديث الغاشية) بیته خواندن ، وئۀه
 نفیژه وه کی ههر نفیژه کا دی دئیته کرن ، ویا سوننه تۀوه نفیژ کهر
 د گهل ئیمامی ل دهمی کرنا نفیژی جلکین خو فازی بکن ، ههر وه سا یا
 سوننه ته بهری نفیژی یان پشتی نفیژی ئیمام خوتبه کی بو خه لکی بخوینت
 وتیدا گه له ک دو عایان بکته کو باران بیت ، وکانی چاوا تۀوه جلکین
 خو فازی دکهن وه کی نیشان بو فازیوونا حالی وان وه سا یا سوننه ت
 تۀوه تۀوه ل دهمی دوعایی دهستین خو فازی کهن وبلند کهن ، بهری پشتا
 که فین دهستین خو بدنه عهسمانی .

نقیژا مری :

کرنا نفیژی ل سهر جهنازه بی مروقی موسلمان (فرض کفایه) یه ،
 یه عنی : دقیت هنده ک هه بن نفیژی ل سهر وی بکن وئۀه گهر نفیژ ل سهر
 موسلمانه کی نه هاته کرن موسلمانین وی جهی ههمی دگونه هکارن .

ول دۆر مه سه لا نفیژا مری هنده ک حوکم هه نه دقیت تۀه ل بهر چاؤ
 بدانین ، تۀه وژی تۀه نه :

۱- نفیژا مری - وه کی مه گۆتی - (فرض کفایه) یه ، تۀه گهر هنده ک
 بکن گونه ژ سهر هه میان رادبت .

۲- بچویکی نه بالغ وشه هیدی نفیژ ل سهر واجب نینه ، وئۀه گهر نفیژ
 ل سهر بیته کرن دورسته .

۳- تۀه و بچویکی (ژ بهر دهیکی) دجت ، تۀه گهر بی چار هه یقی بت
 دورسته نفیژ ل سهر بیته کرن ، وئۀه وی هیشتا نه بوویه چار هه یقی نفیژ
 ل سهر نایته کرن .

- ۴- ئەوى بېتە فەشارتن ھېشتا نقيژ ل سەر نہهاتييه کرن دورسته د قەبرى دا نقيژ ل سەر بېتە کرن .
- ۵- ئەگەر موسلمانەك ل جھەكى مر وكەس نہبوو نقيژى ل سەر بکەت دورسته (صلاة الغائب) ل سەر بېتە کرن .
- ۶- چى نابت نقيژ ل سەر وي كافر بېتە کرن يى باوهرىيى ب ئىسلامى نہئيت ، ول سەر وي منافقى ژى ئەوى ياريان بو خو ب ئىسلامى دکەت ، ئەگەر خو ئەو ب ناقي موسلمان ژى بت .
- ۷- ھندى ھژماران نقيژ کەران ل سەر مرى پتر بت بو وي باشتره .
- ۸- يا باش ئەو نقيژ کەر خو بکەنە سى رپز وپتر .
- ۹- ئەگەر نقيژ کەر دو ب تنى بن ئەو ب رەخ ئيك فە راناوہستن ، بەلكى ئىمام دى ل سنگى بت ويى دى دى ل پشت وي راوہستت ، يەئنى : دى خو کەنە دو رپز .
- ۱۰- ئەگەر ژ جەنازيه كى پتر پيکفە کۆم بوون دورسته ئيك نقيژ ل سەر ھەمىيان بېتە کرن ، و دورسته ھەر جەنازيه كى نقيژە كا تايەت ل سەر بېتە کرن .
- ۱۱- ئەگەر ئەو جەنازه بين ژن وزەلامان بن ، بين زەلامان دى ل بەر سنگى ئىمامى بن ويىن ژنان دى ل ويئفەتر - ل لايى قىلى - بن .
- ۱۲- دورسته نقيژ د مزگەفتى فە ل سەر مرى بېتە کرن ، بەلى يا باشتر ئەوہ ئەو ل جھەكى دى ژ دەر فەى مزگەفتى بېتە کرن .
- ۱۳- چى نابت نقيژ د ناؤ قەبران دا ل سەر مرى بېتە کرن ، وەسا تى نہبت ئەگەر مرى ھاتبە فەشارتن .

۱۴- ئەگەر مری زهلام بت ئىمام دىل پشت سەرى وى راوهستت ،
وئەگەر ژن بت دىل نىقى راوهستت .

۱۵- يا باش نينه نقيزا مری ل دەمى كەراھەتى بېتە كرن : ل دەمى
رۆژھەلاتنى ورۆژئافايى ، وگافا رۆژل نىقا عەسمانى .

ونقيزا مری ركوع وسوجود تىدا نينن ، وئە ژ چار (تەكبىراتان)
يان پتر پىك دىت ، ويا دورست ئەوہ ل دەمى تەكبىرا ئىكى ب تى
مرؤف دەستين خو بلند بكت ، وپشتى تەكبىرا ئىكى ئەو دى دەستى
خو يى راستى دانته سەرى چەپى ودانته سەرى سنگى خو ، پاشى
ئىكسەر - بىي دوعايا ئستفاحتى - دى دەست ب خواندنا فاتحى كەت د
گەل سوورەتە كا دى ، وئەفە يەعنى : خواندنا سوورەتە كى پشتى فاتحى ،
ئىك ژ وان سوننەتە يىن نوکە بەرزە بووين ، ئىمامى نەسائى د
حەدىسە كا دورست دا ژ طەلھەبى كورپى عەبدللاھى فەدگۆھىت ،
دبىت : من نقيز ل سەرى جەنازە يە كى ل پشت عەبدللاھى كورپى عەباسى
كر ، وى فاتحە خواند پاشى سوورەتە كا دى ، و دەنگى خو بلندكر
حەتا مە گوھ ل دەنگى وى بووى ، وگافا مە نقيز خلاس كرى من دەستى
وى گرت وپسارافى چەندى ژى كرى ، وى گوت : ھەما من دەنگى خو
بلندكر دا ھوين بزائن ئەفە سوننەتە وحەقىيە .

ويا سوننەت ئەوہ خواندنا فاتحى ويا سوورەتى د دويف دا سررى بت ،
پاشى دى تەكبىرا دووى دەت بىي دەستين خو بلند بكت ، ودى
صلاوہتان دەتە سەرى پىغەمبەرى - سلاؤلى بن - ب تمامى ئەو صلاوہتين
ئەم دبىزنى : (الصلاة الإبراهيمية) پاشى دى تەكبىرا سببى دەت ودى

دوعایان بۆ مری کهت ، و ژ وان دوعایین کو ژ پیغه مبهری - سلاڤ لسی
 بن - هاتیه نه فه گپران : ﴿اللهم عبدك وابن أمتك احتاج إلى رحمتك وأنت
 غني عن عذابه ، إن كان محسناً فزد في حسناته ، وإن كان مسيئاً فتجاوز
 عن سيئاته﴾ ، پاشی دی ته کبیرا چاری دوت و هنده ک دوعایین دی دی
 بۆ مری کهت ، پاشی دی سلاڤا ملی راستی ویی چه بی دوت .
 و دورسته ژ چار ته کبیران پتر بدهن (حه تا نه هان) بدهت و پشستی
 هه ر ته کبیره کی دوعا بۆ مری دئنه کرن .
 و کا چاوا دورسته زهلام نقیژا مری بکهن وهسا دورسته ژن ژی وی
 نقیژی بکهن .

سوجوودی سوننهت

سی رهنگین سوجوودی هه نه سوننهته مروڤه بکهت ، نه و ژی نهغه نه :

۱ - سوجوودی سهوی :

ونهغه بهری نوکه مه بهحسی وی بی کری .

۲ - سوجوودی خواندنا قورئانی :

ونهغه سوجووده وه کی گهلهک زانا دبیژن سوننهته ، وهندهک دبیژن
 نه و واجبه ، وچونکی نهغه سوجووده نه نقیژه شهرتین نقیژی پی نهقین ،
 هه ر چهنده یا باش نهوه نهوه شهرت تیدا ههبن ، وه کی دهسنقیژ شویشستی
 بۆ نمونه .

وئەڤ سوجده هنگى دئيتە كرن دەمىؑ مرؤڤ دخواندا قورئانىؑ دا دگهتته وان ئايەتان ييڭ سوجده تپدا هەى ، ويا سوننەت ئەوه دەمىؑ مرؤڤ دچتته سوجوودىؑ مرؤڤ رابتهڤه وبيژت : (الله أكبر) ودهستين خوؑ بلند نه كەت ، وپچتته سوجوودىؑ ، ووىؑ بيژت يا ئەو د سوجوودا نقيژا دبيژت اشى وان دوعايان ژى بيژت ييڭ ژ پيغەمبەرى - سلاڤ لى بن - هاتينه ريوايەت كرن ، وه كى : ﴿ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ ﴾ ، پاشى دىؑ سەرىؑ خوؑ راکەت ، و ل دەمىؑ ئەو سەرىؑ خوؑ رادكەت ژى دىؑ بيژت : (الله أكبر) بەلىؑ ئەو سلاڤا ملان ڤەنادەت .

وئەگەر مرؤڤ د نقيژىؑ ژى دا بت وئايەتە كا سوجوودىؑ خواند يا باش ئەوه ئەو بچتته سوجوودىؑ .

۳ - سوجوودا شوكرىؑ :

وئەڤه ژى سوننەتە ، وئەو ئيك سەجدەيه ، هنگى دئيتە كرن دەمىؑ مزگينييه كا خوؑش دگهتتىؑ ، صەحابييه كىؑ پيغەمبەرى - سلاڤ لى بن - دبيژت : دەمىؑ خەبەرە كىؑ خوؑش گەهشتبا پيغەمبەرى - سلاڤ لى بن - دا چتته سوجوودىؑ شوكر بوؑ خودىؑ .

نقيژا ب جماعت

نقيژا ب جماعت ب نسيهت زەلامىؑ موسلمان يىؑ چو عوزر ل نك نەبن ، ل نك گەلەك زانايان سوننەتە كا موئەككەدە ، وھندە كين دى

دبیژن : ئەو واجبه ، لەو هەر کەسەکی ژ قەستا نەچتە نەقیژا ب جماعت
دی یی گونەهکار بت .

و ل دۆر نەقیژا ب جماعت هەندەك مەسەلە هەنە مە دقیت ب كورتی
ئیشارەتی بدەینی :

۱ - یا باش ئەو ئەو کەس ببنە ئیمام یی پتەر قورئان ژ بەر بت ،
و ئەگەر دو کەس د ژ بەر کرنی دا وەکی ئیک بن یی زانتر ب سوننەتی دی
بنە ئیمام ، و هەر ئیک ل جھی خو حەقتەرە ببنە ئیمام : زەلام ل مالا خو ،
و ئیمامی راتب ل مزگەفتا خو .. و هتد ، ئەگەر خو ئیکی ژ وی قورئان
خوینتر وزانتر ژ ی هەبت .

۲ - ئەصل د نەقیژا ب جماعت دا ئەو ل مزگەفتی بیتە کرن ،
ئەفە بو زەلامان ، ئەگەر ل جھی وان مزگەفت هەبت ، و هەندەك کەس
هەنە هزر دکەن ئەگەر ئەو نەقیژای ل مال ب جماعت بکەن خیرا وی
وەکی وی یە ئەو نەقیژای ب جماعت ل مزگەفتی بکەن ، و ئەو ب خو
وەسا نینە ، (عەبدللاهی کورپی عەمری) ئاشکەرا دکەت کو ئەو نەقیژا
ل مال ب جماعت بیتە کرن ب پازدە خیرانە ، و ئەو ل مزگەفتی بیتە کرن
ب بیست و پینجانە یان ب بیست و حەفتانە وەکی د هەندەك ریوایەتان دا
هاتی .

۳ - جماعت ب دو مرؤفان و پتەر دقیتە کرن ، و ئەگەر ئەو دو بوون
ئیمام دی راوہستت ویی دی ل لایی وی یی راستی دی راوہستت ل ئیک
رێژ ، نەکو مەئمووم پیچەکی پاش بکەفت ، و ئەگەر مەئمووم ژن بت ئەو

ب ر ه خ ئيمامی فہ راناوہستت ئە گەر خو ئيمام مہ حرہمی وی ژى بت ،
ويا دورست ئەوہ ئەو ل پشت ئيمامی راولہستت .

۴ - ئە گەر جماعت ژ دو مروشان پتر بن ، ئيمام دى ب پيش کەفت
ويين دى دى ل پشت وى راولہستن ، ويا سوننەت ئەوہ مروفين ب عہمر
وقورئان خوین ل پشت ئيمامی راولہستن دا ئە گەر ئيمام خەلەت بوو ئەو
بو بیژن ، وئە گەر جماعت ژنک وزەلام بن ، چى نابت ئەو ب ر ه خ ئیک
فہ راولہستن ، یا دورست ئەوہ ئيمام ل پيشیى بت ، پاشى زەلام ل دویف
وى بن ، پاشى ژنک ل پشت وان راولہستن ، ئە گەر ئيمام وزەلامەک
وژنکەک ب تنى بن ، زەلام دى ب ر ه خ ئيمامی فہ راولہستت ، وژنک دى
ل پشت وان بت ، وئە گەر نفیژکەر ہەمی ژنک بن ، ئيماما وان ناچتە
بەراھیی بەلکی دى د ناڤ ریزا وان دا بت .

۵ - د نفیژا ب جماعت دا چى نابت (مہئمووم) بەرى (ئيمامی)
راکەت ، وھەر جارەکا وى بەرى ئيمامی (تکبیرة الاحرام) دا یان بەرى
وى سلافا ملان فہ دا نفیژا وى دى بەطال بت ، وھەر جارەکا (مہئمووم)
ب بەرى ئيمامی ژى کەفت نفیژا وى دى بەطال بت .

۶ - یا دورست ئەوہ نفیژ ل ریزین فہ برى نہئیتە کرن ، ودقیت ریز یا
پیکفہ گریدای بت ، (قرە بن ایاس) دبیزت : ل سەر دەمی پتە مہبرى -
سلاڤ لى بن - ئەم ژ ہندی دەھتینە پاشقەبرن کو ریزا خو یا نفیژى د
ناڤہرا ستوینان دا گرى بەدین .

۷ - کرنا پتر ژ جماعتەکی د ئیک مزگەفتى فہ چى نابت ، چ ہەردو
جماعت پیکفہ و د ئیک دەمی دا بیئە کرن ، چ ئیک پشتى یا دى بیئە کرن ،

ٺهڻه ب نسبت وان مزگهفتان ٻين ٺيماميءَ خو پي راتب ههبت ، بهلي
 ٺه گهر مزگهفته کي ٺيمامه کي تايهت نهبت ، يان مزگهفت ل سهر رپکا
 مسافران بت ، دورسته پتر ژ جماعتهه کي - نه پيگهه - بيته کرن ،
 ومه خسه د ب في حو کمي ٺه وه رپکي ل هندي بگرت کو رپزا موسلمانان
 بيته ٺيگهه کرن .

وٺه گهر مروڻههک يان هندهک مروڻههاتنه مزگهفتي ووان ديت
 نقيڙا ب جماعته يا هاتييه کرن ، يا دورست ٺه وه ههر ٺيک ژ وان نقيڙا
 خو ب تي بکته ، وٺه گهر وان ٺيا نقيڙا وان يا ب جماعته بت دٺيت
 ٺه و ٺيک ژ دووان بکن : يان ٺيکي نقيڙا د گهل جماعته تائي کي کري بيت
 بيته ٺيمامي وان ، يان ٺي ٺه و ژ مزگهفتي ٺه رکهن وبچنه جهه کي دي
 نقيڙا خو ب جماعته بکن .

(ابو بکره) دبيت : جاره کي پيغه مبهه - سلاڻ لئ بن - ژ ٺه رقه ي
 مه ديني موڙيل بوو ، ههتا هاتي ديت سه حابيان نقيڙا يا کري ، ٺينا ٺه و
 چوو مال بچويکين خو کو مکن ونقيڙا ب جماعته کر .

ٺيمامي شافعي - خودي ٺي رازي بت - دبيت : « يا مه زاني ٺه وه
 هندهک زه لمان نقيڙا ب جماعته د گهل پيغه مبهه ي - سلاڻ لئ بن - ٺي
 چو بوو ، ده مي ٺه و هاتييه مزگهفتي ههر ٺيکي نقيڙا خو ب تي کر ، ههر
 چهنده وان دشيا نقيڙا خو ب جماعته پيگهه بکن ، له و ٺه م دبيتين :
 ٺه گهر مزگهفتي ٺيماميءَ خو پي راتب ههبت ، ومروڻهه کي يان هندهک
 مروڻان نقيڙا ب جماعته ٺي چوو بلا ههر ٺيک نقيڙا خو ب تي بکته ،
 وٺه ز هز ناگه م ٺه و ب جماعته بکن ، وٺه گهر وان ب جماعته کر

نقیڙا وان یا دورسته ، بهلی ئەڤ کارى وان یى مه کرووهه ، چونكى
كەسى ژ سەله فین قى ئومەتى وه نه كرییه ، بهلكى هندەك ژ وان ئەڤ كارە
یى دیتی عەیب)) .

ئیمامى ذەهەبى دبیژت : ((کرنا پتر ژ جماعەتە کى د ئیک مزگەفتى
دا ل سەدساللا شەشى ژ نوى یا دە کەفتى)) .

وئاشکەرایه کو ئە گەر دورست با دو جماعەت بیئە کرن ئەو نقیڙا
دبیژنى : (صلاە الخوف) ل دەمى کرنا شەرى نەدەهاتە دورستکرن ، هەما
هەر کۆمەك دا نقیڙا خو جودا کەن .

۸ - دورسته بو ئیمامى خو ژ نقیڙى قە کیشت وئیکى ژ جماعەتى
بهیلته جهی خو ، ئە گەر خو قە کیشانا وی یا فەر بت ، هەر وهسا دورسته
بو مه ئومومى ژى ئە گەر عزەرە هەبت نقیڙا خو یا ب جماعەت د گەل
ئیمامى بهیلت و ب تنى تمام بکەت و بچت .

۹ - دورسته بو مروفتى نەچتە نقیڙا ب جماعەت ئە گەر عوزرە کا
شەرى هەبت ، وه کى سەرمایى وهاتنا بارانى ، یان حازربوونا خوارنى ،
یان ژى ئە گەر دەستین وی د کارە کى وهسا دا بن نەئیتە گیرۆ کرن .

۱۰ - دەمى مروفت دچتە مزگەفتى بو کرنا نقیڙا ب جماعەت دقیت
چوونا وی یا رحەت بت ونە کەتە غار ، وگافا ب ژۆر کەفت بلا پىسى خو
یى راستى بهافىژت و بیژت : (أعوذ بالله العظیم ، وبوجهه الکریم ،
وسلطانه القدیم من الشیطان الرجیم ، رب اغفر لی ذنوبی وافتح لی
أبواب رحمتک) ، وگافا دەرکەفت بلا پىسى خو یى چه پى بهافىژت ،
و بیژت : (رب اغفر لی ذنوبی وافتح لی أبواب فضلك) . وگافا ب ژۆر

کهفت بهری روینته خواری بلا دو رکاعه تین سوندهت (تحية المسجد) بکهت .

نقیژا سروقیس نساخ

نقیژ ئیک ژ وان واجباتانه یین هیلانا وان قهت چی نهدت ، هندی
عهقل د سهری خودانی ههبت ، بوخاری ژ (عمران بن حصین) ی
قه دگو هیزت ، کو وی نه خوشیهک هه بوو ، فیجا وی پسارا نقیژی ژ
پیغه مبهری - سلاؤلای بن - کر ، گوت وی گوته من : ﴿ صَلِّ قَائِمًا فَإِنْ
لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ - نقیژی ژ بیان قه بکه ،
ئه گهر تو نه شیای روینشتی بکه ، ئه گهر تو نه شیای ل سهر ته نشتی
بکه ﴾ .

مهعنا ههر چاوا بت دقیت ئه و نقیژی بکهت ، ئه گهر نه خوشیه کا
وه سا لی هه بوو ئه و نه شیای رابته قه ، بو وی هه یه ئه و پالی خو بده ته سهر
تشته کی و پیقه رابت ، ئه گهر ئه و شیای رابته قه به لی نه شیای خو بو
رکووعی و سجوودی بچه مینت دقیت ئه و رابته قه ، وده می یی ژ بیان قه
پیچه کی سه ری خو بو رکووعی بچه مینت ، پاشی روینت و پیچه کی
سه ری خو بو سجوودی بچه مینت ، ئه گهر ئه و هند یی بیچاره بوو
ئیکجار نه شیای رابته قه دورسته بو وی ئه و روینشتی نقیژی بکهت .

ئه گهر هات ووی روینشتی نقیژ کر ده می ئه و (فاتحی) دخوینت
ودچته رکووعی ژ ی سوندهت ئه وه روینشتنا وی ئه و بت یا ئه م

دبیژنی: چار میړکی ، وروښتنا وی بو خواندنا ته حیاتی دی ب وی
رهنگی بت یا نقیژ کهر د حاله تی اعتیادی دا پی دروینت .

وئه گهر ئه و نه شیا روښنتی ژی بکهت بو وی ههیه ئه و نقیژا خو
رازای بکهت ، وهنگی یا دورست ئه و ئه و خو ل سهر ته نشتا راستی
دریژ بکهت و بهری خو بده ته قیللی ، وبو رکووعی و سوجوودی
ئیشاره تان بدهت ، ئه گهر نه شیا خو ل سهر ته نشتا راستی دریژ بکهت دی
ل سهر پستی بت ، وهنگی دقیت بهری پسین وی ل قیللی بن .

وهندهك زانا دبیژن : دورسته بو مروقی نساخ - وه کی یی ریښنگ -
کو نقیژی (جمع) بکهت ، یا نیفرؤ د گهل یا ئیغاری ، ویا مه غره ب د
گهل یا عهیشا ، ئه گهر هات و د نه جه معکرنا نقیژی دا نه خوشی
وزه حمت بگه هته نساخی .

وههر چاوا بت چی نابت بو مروقی نساخ نقیژی نه کهت هندی هشین
وی د سهری بن ، وئه گهر هات ووی ب هیجه تا نساخیی نقیژ نه کر
هنگی ئه و دی یی گونه هکار بت ، وفایدی وی ناکهت پستی هنگی ئه و
وی نقیژی قهزا بکهت ، مه ته لا وی وه کی مه ته لا وی به یی ژ قهستا
نقیژی نه کهت .

نقیژا مروقی ریښنگ

بو مروقی ریښنگ (مسافر) خودی هندهك ده ستویری داینه ، دا بو
وی بینه بارسقکی ، ژ وان ده ستویریان کور تکر و کو مکرنا نقیژانه .

هەر مروّقه كى هەبت يان يى ئاكنجيه (موقيمه) وئەفە ئەوہ يى
 ل جھى خو ئاكنجى بت ، يان يى رېقنگه (مسافره) وئەفە ئەوہ يى
 ل جھى خو نەبت و ل سەر وەغەرى بت ، وئەوى مسافر بت حەقى هەى
 نقيژن چار ركاعەتى (يا نيفرؤ وئيقارى وەيشا) كورت بكتە و بكتە
 دو ركاعەت ، وەندەك زانا دېژن : ئەف كورتكرنە واجبە ل سەر مسافرى .
 وەر وەسا بو وى هەديه ئەو نقيژا نيفرؤ ويا ئيقارى پيگفە بكتە ل دەمى
 نقيژا نيفرؤ يان يا ئيقارى ، و نقيژا مەغروب ويا عەيشا پيگفە بكتە
 ل دەمى يا مەغروب يان يا عەيشا ، و نقيژا سپىدى ويا مەغروب كورت
 نابن ، ويا سپىدى د گەل چو نقيژان كۆم نابت .

و ل دۆر دريژيا مەسافا وى سەفەرى يا مروّقى حەق هەى نقيژى تيدا
 كۆم بكتە دى بېژن :

د چو ئايەت و حەديسان دا نەھاتيه دەسنیشانكرن كانى ئەو مەسافە
 چەندە ، لەو يا دورست ئەوہ مروّف د فى مەسەلى دال عورف وەدەتى
 بزفرت ، يەئنى : ئەو سەفەرا دورست بت د عورفى خەلكى دا بېژنى :
 سەفەر ، دى دورست بت مروّف نقيژى تيدا كورت بكتە يان د گەل ئيكا
 دى كۆم بكتە ، وئيمامى بوخارى و موسلم ژ (ئەنەسى كورى مالكى)
 قەدگويەزن كو وان نقيژا نيفرؤ د گەل پيغەمبەرى - سلاؤ لى بن -
 ل مەدينى كر چار ركاعەت ، و وان نقيژا ئيقارى ل (ذو الحليفة) كر دو
 ركاعەت .

وەه كى دئيتە زانين مەسافە د ناقبەرا مەدينى و (ذو الحليفة) دا سى
 ميلە ، و سى ميل دبنە فەرسەخەك ، وەر فەرسەخەك (۵۵۴۱) مترە ،

یہ عنی نیڑیکی پینج کیلومتر ونیشان . وھندہک فقھزان دریٹیا وی
سہفہرا نقیڑ تیدا دئیته کورتکرن وکومکرن (تہ حدید) دکھن ھدر ھندہک
ژ وان ب مہسافہیہ کی ، بہلی چو دلایل سہر گوتنا وان نینن .

وحتا بو مسافری دورست بت ٺہو نقیڑی کوم بکھت یان کورت
بکھت دقیت ٺہو ب رہنگہ کی فعلی دەست ب سہفہری بکھت ، یہ عنی
: ٺہ گہر ئیکی قیا سہفہرہ کی بکھت چی نابت بو وی ھیشنال جھی خو
ٺہو رابت نقیڑی جہمع یان قہصر بکھت ، بہلکی دقیت ٺہو ل جھی خو
دہر کھفت ، یہ عنی : دەست ب سہفہری بکھت ، پاشی نقیڑی کوم
بکھت یان کورت بکھت .

وٺہ گہر مروژ ب سہفہر چوو جہہ کی وی حہقی ٺہی ھندی ٺہو
ل وی جھی بت ٺہو نقیڑا خو کوم بکھت یان کورت بکھت ، بلا چہند
ٺہو دەم یی دریڑی بت ، بہلی ب وی شہرتی ٺہو (ٺنیہتا ئیقامی)
ل وی جھی نہ ئینت ، وھہر جارہ کا وی ئنیہتا ئیقامی ئینا وئاکنجی بوو
ٺہو ژ مسافران حسیب نابت .

ل فیڑی چہند مہسہلہ کین کورت ھہنہ پھیوہندی ب کورتکرن
وکومکرن نقیڑی قہ ھدیہ مہ دقیت ئیشارہتی بدہینی :

۱ - ٺہ گہر مروژہ کی موقیم نقیڑل دویٹ ئیکی مسافر کر ، یی
مسافر دی دو رکاعہتان کھت و رابت وموقیم دی نقیڑا خو تمام کھت .

۲ - وٺہ گہر یی موقیم بوو ئیمام وی مسافر بوو مہئمووم یا دورست
ٺہوہ مروژفی مسافر چاؤل ئیمامی بکھت ونقیڑا خو تمام بکھت .

۳ - ئەگەر مەزكۇر كىمى مەسافىر گەھىشتە نەقىزىڭا بىر جەمئەت ودىت ئىمامى دو ركاعەت يىن كرىن و دو يىن مەين ، يا دورست ئەو ئەو نەقىزىڭا خۇ تمام بىكەت و بىكەتە چار ركاعەت .

۴ - ئەگەر مەزكۇر كىمى ل سەفەرى نەقىزىڭا ئىقارى - بۇ ئىمۇنە - ئىنا سەر نەقىزىڭا نىفرو و كورت كر ، پاشى ئەو گەھىشتە جەھى خۇ ، يەنى : سەفەرا وى خلاس بوو ، وھىشتا دەمى نەقىزىڭا ئىقارى خلاس نەبووى ، وى حەقى ھەى نەقىزىڭا ئىقارى نەكەتەفە ، و ئەو نەقىزىڭا وى كرى يا دورستە .

۵ - كرنا سوننەتان و گۇرنا تەسبىحائىن پىشتى نەقىزىڭان بۇ مەسافىرى ھندەك زانا دىيۇن : يا باش ئەو ئەو وە نەكەت ، وھندەك دىيۇن : ئەگەر ئەو وە بىكەت دورستە ، مەنا : دى ل دويفى حالى وى و مەجالى وى بت .

نەقىزىڭا ئەينىيىسى

نەقىزىڭا ئەينىيىسى (فەرضە) ل سەر ھەر ھەر مۇسلمانە كىمى بالغ و ب ھەقل بت ، ب وى شەرتى مېر بت نە ژن بت ، وئاكنجى بت نە مەسافر بت ، وى ئازاد بت نە ھەبىد بت ، و بچويكى و نساخى ژى ئەو ل سەر فەرض نىنە .

و دەلىل ل سەر فىمى چەندى ژ قورئانى گۇرنا خودى يە : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَوَدَّعْتُمْ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۗ

ذَلِكَمَّ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ - ئەى ئەو پەن باوەرى ئىنای ئە گەر بانگهلدىرى ل رۆژا ئەىنى بۆ نقيزى بانگ دا ، هوين بۆ گوهدانا خوتى بۆ وكرنا نقيزى لهزى بكن ، وكرپن وفرۆتى وهدر تشته كى ههوه موژيل بكت بهيلن ، ئەؤ كارە بى فرمان پى ل ههوه هاتيه كرن بۆ ههوه چيتره ، ژ بهر وى خيىر و گونه ژيىرنا دى گههته ههوه ، ئە گەر هوين مفايى خو بزنان وى چه ندى بكن ﴿ و ئەؤ ئايهته دهليله كو واجبه مرؤؤ بچته نقيزا ئەىنى بۆ گوهداريا خوتى بكت .

و ژ سونته تى ئەو هدىسه يا ئەبوو داوود ژ (طارق بن شهاب) ي فهدگوهيزت ، ديپزت : پيغه مبهري - سلاف لى بن - گووت : ﴿ الجمعة حق واجب على كل مسلم في جماعة إلا أربعة : عبد مملوك ، أو امرأة ، أو صبي ، أو مريض - نقيزا ئەىنى بجماعت حقه كى واجبه ل سهر ههر موسلمانە كى چار كهس تى نه بن : عهبدى ، وژنكى ، و بچويكى نه بالغ ، و نساخى ﴿ ويا مسافرى ژى ب هندهك (نصوصين) دى ديار دبت .

لهو ههر كهسه كى نقيزا ئەىنى ل سهر واجبه ببت و نه چته نقيزى دى بى گونه هكار بت ، و د هدىسه كا دورست دا يا ئەبوو داوود ژ (أبو الجعد الضمري) فهدگوهيزت هاتيه : ﴿ مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعٍ تَهَاوُنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ - هه چيى سى ئەىنيان ژ خه مسارى نه كهت خودى خه تى دى ل سهر دللى وى دهت ﴿ مهعنا : ئەو دى ژ غافلان ئيىته هژمارتن .

ئەؤ هدىسه ژى دهليلن كو چوونا نقيزا ئەىنى فەرضه .

و د دهر حقا خیرا نفیژا ئهینی دا موسلم ژ ئه بوو هور هیره ی
 قه دگو هیژت ، دبیژت : پیغمه بری - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿ الصَّلَاةُ
 الْحَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا
 اجْتَنَبَ الْكَبَائِرَ - هەر پیچ نفیژ وئینی بو ئهینی وره مه زان بو ره مه زانی
 گونه هیژ د نافیهره را خو دا ژی دهن نه گهر خودانی خو ژ گونه هیژ مه زن
 دابته پاش ﴿ .

وئاشکه رایه کو نفیژا ئهینی یا جودایه ژ نفیژین دی ، چونکی بهری
 کرنا نفیژی دو خوتبه ژ لایمی ئیمامی قه دئینه خواندن ، پاشی دو
 رکاعه تین نفیژی ب ره نگه کی (جههری) دئینه کرن ، و فی نفیژی هنده ک
 نه حکامین تایهت هه نه مه دفتی ل فیری ئیشاره تی بدهینی :

أ - ژ نه حکامین رۆژا ئهینی بهری چوونا مزگه فتی :

خوشویشتن : وهنده ک زانا دبیژن : خوشویشتن بو نفیژا ئهینی واجبه ،
 وهنده ک دبیژن : سوننه ته ، ههر وهسا سوننه ته مروؤ دهقی خو بشوت ،
 وجلکین پاقر و بین خوش بکته بهر خو ، و بین خوش ل خو بکته ، دا
 نه خوشی نه گه هینته که سی .

ومخابن بارا پتسر ژ موسلمانان نوکه خه می ژ مه سه لا خو پاقر کرنی
 ل ده می هاتنا مزگه فتی ناخون ، لهو دی بینی ئیک ژ وان دئینه مزگه فتی
 و بین نه خوش ژی دفرن ، وئهؤ کاری وان دبنه نه گه را هندی مزگه فت
 پیس بیت وتژی بیتین نه خوش بیت ، و نه خوشی بگه هته نفیژ که ران ، و
 د هنده ک حه دیسین دورست دا هاتییه کو ملیاکه تان ژی ب وان تشتان

نه خوښ دبت يېن مروّقان بې نه خوښ دبت ، مه عنا : نهو كه سپن شي
چهندي دكهن خو نه خوښي دگه هيننه مليا كه تان ژي !

و زوی قه سكرنا نقيزي نه ينيي نهو ژي نيك ژ سونه تين روظا نه ينيي

يه ، وهه چيبي زويتر بچنه نقيزي خيرا وي پتره ، و د حه ديسه كي دا
يا (بن ماجه) فه دگو هيژت ، هاتييه : ﴿ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَانَ عَلَيَّ
كُلِّ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ مَلَائِكَةٌ يَكْتُبُونَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ مَنَازِلِهِمْ الْأَوَّلَ
فَالأَوَّلَ فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ طَوَوْا الصُّحُفَ وَاسْتَمَعُوا الْخُطْبَةَ - نه گهر بوو
روژا نه ينيي ل بهر هر دهر گه هه كي ژ دهر گه هين مزگه فتان هندهك
ملياكه ت هه نه نافي ن مروّقان دنقيسن ل دويش جهي وان ، يي نيكي پاشي
يي د دويش دا ، وگاځا نيمام هات نهو دهفته رين خو دپيچن وگوهداريا
خوتي دكهن ۞ .

ههر وه سا ژ سونه تين روظا نه ينيي نهوه مروّقه گه لهك **صلاوه تان** بده ته
سهر پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - ، چونكي ل نه ينيي صلاوه تين نوممه تي بو
وي دئينه پيشكيش كرن وه كي د حه ديسين دورست دا هاتي .

و خواندنا سووره تا (الكهف) ل روظا نه ينيي خيره كا مذن تيدا هديه ،
نه سائي وبه يهه قي ژ نه بوو سه عيدي خودري فه دگو هيژن ، ديژت :
پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - گوت : ﴿ مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ
الْجُمُعَةِ أَضَاءَ لَهُ مِنَ النُّورِ مَا بَيْنَ الْجَمْعَيْنِ - هه چيبي ل روظا نه ينيي سووره تا
(الكهف) بخويبت نهو د ناځه را هه ردو نه ينيان دا دي بو وي روهن
كه ت ۞ .

ب - ژ نه حکامین رږژا نه نیبئی ده می دچته مزگهفتی :
گافا مروژ هاته مزگهفتی یا دورست نه وه بهری نه و روینته خواری نه و
دو رکاعه تان (تحية المسجد) بکعت ، خو نه گهر ئیمامی ده ست ب
خوتبی ژی کربت .

وده می دئیتنه د مزگهفتی فه دئیت د سهر ستوبی خه لکی را نه بوړت ،
ونه خو شیبی نه گه هینته که سی ، ورهنگه کی مه کرووه بی روینشتنی هه یه
دئیت مروژ ل مزگهفتی ل رږژا نه نیبئی خو ژی بده ته پاش ، نه و ژی
نه وه مروژ ل سهر پاشیا خو روینت ، وچو کین خو بلند بکعت پیبڼ خو
بدانته عه ردی وه هر دو ده ستین خو ل دوړ چو کین خو بئالینت .

وخوتبه ونقیژا نه نیبئی ل سهر ده می پیغه مبهری - سلاؤ لی بن -
وه کی ژ حه دیسان دئیتنه زانین ب فی رهنگی بوو :

گافا دبوو ده می بانگی نیقرو پیغه مبهر - سلاؤ لی بن - دهاته
د مزگهفتی فه وئیکسهر ب سهر مینه ری دکهفت ، یه عنی : (تحية
المسجد) نه ذکر ، له و یا سوننهت بو ئیمامی نه وه ده می دئیتنه د مزگهفتی
فه بی کرنا (تحية المسجد) ب سهر مینه ری بکعت ، پاشی سلاؤ بکعت
و بروینت .. وده می پیغه مبهری سلاؤ ذکر و دروینشته سهر مینه ری ، نه و
مروژین ل مزگهفتی هه می لی دزقپین و بهری خو ددایی ، پاشی بلال
رادبوو بانگ ددا ، پشتی نه و ژ بانگی خلاس دبوو ، پیغه مبهر - سلاؤ
لی بن - ل سهر مینه ری رادبوو وده ست ب خوتبی ذکر ، وخوتبا وی یا
کورت بوو ، پاشی هه ل سهر مینه ری پیچه کی دا روینته خواری ، ودا
رابتفه ده ست ب خوتبا دووی کهت ، وخوتبا وی یا دووی ژ خوتبا

ټيکي کورتر بوو ، ودهمې خوتبا وي يا دووې ب دويماهي دهات ژ
سهر مينهري دهاته خواري ، وبلالي قامهت دگرت ، وپيغهمبهري
- سلاډلي بن - دهست ب کرنا نقيزي ذکر .

ب في رهنګي پيغهمبهري - سلاډلي بن - خوتبه ونقيزا نهيني ذکر ،
وئيمامي بوخاري ونه سائي ونه بوو داوود ژ (سائي کوري يه زیدی)
فه دگوهيژن کول سهر دهمې نه بوو به کري وعومهری ژي خوتبه ونقيزا
نهيني ههر ب في رهنګي بوو ، ول سهر دهمې عوثماني گاډا باژپه مهزن
بووي ، ودهنگي موه زرنی نه گه شتيه همي لايين باژپوي ، وي
مرزفهک هنارته بازارې نهوا دگوتني : (الزوراء) دا نهول ويري
بانگه کي دي بدهت د گهل وي بانگي ل مزگهفتي دئته دان ، بو هندي دا
خهلکي گوهل دهنګي بانگي بيت .. يه عني : ل سهر دهمې عوثماني ژي ل
رژا نهيني بانگه ب تني د مزگهفتي فه دهاته دان ، ودهمې عهلي بوويه
خهليفه وهندي نهول مه ديني وي ژي وه کي عوثماني ذکر ، ودهمې نهو
هاتييه باژپوي کووفه ، وچونکي کووفه هنگي باژپه کي بچويک بوو ،
وي بانگه ب تني ددا نهو ژي ل مزگهفتي ، في چه ندا هه (قورطوبي)
د ته فسيرا خو دا ژي فه دگوهيژت .

مه عنا : دانا بانگي دووي ل نهيني ل بازارې ژ لايي عوثماني فه
بو (ضروره) ي بوو ، وهدر جاره کا (ضروره) نه ما هه وجه ناکهت نهو
بيته دان ، ووه کي مه گوتني ل سهر دهمې عوثماني وپشتي هنگي ژي نهو
ههر دو بانگه پيکفه دهاته دان نيك ل مزگهفتي وئیک ژ دهر فه ي مزگهفتي ،
نه کو نيك پشتي ئيکي ههر ل مزگهفتي وه کي نوکه ل نک مه به لاؤ .

و حه تا بانگ دئینه دان هدر عیاده ته کی مرؤفی بقیت دورسته ئه و
 بکته ، کرنا سوننه تان بت ، خواندنا قورئانی بت ، کرنا زکری بت ..
 هتد ، و ژ هنده ک صه حایبان هاتیبه فه گوهاستن کو وان دووازده
 رکاعه تین سوننه ت بو خو دکرن ، وهنده کان دهه رکاعه ت دکرن ،
 وهنده کان ههشت ، وهنده کان کیتر ، یه عنی : مرؤفی ب که یفا خو یه ،
 و پشتی بانگ دئینه دان ژ بلی هدر دو رکاعه تین (تحیه المسجد) چو نقیژ
 و سوننه ت نائینه کرن ، و دقیت ئیمام دهست ب خواندنا خوتبی بکته .

و خوتبا ئه ییی شه رته که ژ شه رتین نقیژا ئه ییی ، و سوننه تا پیغه مبهری
 - سلاؤ لی بن - ئه وه خوتبا ئه ییی دو خوتبه بن ، و د ناقبه را هدر دو وان
 دا روینشتنه کا کورت هه بت ، و یا دورست ئه وه خوتبه یا کورت بت ،
 ئیمام ئه ههد و موسلم ژ عه ماری کوری یاسری فه دگو هیزن ، دبیژت :
 من گوھ ل پیغه مبهری بوو - سلاؤ لی بن - دگوت : ﴿ إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ
 الرَّجُلِ وَقَصْرَ خُطْبَتِهِ مَنَّةٌ مَنْ فَقَّهَهُ فَأَطِيلُوا الصَّلَاةَ وَأَقْصُرُوا الْخُطْبَةَ -
 هندی دریژ کرنا نقیژا زه لامي و کورت کرنا خوتبا وی یه ژ تیگه هشتنا وییه ،
 فیجا هوین نقیژا دریژ بکن و خوتبی کورت بکن .

یه عنی : ئه گهر ئه م (مدهوومی) حه دیسی و هربگرین ، دی بیژین :
 دریژ کرنا خوتبی و کورت کرنا نقیژا ژ نه تیگه هشتنا خودانییه .. بوچی ؟
 چونکی مرؤفی تیگه هشتی وزیره ک ئه وه بی بشیت ئاخفتنا خو کورت
 بکته و مفای بگه هینته خه لکی نه کو نه کو ئاخفتنی بجویت و فه جویت
 و چویی نه گه هینته خه لکی .

وگوهدا نا خوتبى كاره كى واجبه ، موسلم ژ نه بوو هورهيره
 قه دگو هيژت ، دبيژت : پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - گوټ : ﴿ مَنْ تَوَصَّأَ
 فَأَحْسَنَ الْوُضُوءِ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ
 الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ، وَمَنْ مَسَّ الْحَصَى فَقَدْ لَعَا - هه چيى دهنفيرا
 خو بشوت و ب تازه يى ، پاشى بيته نفيرا نه ينيى و گوهداريا خوتبى
 بكهت و خو بى دهنگ بكهت ، گونه هيى وى يين نافه را ههردو نه ينيان
 دا وسى رپوژين زيده ژى دى بو ئينه ژيبرن ، وهه چيى دهست بكهته
 بهر كان نهو خوتبا وى به طال بوو .

وناشكه رايه كو مزگه فتا بنى پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - خيشه بهرك
 بوون وهندهك جار ان ل ده مى خوتبى هندهك كه سان خو ب وان
 خيشه بهر كان قه موژيل دكر ، ئينا پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - نهؤ گوټنه
 گوټ .

و ل ده مى ئيمام خوتبى دخوينت چى نابت مروؤ چو زكر و صلاوهت
 و عيباده تين دى بكهت ، ب تنى دقيت گوهداريا خوتبى بكهت ، خو جابا
 سلاؤى چى نابت ، ونه گهر ئيك ب رهخ تهفه ناخفت وته گوټى : ههش به
 ! خوتبا ه ژى وهكى يا وى دى به طال بت !

ويشتى بانگ دئينه دان ل رپوژا نه ينيى چو سوننه تين راتبه نينن ،
 ويشتى نفيرا نه ينيى چار ركاعهت سوننهت راتبه هه نه ، ونه گهر دو
 ركاعهتان ب تنى ژى بكهت دورسته .

نهفه وهندهك خهلهتى هه نه ل رپوژا نه ينيى دئينه كرن مه دقيت ب
 كورتى ئيشارهتى بدينى :

وخهله تيا ژ ههميان مهزنتسر سستيا د هاتنا نقیژا ئهینیي دا :

وئه گهرین سستيا د هاتنا نقیژا ئهینیي دا گهله کن ، هندهك كهسان
 دی بینی یا بو خو کرییه عهدهت ههمی ئهینیا دوردکه فسه سیرانان ،
 هندهك ل دهمی نقیژا ئهینیي ب تشتین بیخیر فه دموزیلن وهکی
 بهریخو دانا ته پانی یان تهله فزیوونی ، وهنده کان ئیمام و خوتبا وی ب دلی
 نینه قیجا نائیته نقیژا .. وئو ب خو وهکی د حه دیسه کا بوری دا هاتی
 ئه و کهسی سی خوتبان ل دویف ئیک وبی عوزر نه ئیته نقیژا خودی
 خهتمی ل دلی ددهت ، یه عنی دلی وی تاری دکهت قیجا رونا هییا
 باوه ریی ناچتی و خیر خوازی ریکا خو بو نابینت .

وخهله تیبین نقیژا ئهینیي ل سهر دو پشکان دئیته لیکفه کرن : یین
 په یوهندی ب ئیمامی فه هه ی ، ویین په یوهندی ب مه ئموومان فه هه ی .

أ - ئه و خهله تیبین په یوهندی ب ئیمامی فه هه ی :

ل سهری دی بیژین : ئه و کهسی دبتنه ئیمام وبو کارى خوتبه خوینیي
 دئیته دانان دقیت مروقه کی عه قیده پاقر بت دا د سهردا نه چت وخه لکی
 ژى د سهردا نه بهت ، ودقیت ب شریعه تی و ب تاییه تی فهقی نقیژا یی
 زانا بت ، ههر وهسا دقیت زمانی عه ره بی ژى باش بزانت ، دا بشیت
 ئایه تین قورئانی و حه دیسین پیغه مبه ری - سلاؤ لی بن - ب دورستی بو
 خه لکی ته فسیر بکهت ، ودقیت ب واقعی خه لکی و ب ئیش وده رد
 وهیقی وئومیدین وان بی شاره زا بت ، دا بشیت وی تشتی بو وان بیژت
 بی مفای وان تیدا بت ووان ژ خه له تیبیان بده ته پاش ، ههر وهسا دقیت

ٺه و مرؤفه كى چاك و ب تهقوا بت ، دا وه عز وئاخفتين وى كارى د
خهلكى بكن .

و ژ وان خهله تبيان بكهين بين كو د ناؤه خوتبه خوئينان دا دبه لاف :

۱ - دريژ كرنا خوتبى و كورتكرنا نقيژى :

وبهري نوكه مه ٺه و هه ديس فه وهاست ٺه وا ديار دكهت كو دريژ كرنا
زهلامى بو نقيژى و كورتكرنا وى بو خوتبى نيشانا زانينا وى يه ، و ژ
پيغه مبهري - سلاؤه لى بن - نه هاتيبه ريوايه تكرون كو جاره كى وى خوتبا
ٺه ينيى دريژ كرت .

ومخاين خوتبه خوئين مه ٺه فرؤ موخاله فا تشته كى ناكه نهدى
موخاله فا فى سوننه تى دكهن ، ٺيك ژ وان دى بينى خوتبا خو سعه ته كى
يان پسر دريژ دكهت و نقيژا وى سى چار ده قيقه يه كا فه ناكيشت !

۲ - دريژ كرنا خوتبا ٺيكي و كورتكرنا يا دووى :

ٺه و ب خو يا سوننه ت ٺه وه خوتبا ٺيكي پيچه كى ژ يا دووى دريژ تر
بت ، به لى كو خوتبا ٺيكي خوتبه بت ، ويا دووى ب تنى بو دوعا كرنى
بت ، ٺه فه د سوننه تى دا نه هاتيبه ، موسلم ژ جابرى فه دگوهيژت ،
ديبژت : « پيغه مبهري - سلاؤه لى بن - دو خوتبه دخواندن د ناقه برى دا
دروينشت قورئان دخواند و بيرا خهلكى دٺينا فه » .

وييغه مبهري - سلاؤه لى بن - دهاردو خوتبين خو دا قورئان بو
خهلكى دخواند و بيرا وان ل زكرى خودى دٺينا فه ، نه وه كى
خوتبه خوئين مه ٺه فرؤ ٺه وين خوتبا خو يا ٺيكي دريژ دكهن ، و خوتبا

دووی بهس بو دوعا کرنی دهیلن ، ئەفه یا خهلهته ووه عز و نصیحت
و نیشادان دقیت د ههردو خوتیان دا ههبت .

۳ - بلندکرنا دهستان ل دهمی کرنا دوعایی :

هندهك خوتبه خوین هه نه ل دهمی کرنا دوعایی د خوتیی دا دهستین خو
بلند دکهن و ئەفه خیلافی سوننه تی یه ، (موسلم) ژ (عه ماره ی)
فه دگوهیژت کو جاره کی وی بشری کوری مهروانی ل سه ر مینه ری
دیت دهستین خو بلند کربون ، ئینا عه ماره ی گوت : « خودی قان
ههردو دهستان کریت بکهت ، من پیغه مبه ر - سلاقی لی بن - ل سه ر
مینه ری دیتوو وی ژ فی پیغه تر بلند نه ذکر » وی ب تبلا خو یا
شاهدی نیشارهت کر .

وبلند کرنا مه ئومومان ژ ی بو دهستان ل دهمی ئیمام دوعایان دکهت
وه کی فی یا خهلهته ، وه کی دی بو مه دیار بت نه گه ر خودی ههز
بکهت .

۴ - ده رگهفتنا ژ ئارمانجا خوتیی :

خوتبا رۆژا ئەینییی بو هندی یا هاتیسه دانان دا مروقه کی زانا هه ر
ههفتیی جاره کی شیرهتان ل خه لکی مزگهفتی بکهت و بیرا وان ل
ههقیی بینته فه ، و بهری وان بدهته زانینا شه رعی یا دورست ، و مروقه
ئه گه ر ل سوننه تا پیغه مبه ری - سلاقی لی بن - بزفرت و خوتیین وی بخوینت
دی بینت خوتیین وی ل دور شهش مهسلان دزفرین :

۱ - دانه نیاسینا خه لکی ب خودی ، و کو ئه و سالوخه تین وی ب
دورستی بزنان ، و هقی پیغه مبه ری ژ ی - سلاقی لی بن - ل سه ر خو بزنان .

- ۲ - نیشادانا ستوپین وئەرکانین ئیسلامی وه کی رۆژیی و نقیژی
 وزه کاتی و حه جی و دیار کرنا راستی و مفایی فان عیاده تان .
- ۳ - دیار کرنا باشی و خرابیی بو وان ، و شرین کرنا خیر خوازیی ل بهر
 وان و کونه و خو ژ خرابیی بده نه پاش .
- ۴ - ته شجیعا وان ل سهر کرنا چاکیی ، و بیرئینانا وان ل هندئ کو
 هه نه فسه ک ب کاری خو فه یا گریدایه .
- ۵ - ته شجیعا وان ل سهر هاریکاریا ل سهر کاری باش ، و بیرئینانا
 وان ل وی براینیی یا ئیسلامی د ناقبه را وان دا پهیدا کری .
- ۶ - پافز کرنا دلین وان ژ هزر و بیرین خه له ت و گومان و باوه ریین
 نه دورست بو هندئ دا نه و بینه نمونه یه کی باش ل سهر ئیسلاما
 راست و دورست .
- ئیمامی شافعی - خودی ژئی رازی بت - دبیزت : « نه ز هه ز دکهم
 ئیمام د خوتبا خو دا همددا خودی بکه ت و صلاوه تان بده ته سهر
 پیغه مبه ری - سلاؤ لی بن - و شیره تان ل خه لکی بکه ت ، و قورئانی بو
 وان بخوینت ، و چو یا دی زیده نه که ت » .
- ونه هاتییه ربوایه تکران ژ پیغه مبه ری - سلاؤ لی بن - و خه لیفین وی -
 هه ر چه نده نه و مه زنین ده وله تی ژئی بوون - کو وان بابه تین سیاسی یان
 مه سه لین په یوه ندی ب ریشه برنا ده وله تی فه هه ی د خوتبین ئه یینی دا
 گو تبن ، به لی وان هنده ک جار ان خه لک ل مزگه فتی کوم دکرن نه ل
 رۆژا ئه یینی ، و نه ژ رهنگی خوتبان بو دخواندن ، و خوتبا ئه یینی وان بو
 وه عز و نصیحه تان ته رخان دکر !

۵ - دوباره کرنا نقيزا نهينبي پشتي نقيزا خوتبي :

هندهك مهلا هدهنه پشتي نقيزا نهينبي دكهن رادبن نقيزا نيفرو زي ل بهرا خهلكي ب جماعت دكهن ، وهيجهتا وان يا ژ ههميان مهزنتر نهوه نهو ديژن : ههبوونا پتر ژ خوتبهكي ل باژيره كي ل نك هندهك زانايان يا دورست نينه ، فيجا دا نهو ژ في خيلافي دهركهفن ، رادبن نقيزا نيفرو زي دكهن ، وئه فكارى وان يي خهلهته و دگهل شريعتي نه يي ريكيكهفتييه ، وئهو هيجهتا نهو بو خو دگرن زي نه چو هيجهته .. چونكي يا ئاشكهرايه كو خودي دو نقيزين فهرض ل ئيك دهمي ل سهر مه واجب نه كرينه ، وئه گهر نهو نقيزا نهينبي يا نهو دكهن ل نك وان يا دورست نينه بلا نه كهن ، بلا نقيزا نيفرو ب تني بكنه ، وئه گهر ل نك وان يا دورسته پا نهو چ نقيزا نيفرويه نهو دكهن !؟

ول دهمي صه حايبيان وزانايين موجتههد هندهك باژيره هه بوون پتر ژ خوتبهكي لي دهاته كرن ، وژي نههاتييه ريوايه تكرون كو ئيك ژ وان نقيزا نيفرو ئيعاده كربت ، وئه فه ئيمامي شافعي - خودي ژي رازي بت - دهمي هاتييه بهغدا خوتبه ل پتر ژ مزگهفته كي دهاته كرن ، ووي ب خو ل ئيك ژ فان مزگهفتان نقيزا خو يا نهينبي دكر وژي نههاتييه فه گوهاستن كو وي پشتي هنگي نقيزا خو دوباره كربت .

ب - نهو خهلهتبيين پهيوه ندي ب مه ئموومان فه هه :

۱ - زوي نههاتنا مزگهفتي :

يا سوننهت نهوه مرؤف رؤزا نهينبي زوي قهستا مزگهفتي بكهت ، وههر چو نهبت بهري ئيمام دهست ب خوتبي بكهت نهو بگههته

مزگهفتی، وهندی مروؤ زویتر قهست مزگهفتی بکعت ب خیرتره ..
وحه دیسهك د قی دهر بارهیی دا بهری نوکه مه فه گوهاستییه .

ودبت ئەؤ خهله تییه ئەنجامی خهله تییا وان خوتبه خوینان بت یین خوتبی
گهلهك دریژ دکهن ، یه عنی : ده می مه لا موخاله فا سونه تی کری
ودهست ب دریژ کرنا خوتبی کری ، خه لکی ژ لایی خو فه موخاله فا
سونه تی کر وزوی نه هاتنه مزگهفتی ، وئه گهر خوتبا دکورت بان دویر
نینه خه لک ژی زوی هاتبانه مزگهفتی ، ههر چه نده خه له تییا فی بو فان
نابته (موبه رر) .

۲ - هیلانا خو پاقر کرنی :

یا سونهت ئەوه ده می مروؤ دئینه مزگهفتی خو پاقر بکعت ، وهندهك
جلکیت جوان و یین خو ش بکعته بهر خو ، ووان تشتان ب کار نه ئینت
یین دبنه ئە گهر یین نه خو ش وه کی خوارنا پیقازی ، یان کیشانا
جگاران ، بو هندی دا نه خو شیی نه گه هینته نقیژ کهران ، ویا سونهت
ئوه ل روژا نه یینی ئەو سه ری خو بشوت ، وهندهك زانا دبیزت :
سه رشویشتنا نه یینی واجبه ، وه کی بهری نوکه ژی مه گوتی .

دیسا دقیت نقیژ کهر ده قی خو ب سیواکی یان فرچه ی بشوت وئیکا
هند نه کت خه لک نه خو شیا خو ژی ببینت ، وبو بیرئینان دی بیژین :
هندهك کهس هه نه ب جلکین نفستنی وه کی بیجامان یان تهره کسوتان
قهستا مزگهفتان دکهن ، وئه فه کاره کی کرپته ونه ژ هه ژیییه ، دقیت مروؤ
خو ژی بده ته پاش .

۳ - ناخفتن ل دهمی خوتبه دئیته خواندن :

گافا ئیمامی دهست ب خواندنا خوتبی کر دقیت مهئمووم خو بی
دهنگ بکەت و خو ب چو تشتان فه موژیل نه کەت. (بوخاری و موسلم)
ژ نه بوو هوریره ی فه دگو هیژن دبیژت : پیغه مبهری - سلاڤ لی بن - گو ت :
﴿ إذا قلت لصاحبك يوم الجمعة : أنصت ، والإمام يخطب فقد لغوت -
نه گەر پرژا نه یینی دهمی ئیمام خوتبی دخوینت ته گو ته هه قالسی خو :
نه ناخفه ، نهو ته خیرا خو به طال کر ﴿ یه عنی : خو ناخفتنه کا هنده کیم
ژی تو باخفی خیرا خو یا خوتبی تو دی به طال که ی ، نقیژ دی ژ سەر ته
رابت به لی خیرا نه یینی بو ته نائیته نقیسین هەر وه کی ته نقیژا خو یا
نه یینی ل مال کری .

وهەر ناخفتنه کا ههبت یا مهئمووم بیژت - ژبلی وی یا نهو د گهل
ئیمامی باخفت - دکهفته د بن فی حوکمی دا ، یه عنی : دهمی ئیمام
دوعایه کی بکەت چی نابت مهئمووم بیژت : (آمین) وئیمامی نه وه وی -
د مهجموعی دا - دبیژت : « یا دورست نهوه حهرامه بو وی نهو
جابا بیژنی و سلاڤی ژی بدهت » یه عنی : نه گەر ئیک ل نک وی بیژنی
و گو ت : (الحمد لله)^(۱) چی نابت نهو بیژتی : (یرحمک الله) و نه گەر
ئیکی سلاڤ کر دقیت نهو جابا سلاڤی نه دهت ، و خو نه گەر ناڤی
پیغه مبهری ژی - سلاڤ لی بن - هات ، دقیت نهو صلاوه تان نه ده ته سەر ،
چونکی حه دیسا مهنعی یا عامه .

(۱) ویا دورست نهوه نهو نه بیژت : (الحمد لله) .

٤ - دهستكرنا بهركان يان تزيبان :

بوري د گهل مه نيمام موسلم ژ پيغه مبهري - سلاف لي بن -
فه د گوهيژت ، ديپژت : ﴿ من مس الحصى فقد لغا - هه چيبي دهست
بكه ته بهركان نه و وي خوبا خو به طال كر ﴾ .
ووه كي في يه نه وين خو ب تزيبان فه موژيل د كهن ده مي نيمام خوتبي
د خويبت .

٥ - ژيگفه كرنا ريزان ، وگه هاندنا نه خوشيبي :

(بوخاري) حه ديسه كي ژ (سه لمانني فارسي) فه د گوهيژت تيدا
هاتيه كو پيغه مبهري - سلاف لي بن - گو تيبه : ﴿ من اغتسل يوم الجمعة ..
ثم راح ، فلم يفرق بين اثنين ، فصلى ما كتب له ، ثم إذا خرج الإمام
أنصت ، غفر له ما بينه وبين الجمعة الأخرى - هه چيبي رورزا نه ينيبي
خو بشوت .. پاشي بچت ، و د ناقه را دووان دا ژيگفه نه كهت ،
وهندي خودي بو نفيسي نقيزان بكهت ، پاشي نه گهر نيمام دهر كهفت خو
بي دهنگ بكهت ، گونه هين وي د ناقه را وي نه ينيبي و نه ينيبا دي دا
كرين دي بو نينه زييرن ﴾ .

ژ في حه ديسي ناشكه را دبت كو زييرنا گونه هان ب هنده ك شهرتان فه
يا گرندايه ، نيك ژ وان نه فه يه : نه وي دچته خوتبي د ناقه را دووان دا
ژيگفه نه كهت ، ومه خسه د پي نه و كه سن بين كو درهنگ دئنه مزگهفتي
ودقين بچنه سنگي فيجا دي پي ل سوتبي خهلكي دانن وريزين وان
ژيگفه كهن و ب في چه ندي نه خوشيبي دگه هيننه نقيز كهران ، نه ؤ چه نده
يا خهله ته .. وحتا نه ؤ خهله تيبه نه ئينه كرن خهله تيبه كا دي هديه دقيت

نهمیت نهو ژى نهغه يه : هندهك كهس دهمى دئينه مزگهفتى ناچنه رپزين سنگى ، ول پشتمى دروین ، لهو دى بينى رپزين سنگى دقالانه ويين پشتمى دتزينه ، قيجا دهمى هندهك كهس ژ نوى دئین نهچار دبن فان رپزين دويماهيى بړن دا بچن وان جهين فالال پيشيى تړى بکهن ، و ب قى چندى نهغه كهسه خو گوننهكار دکهن وخهلكه كى دى ژى گوننهكار دکهن !

و د حدیسه كى يا (نهسائى وئهبوو داوود) ژ عبداللاهمى كورى بهسرى شه دگوهرن هاتيه كو جاره كى زهلامهك هاته مزگهفتى و دسه ر ستوى خهلكى را دبورى ، وپنغه مبهرى - سلاؤ لى بن - خوتبه دخواند ، ئينا پينغه مبهرى - سلاؤ لى بن - گوتى : ﴿ روينه خوار ! تو درهنگ هاتى و ته نهخوشى ژى گه هاند ﴾ .

بهعنى : ما بهس نينه ته خهله تيه كرى كو تو درهنگ هاتى ، قيجا ته دقیت خهله تيه كا دى ژى بکهى ونهخوشيى بگههينيه خهلكى !؟
و ژ گه هاندنا نهخوشيى به مروؤ ئيكى ژ جهى وى راکهت دال جهى وى روینت ، يان ناخفتنين نهخوش بيژته خهلكى وهه فرکيى د گهل وان بکهت .

٦ - گرنا سونه تا بهرى خوتى :

وبهرى نوکه مه ديار کر کو پشتمى بانگى وبهرى نقیژا ئهينى چو سونه تين راتبه نين ، و ژ پينغه مبهرى - سلاؤ لى بن - نههاتيه شه گوهاستن کو پشتمى بانگ هاتيه دان وى سونه تهك کربت يان صه حابيه كى وى نهغه سونه ته يا دبیزنى : (سونه تا قه بلى) کربت ، لهو يا دورست نينه نهغه

سوننه ته بیته کرن ، وتشتی غدریب ئه وه هندهك كهس یین هدین : ل کرنا
 قی سوننه تی یا نه دورست - یان چوننه چوننه بیژین : یا جهی خیلافی ! -
 گهلهك دمجدن ، وشه ری سهرا دکهت ، و د کرنا سوننه تا پشتی نفیژی
 دا کو یا دورسته دسستن ، ودبت هه ر نه کهن ، بوچی ؟ نزا !
 وهه ر چاوا بت ئیمامین مهزن هه می وه کی مالک وشافعی وئه حمه دی
 وگهله کین دی ل وی باوه ریته کو چو سوننه ت به ری نفیژا ئه یینی نین .

۷ - نه کرنا (تحیه المسجد) ل ده می بانگی :

هندهك كهس هه نه ده می دئینه د مزگهفتی فه بو نفیژا ئه یینی ودیسنن
 بانگ یی دئینه دان - ومه خسه دا مه بی بانگی دووی یه - خو دگرن هه تا
 بانگ خلاس دبت پاشی دهست ب کرنا سوننه تا (تحیه المسجد) دکهن ،
 بو هندی دا بشین جابا بانگی بسدهن ، وپشتی بانگ خلاس دبت وئیمام
 دهست ب خوتی دکهت ژ نوی ئه و (تحیه المسجد) دکهن ، وئه فکاره
 یی خهله ته ، دقیت ئه و ئیکسه ر دهست ب (تحیه المسجد) بکهن وبلا
 نه گههن جابا بانگی بدهن ژی ، چونکی جابا بانگی سوننه ته وگوه دانا
 خوتی فهرزه وچی نابت کاری سوننه ت پیش یی فهرز بیته ئیخستن .

نفیژا جه ژنی

نفیژا جه ژنی ژ وان نفیژین سوننه ته ، وهندهك زانال وی باوه ریته کو
 ئه و واجبه ، وئه ف نفیژه ل سالا ئیکی ژ مشهختی هاتبوو دانان ، وپیغه مبه ری
 - سلاؤ لی بن - فه رمان ل ژن ومیرین موسلمان کربوو کو ئه و لی

ناماده بن . ویا سوننهت ئه وه بو وی کهسی قهستا فی نقیژی بکهت ئه وه جلکه کی پاقر بکهته بهر خو وبتین خوش ل خو بکهت ، ویا هاتیبه ریوایه تکران ژ پیغه مبهری - سلاقی لی بن - کو وی هندهک جلك هه بوون بهس ل رۆژین جهژنی وئهبینیان دکر نه بهر خو .

وجهژن ئه گهر یا ره مه زانی بت یا سوننهت ئه وه مروڤ بهری دهر کهفته نقیژا جهژنی هندهک کتین قهسپان بخۆت ، وئه گهر جهژنا قوربانی بت یا سوننهت ئه وه ئه وه چو نه خۆت ههتا دزفرته فه و ژ قوربانی خو بخۆت ، ئه گهر قوربان ههبت .

وههر چهنده یا دورسته نقیژا جهژنی ل مزگهفتی بیته کرن به لی یا سوننهت ئه وه ئه وه ژ دهرقهی مزگهفتی ل چۆله کی یان مهیدانه کی بیته کرن ، و نقیژا جهژنی ل ده می نقیژا تیشه گه هی دئیه کرن ، یه عنی : پشتی رۆژ به ژنه کی بلند دبت ، ویا سوننهت ئه وه نقیژا جهژنا قوربانی زوینتر ژ نقیژا جهژنا ره مه زانی بیته کرن ، و به لکی ئه فه ژ بهر هندی بت دا خه لک فیرا بگه هن قوربانین خو سه رژی بکه ن .

و نقیژا جهژنی بی بانگ و بی قامهت ژ ی دئیه کرن ، و چو سوننهت بهری و پشتی فی نقیژی نائینه کرن ، وئه و ژ دو رکاعه تان بی دئیت ، د رکاعه تا ئیکی دا بهری فاتحی بخوینت ههفت جانان دی بیژت : (الله أكبر) ژبلی (تکبیره الاحرام) ، و د رکاعه تا دووی دا پینج جار ان دی بیژت : (الله أكبر) ژبلی (ته کبیرا رابوونی) ، و وه کی دی نقیژ وه کی نقیژا سپیدی یه ، ب ره نگه کی جهه ری دئیه کرن ، ویا هاتیبه ریوایه تکران ژ عه بدله هی کوری عومه ری کول ده می ته کبیراتان وی ده ستین خو

بلند دكرن ، و د نابقهرا ته كبرى و ته كبرى دا پراوه ستانه كا كورت هابه ، و چو زكرين تايهت ژ پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - نه هاتينه فه گوهاستن كو وى د نابقهرا ته كير اتان دا گوت بن ، و پشتي خواندنا فاتحى د كاعه تا ئيكى دا يا سوننهت نه وه سووره تا (ق) بيته خواندن ، و د ركاعه تا دووى دا سووره تا (القمر) ، و هندهك جان ژى پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - سووره تا (الأعلى) و (الغاشية) د نقيژا جهژنى دا دخواند ، و زبلى فان ههر چار سووره تا وارد نه بوويه كو وى سووره تا دى خواند بت .

و پشتي نقيژا جهژنى يا سوننهت نه وه ئيمام خوتبه كى ، و (بن ماجه) ژ عبدالله لاهى كورى سائى فه دگوهيژت دييژت : نه ز نقيژه كا جهژنى د گهل پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - ناماده بووم ، وى نقيژل بهرا مه كر ، پاشى گوت : ﴿ نه فه مه نقيژ كر ، قيجا هه چيى بقيت بروينت بو گوهانا خوتبى بلا بروينت ، وهه چيى بقيت بچت بلا بچت ﴾ ، مه معنا گوهداريا خوتبى واجب نينه .

و خوتبا رؤژا جهژنى وه كى خوتبا نه ينيى دو خوتبه نينه ، بهلكى نه و ئيك خوتبه يه ، ئيمامى نه وه وى دييژت : چو حديس د هندی دا نينن كو خوتبا جهژنى دو بن .

و نه وا هندهك مه لا دكهن ده مى ل ده سپيكا خوتبا جهژنى چهنه د ته كير اتان ددهن ژ پيغه مبهري - سلاؤ لى بن - نه هاتيهه ريوايه تكرون ، بهلكى وى نه ؤ خوتبه ژى وه كى ههر خوتبه كا دى ب حمدا خودى ده ست پى دكر .

وهه چیسې نه گه هشته نقيژا جهژني چو قهزال سدر وی نينه ، وئه گهر
وی بقیّت نهو دشیت بو خو ب تنی بکته .

ول رۆژا جهژنا رهمزانی دهمی خه لک دهر که فنه نقيژي وحه تا نقيژ
دئته کرن یا سوننه ته مروژ ته کير اتان بدهت ، بهلی ل جهژنا قوربانی ههر
ژ سپنده یا رۆژا عده رفی وحه تا مه غره بییا رۆژا چاری دورسته ته کيرات
بیته دان وه کی به بهه قی فه دگو هیژت ، وته کيرات ب فی ره نگیسه : (الله
اکبر الله اکبر الله اکبر ، لا إله إلا الله ، والله أكبر الله أكبر ، والله الحمد) .

مزگهفت

ژ وان تایبه تمه ندیبین خو داینه نوممه تا موحه ممدی - سلاؤ لی بن - نهو
وی عهرد ههمی بو وان بی پاقژ کری وبو وان دورست کریه کو ههر
جهه کی نهو لی بن ودهمی نقيژي بگه هته وان نهو نقيژا خو لی بکن ،
ئیمامی بوخاری ژ جابری کوری عه بدلاهی فه دگو هیژت ، دبیژت :
يَعْمَبِرِي - سلاؤ لی بن - گوّت : ﴿ اَعْطَيْتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ
قَبْلِي : نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا ،
فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ فَلْيَصَلِّ ، وَأُحِلَّتْ لِي الْمَعَانِمُ وَلَمْ تَحِلَّ
لِأَحَدٍ قَبْلِي ، وَأُعْطِيَتِ الشَّفَاعَةُ ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُعْتَرُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً وَيُعْتَرُ
إِلَى النَّاسِ عَامَّةً - پینچ تشت بو من بین هاتینه دان بو که سی بهری من
نه هاتینه دان : ب ترسی نه زی هاتیمه ب سه ریئخستن دویراتییا

هه يقه كى^(۱) ، وعهرد بو من يى بوويه مزگهفت وپاقرى ، فيجا كهسه كى ژ
 نومماتا من نقيژ بگههتي بلا نقيژى بكهت ، ودهسكهفتى بو من بين هاتينه
 حهلالكرن وبهري من نهو بو كهسى د حهلال نه بوون ، ومهدهر بو من يا
 هاتيه دان ، وههري بيه مبهرك بو ملله تي خو ب تايه تي دهاته هنارتن ،
 ونهز بو مرو فان هه ميبان يى هاتيمه هنارتن ﴿ ۱ ﴾ .

و ژ فى حهديسى ناشكهرا دبت كو ههري جهه كى نه م لى بين ودهمى
 نقيژى هات نه م دشين نقيژا خو ب تنى يان ب جماعت لى بكهين ،
 ونه د چهندا هه بهس ل نك موسلمانان ههيه .. بهلى د گهل هندى ژى مه
 موسلمانان هندهك مالىن تايهت بو كرنا نقيژان هه نه ، يا ب خيرتر نه وه
 مرو ف نقيژى ل ويى بكهت ، نه گهر د شيان دابت ، ونه و مال نهون بين
 نه م ديژينى : مزگهفت .

و ژ بهر گرنگيا مزگهفتى وپيروزيا وى ، پشتى هاتنا ئيسلامى ههري
 بازيه كى هاتيه نفاكرن مزگهفت بو دبوو سه نتهر ، وناشكهرايه كو دهمى
 بيه مبهري - سلاؤ لى بن - ب مشهختى قهستا مهدينى كرى
 ودهولهتا خو ل ويى داناي ههري ژ گاڤا ئيكى وى دهست ب نفاكرنا
 مزگهفتى كر ، بهري نهو پسيارا جهه كى يان ماله كى بو خو بكهت ،
 وهندى موسلمان خه مى ژ نفاكرن وپاقرنا مزگهفتان بخون نهو نيشانا
 باوهريا وانه .

(۱) يه عنى : دويرا تى يا هه يقه كى نه يار ژ من دترست .

خیرا ئاڤا کرنا مزگه فتان :

ل دور خیر و بهایی ئاڤا کرنا مزگه فتان هژماره کا حه دیسان هاتیبه کو خودی ژى بهرانبهر وی چهندی خانیهه کی بو وی د به حه شتی دا دی ئاڤا کهت ، ژ وان حه دیسان : بوخاری وموسلم ژ عومانی کوری عه فغانی فه دگو هیژن ، دبیژت : پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - گوٹ : ﴿ مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ ، بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ - هه چییی مزگه فته کی ئاڤا کهت ومه خسه دا وی پی کناری خودی بت ، خودی ماله کا وه کی وی بو وی د به حه شتی دا دی ئاڤا کهت ۞ .

ونه ف حه دیسه دو مهسه لان دگه هینت :

یا ئیکی : نه ف خیره بو وی که سیبه یی مزگه فتی بو خودی ئاڤا کهت ، یه عنی : وی چو مه خسه دیډن دی پی نه بن ، وه کی مه دحان ، یان ئارمانجین شه خصی .

یا دووی : خوشی وبه رفره هییا خانییی ئاڤا کهری مزگه فتی ل به حه شتی دی ل دویش خوشی وبه رفره هییا وی مزگه فتی بت وی ل دنیا یی ئاڤا کری .

ونئاڤا کرنا مزگه فتی ئیک ژ وان کارین باشه یین خیرا وان پستی مرنا خودانی ژى بهرده وام بو دئبته نفیسین .

خیر وتوره یین چوون ومانا د مزگه فتی فه :

د خیرا چوون ومانا ل مزگه فتی دا هژماره کا حه دیسان هه نه ، ژ وان حه دیسان :

- ئىمامى موسلم ژ ئەبوو ھورەيرەى فەدگۆھيژت ، دىبىژت : پىغەمبەرى
 - سلاؤلى بن - گوٹ : ﴿ مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَشَىٰ إِلَىٰ بَيْتِ مَنْ يُبُوتِ
 اللَّهُ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ خَطْوَتَاهُ إِحْدَاهُمَا تُحِطُّ خَطِيئَةً
 وَالْأُخْرَىٰ تَرْفَعُ دَرَجَةً - ھەچى خۆل مالا خۆ پاقر بکەت ، پاشى بچتە
 مالەكى ژ مالين خودى دا فەرزەكى ژ فەرزین خودى ب جە بينت ، ھەر
 پىگافە کا وى گونەھەكى ژى دىبەت ، وئىك دەرەجەكى بلند دکەت .

- ترمذى ژ بورەيدەبى ئەسلەمى فەدگۆھيژت ، دىبىژت : پىغەمبەرى
 - سلاؤلى بن - گوٹ : ﴿ بَشَرٌ الْمَشَائِينَ فِي الظُّلَمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ
 التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - مزگىبى ب رۆناھىيا تسمام ل رۆژا قىامەتى بدە وان بين
 ل تارىبى گەلەك دچنە مزگەفتان .

وئەو مروفى بچت قەستا مزگەفتى بکەت دقېت پىگىرىبى ب ھندەك
 تۆرە وئادابان بکەت ، وەكى :

۱ - دەسنقىژا خۆب تىمامى ل مال بگرت و خۆ پاقر بکەت ، پاشى بچتە
 مزگەفتى ، وەكى ژ ھەدىسا بۆرى ديار بووى .

۲ - خۆ ژ بينن نەخۆش بدەتە پاش ، ووان تىشتان ب کار نەئىنت بين
 دبنە ئەگەرا ھندى بينا نەخۆش ژى بىت ، وەكى سوپر وپىغازان يان
 جگاران .

۳ - جلكين جوان وپاقر بکەتە بەر خۆ ، و بينن خۆش ل خۆ بکەت .

۴ - وان دوعا وئەذکاران بىژت بين ژ پىغەمبەرى - سلاؤلى بن -
 ھاتىنە رىوايەتکرن دەمژى ژ مالا خۆ دەردکەفت ، و دەمى دچتە د
 مزگەفتى فە ، و دەمى ژ مزگەفتى دەردکەفت .

۵ - دەمی دچته مزگهفتی دفتی رحهت وتهنا بچت ، ونه كهته غار ولهزی نه كهت .

۶ - گاڤا دچته د مزگهفتی فه دو ركاعهت (تحیه المسجد) بكهت بهری پروینت .

۷ - گاڤا ب پروژ كهفت یا سوندهت نهو پیی خوئی راستی بهافیتنه ژور ، وگاڤا دهركهفت پیی خوئی چهبی بهافیت .

۸ - هندی بشیت بگههنه ریژا ئیكى ل لایى راستی ژ ئیمامی باشتره ، بیى تنگافیى ل سهر كهسى پهیدا بكهت ، بوخاری وموسلم ژ نهبوو هورهیره ی فه دگوهیزن ، دبیزت : پیغمهبرى - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَن سَتَّهُمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا - نه گهر مروغان زانیا كانی چه ند خیر د بانگی ورپژا ئیكى دا ههیه پاشی نه گهر ب رپكا پشك هافیتنی نه بابه نهو ب دهست وان نه كهفتیان نهو دا پشكى هافین ﴿ . ونه بوو داوود وبن ماجه ژ عائیشایى فه دگوهیزن ، دبیزت : پیغمهبرى - سلاؤ لی بن - گوت : ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى مَبِائِنِ الصُّفُوفِ - خودی وملیاكهتین وی صلاوه تان ددهنه سهر لایین راستی بین ریژان ﴿ ، و صلاوهت ژ خودی رهحه ، و ژ ملیامه تان دوعانه .

ونه گهر نه م فان ههردو حه دیسان بیخینه بهریك دی بو مه دیار بت كو جهی ژ هه مییان ب خیرتر بو مه ئومومی ل مزگهفتی لایى راستی یه ژ ریژا ئیكى .

۹ - دەمی ڀڙا نڙيڙي دڙينه دورستڪرن دڙيت هندي ژ نڙيڙڪه ران بيٽ
 ٺهرو ڀڙيڙن خو ڀراست بڪهن ويگههيننه ٽيڪ ، ٺهگهر نه ٺهرو دي
 دگوهيڙت ، ٺبن خوزهيمه ژ بهررائي ڪوري عازبي ٺهه دگوهيڙت
 دييڙت: پيغه مبهري - سلاڙ لي بن - ژ ڙي لايي ڀڙي ٺهه تا لايي دي
 دچوو ، ملين مه دڙينانه ڀراستا ٽيڪ و دگوت : ﴿ لا تختلفوا فتختلف
 قلوبكم ، ان الله وملائكته يصلون على الصوفى الاول - خو ڙيڪفه
 نه ڪن ٺهگهر خودي دلين ههوه دي ڙيڪفه ڪهت ، هندي خودي
 وملياڪه ٽين وينه صلاوه تان ددهنه سهه ڀڙيڙن ٽيڪي ﴾ .

۱۰ - هندي مروڙ ب ٺيهه تا نڙيڙي د مزگهفتي ڦه بميت ههه وهڪي ٺهرو
 د نڙيڙي دا ، ژ بهه ڦي ڇهندي يا دورست نينه ل مزگهفتي مروڙ تبليڻ
 خو د ناڙيڪ ڀا بههت ، ٺهه بو داوود ژ ڪه عبي ڪوري عوجره ي
 ڦه دگوهيڙت ، دييڙت : پيغه مبهري - سلاڙ لي بن - گوت : ﴿ إِذَا تَوَضَّأَ
 أَحَدُكُمْ فَأَحْسَنَ وُضوءَهُ ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلَا يُشَبِّكَنَّ يَدَيْهِ
 فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ - ٺهگهر ٽيڪ ژ ههوه ده سنڦيڙا خو گرت ، وباش گرت ،
 پاشي بو چوونا مزگهفتي دهه ڪهفت ، بلا ٺهه تبليڻ خو د ناڙيڪ ڀا نه بههت
 چونڪي ٺهرو يي د نڙيڙي دا ﴾ .

ٺهه ڪارڙين چي نه بهت ل مزگهفتي بينه ڪرن :

د دهه ديڙين پيغه مبهري دا - سلاڙ لي بن - بههس ژ هڙماره ڪا ڪاران
 هههه ڪو چي نابت ل مزگهفتي بينه ڪرن ، ژ وان ڪاران :
 ۱ - پيسڪرنا مزگهفتي ، چ تف ڪهتن ، چ گليشه ڪي بهه ڦيڙي :

و جزای وی که سی بیّ فیّ چندی بکعت ئه وه ئه وه وی جهی پاقر
 بکعت ، و د حدیسه کی دا یا ئه بوو داوود فه دگو هیژت هاتیسه کو
 جاره کی زه لامه ک بوو ئیمامی هنده ک مروّان ، فیجا وی ب لایسی قبیلی
 فه تفکر ، ئینا پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - گوته وان مروّان : ﴿ بلا ئهؤ
 مروّفه نفیژی ل بهرا هه وه نه کعت ﴾ وگافا وی فیای جاره کا دی نفیژی ل
 بهرا وان بکعت ، وان گوته : پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - بیّ هو گوته ،
 ئه و چوو نک پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - بسیارای چی چندی ژئی کر ،
 گوته : ﴿ به لی .. ته نه خوشی گه هانده خودی و پیغه مبهری وی ﴾ .

۲ - گازی کرن بو تشتی بهرزه :

ئه گهر تشته ک بهرزه بوو چی نابت خودانی وی بچت ل مزگه فتی
 گازی بکعت : فلان تشتی من بیّ بهرزه بووی ، ههر وه سا ئه گهر ئیکی
 تشته کی بهرزه ژئی دیت چی نابت ئه و ل مزگه فتی گازی بکعت : من
 تشته کی دیتی .. وده می ئه م دیژین : ل مزگه فتی ، مه خسه د پیّ د حه ره ما
 مزگه فتی فه ، به لی ل حه وشا مزگه فتی یان ل بهر دهر گه هی ژ دهر فه ،
 ئه فه دورسته ، چونکی ئه و نه ژ حسیبا مزگه فنینه .

موسلم ژ ئه بوو هورهیره ی فه دگو هیژت ، دیژت : پیغه مبهری - سلاؤ
 لی بن - گوته : ﴿ مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يَنْشُدُ ضَالَّةً فِي الْمَسْجِدِ ، فَلْيَقُلْ : لَا
 رَدَّهَا اللَّهُ عَلَيْكَ ، فَإِنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ تُبْنَ لِهَذَا - هه چیبی زه لامه کی بیست ل
 مزگه فتی بو تشته کی خو بیّ بهرزه گازی بکعت ، بلا بیژت : خودی وی
 بو ته نه زفرینت ! چونکی مزگه فت بو فیّ چندی نه هاتینه ئافا کرن ﴾ .

۳ و ۴ و ۵ - کرپن و فروتن ، و خواندنا شعران ، و کومبوونا مروثان ل
سهر رهنگی خهله کان بهری نقیڑا نهینی :

وده لیل ل سهر شان ههر سی کاران نهو حه دیسه یا ترمژی ژ
عه بدللاهی کوری عه مری فه د گوهیڑت ، دیبڑت : پیغه مبهری - سلاؤ لی
بن - نهی کرپو شعر ل مزگهفتی بینه گوتن ، و کرپن و فروتن لی
بیته کرن ، و کو خه لک لی کوم بن وه کی خهله کان بهری نقیڑی ل رۆژا
نهینی .

و د هندهک حه دیسان دا هاتیسه کو هندهک سه حایبان ل نک
پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - ل مزگهفتی شعر خواندینه ، تشتی هندی
دگه هینت کو مه خسه د ب نه هیی نهوه مروث وان شعران بخوینت یین
مه عنایا وان یا دورست نه بت ، یان فتنه ژی چی بت ، یان بهری خه لکی
بده ته بی نه خلاقیه کی .

۶ - بلند کرنا دهنگی :

نه گهر خو کرنا زکری و خواندنا قورنانی ژی بت ، چونکی نهؤ کاره
دبته نه گهرا هندی ته شویش ل سهر نقیڑ کهران چی بت ، و ناشکه رایه کو
خوتبا نهینی و بانگ و قامهت و خواندنا دهر سین علمی ناکه فنه د بن فی
حوکمی فه .

نه بوو داوود ژ نه بوو سه عیدی خودری فه د گوهیڑت ، دیبڑت :
جاره کی پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - نعتکاف ل مزگهفتی ذکر ، وی گوه
لی هندهک که سان دهنگی خو ب خواندنی بلند ذکر ، ئینا وی په رده
راکر و گوت : ﴿ اَلَا اِنَّ كُلَّكُمْ مُنَاجٍ رَبِّهِ ، فَلَا يُؤْذِنَنَّ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ، وَلَا

يَرْفَعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الْقِرَاءَةِ ، أَوْ قَالَ : فِي الصَّلَاةِ - نَى هوين
 همه می بَد گهل خودایی خَو دئاخفن ، قَبجا هندهك ژ ههوه بلا نه خَوشیی
 نه گههیننه هندهكان ، وهندهك ژ ههوه بلا دهنگی خَو ل سهر دهنگی
 هنده کین دی ب خوانندی یان ب نفیژی بلند نه کهن .

۷ - گۆتین دنیاوی :

وه کی بهحسی خه لکی ، یان غهیه تی ، یان به لاقرنا وان دره وین ل
 شارعی دئینه گۆتن ، یان رپیکخستنین سیاسی .. وهتد ، نه فورهنگه گۆتنه
 وین وه کی وان ل مزگهفتی چی نابن و ب گونه هن .

ئیمامی طه بهرانی ژ عهبدللاهی کوری مه سعوودی فه دگوهیژت ،
 دبیژت : پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - گۆت : ﴿ سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ
 قَوْمٌ يَجْلِسُونَ فِي الْمَسَاجِدِ حُلَقًا حُلَقًا ، إِمَامُهُمُ الدُّنْيَا ، فَلَا تُجَالِسُوهُمْ ،
 فَإِنَّهُ لَيْسَ لِلَّهِ فِيهِمْ حَاجَةٌ - ل دویمههیا زهمانی هندهك مروؤ دی دهرکهفن
 خهلهك خهلهك ل مزگهفتی دروینن ، ئیمامی وان دنیایه ، هوین ل نک وان
 نهروینن ، چونکی خودی چو شول ب وان نینه .

نهفه .. وه گهر ناخفتن یا حهلال بت دورسته د مزگهفتی فه بیته گۆتن
 ، نه گهر خَو سوجهتین دنیاوی ژ ی بن ، چونکی ئیمام موسلم ژ جابری
 کوری سه مورهی فه دگوهیژت کو پشتی پیغه مبهری - سلاؤ لی بن - نفیژا
 سپیدی ذکر ژ جهی خَو رانه دبوو هتا روژ دهلات ، وهندهك صهحابی
 ژ وی ویشه تر دروینشتن بهحسی جاهلیه تی ذکر ووان ذکره کهنی
 وپیغه مبهر - سلاؤ لی بن - دگر نژی .

۱ - دفت چوونا وى ب دلى زهلامى وى بت :

يه عنى : نه گهر نهو بزانت زهلامى وى پى نه خوشه نهو بچته مزگهفتى و د گهل هندى ژى نهو بچت نهو دى يا گونه هكار بت ، چونكى چوونا مزگهفتى بو وى سوننه ته و گوهدار پيا زهلامى واجبه ، و كرنا سوننه ته ل سهر حسييا هيلانا واجبه كى چى نابت .

۲ - ل بهر خو كرنا جلكى شهرعى :

ونوكه دهليفه يا هندى نينه نهو به حسى جلكى شهرعى بكهين ، بهلى پيتقيه ل سهر ژنى دهى نهو ژ مالا خو دهر دكهفت ، ب تايه تى دهى قهستا مزگهفتى دكهت ، جلكى وى نهو بت پى خودى و پيغه مبهرى - سلاؤ لى بن - گوتى ، نه گهر نه .. نهو دى يا گونه هكار بت .

۳ - بين خوش ل خو نه كهت :

حهرامه ل سهر ژنكى دهى نهو ژ مال دهر دكهفت و دچته وان جهان بين زهلامين بيانى لى هه بن وه كى مزگهفتى ، نهو بين خوش ل خو بكهت ، چونكى دبت نهؤ چهنده هه بيته نه گهرا پهيدا بوونا فتنى .

۴ - چوونا د لايى تايهت را پى ژنان :

نهو داوود ژ عهبدلاهى كورى عومهرى فه دگوهيزت كول سهر دهى پيغه مبهرى - سلاؤ لى بن - دهر گه هك ل مزگهفتى هه بوو بهس ژنك تپرا دهاتن و دچوون .. لهو چى نابت بو ژنى دوى دهر گهه پى را بچته مزگهفتى پى بو زهلامان هاتيه ده سنيشانكرن نه گهر هات و دهر گهه كى تايهت بو وان هه بت ، وبو زهلامى ژى چى نابت د دهر گهه تايهت پى ژنكان را بچته مزگهفتى ، وديسا چى نابت بو ژنكى

ململانی د گهل زهلامان بکته دا بیخته د مزگهفتی ټه ، وئه گهر ژنکی دیت چوونا وی بؤ مزگهفتی دبتسه نه گهرا هندئ ټه و ب رپقه یان ل مزگهفتی ټیکه لی زهلامان بست یا دورست بؤ وی ټه وه ټه و نه چته مزگهفتی .

۵ - نه بلند کرنا دهنگی ل مزگهفتی :

وبه ری نوکه مه گوت : بؤ زهلامان ژی چی نابت ټه و ژ قهستا دهنگی خو ل مزگهفتی بلند بکه ، وئاشکه رایه کو بؤ ژنکان ژی ټه و چهنده چی نابت .

۶ - زوی بزقرته مال پستی نقیژی :

نه گهر نقیژ هاته کرن دفتی ژنک زوی ژ مزگهفتی دهرکه فن و بزقرته مالین خو ، و ژ قهستا خو ل مزگهفتی گیرۆ نه کهن ، بوخاری ژ دهیکا موسلمانان (أم سلمه) یی ټه دگو هیژت ، دبیزت : دهمی پیغه مبهری - سلاقی لی بن - سلاقی ملان ټه ددا ژنک زوی رادبوون دهر دکه فتن ، وئه و پیچه کی دمال جهی خو رانه دبوو ، و مه دزانی وی ټه و چهنده دکر دا ژنک بچن هیشتا زهلام نه گه هشتینه وان .

۷ - نه هیلانا واجبه کی :

نه گهر چوونا ژنکی بؤ مزگهفتی - کو سوننه ته - بته نه گهرا هندئ ټه و واجبه کی دی بهیلت ، یان سستی ټیدا بکته ، هنگی چوونا وی بؤ مزگهفتی یا دورست نابت .

۸ - ترسا ژ فتنی :

ومه نه گوت : پهيدا بوونا فتنی ، بهلکی مه گوت : ترسا ژ پهيدا بوونا فتنی نه گهر ههبت ، چی نابت ژن بچته مزگه فتنی .. یه عنی : نه گهر ژن بترست کو نه گهر نه و چوو مزگه فتنی نه کو تویشی فتنه کی بست ، یان کهسه کی دی تویشی فتنه کی بکهت ، هنگی دقیت نه و نه چته مزگه فتنی .
نه گهر ژنکی نه و توره و نادابه ب جه ئینان هنگی درسته بو وی بچته مزگه فتنی .. وهنگی ژی یا دوست بو وی نه وه نه و بچته نیریکترین مزگه فتنی بو مالا وی ، و نه گهر مزگه فتنه کا نیریک ههبت چی نابت نه وه بچته مزگه فتنه کا دویر تر .

عتکاف

عتکاف ئیک ژ وان سونه تانه بین گریدای ب مزگه فتنی شه ، و نه و - وه کی زانا دده نه نیاسین - نه وه مروژ بمینته د مزگه فتنی شه ب ئیه تا عیاده تی .

بوخاری و موسلم ژ عائیشایی شه د گوهرین ، د بیژت : پیغهمبه ری - سلافة لی بن - ل دههین دویماهییی ژ ره مه زانی عتکاف ذکر حه تا خودی رحا وی ستانندی .

و عتکاف بو هندی یه دا کو مروژ ده مه کی ده سنی شان کری ل ماله کی ژ مالین خودی بعینت و دهستی ژ دنیایی بشوت ، و گه له ک زکر و عیاده تی خودی بکهت .

وشهرتی ئعتکافی یی مەزن ئەووە مرۆف ئنیەتا خو ببیت ، کو هنده دەمی ئەو بو عیبادەتکرن دی مینتە ل مزگەفتی ، ومانا وی ئەگەر نه ل مزگەفتی بت نابته ئعتکاف ، وئەو مرۆفی ئعتکافی دکەت دفتی یی ب نغیژ بت ، ودفتی خو ژ وان کاران بدەته پاش یین مرۆفی نه موعتە کف دکەت ، وەکی : چوونا نغینی ، سەرەدانا نساخان ، ودویچوونا جه نازان ، ودره کەفتنا ژ مزگەفتی ئەگەر بو کاره کی گەله کی پیشی نه بت .

ول دۆر کیمترین دەم ئعتکاف پی دورست دت چو (نصوصین شەری) نین ، لهو هندهک زانا دبیزن : ئعتکاف چی دت ئەگەر خو دەمه کی کورت ژی بت .

ومرۆفی ب ئنیەتا ئعتکافی ل مزگەفتی بمینت دی یی خودان خیر بت ئەگەر خو هندهک بروینت یان بنفت و عیبادەتی نه کەت ژی .

گونهها هیلانا نغیژین

نغیژ وەکی بو مه دیار بووی ستوینا ئیسلامی یه ، ومهزنتترین کاره مرۆفی موسلمان پی رادبت ، لهو هیلانا فی کاری ژی ب دینتا ئیسلامی ول دویف ئایهت وحه دیسان گونههه کا گەله کا مهزنه .. خودایی مەزن د قورئانا پرۆز دا بهحسی هندهک ژ وان چاکان دکەت یین هندهک خراب ب دویف کەفتین ، ودبیزت : ﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا

وَأَجْتَبَيْتَا إِذَا تُلْتِي عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٢٥﴾ * خَلَفَ مِنْ
بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنْ
تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٢٧﴾ - ئەو
ئەون يېن خودى ژ قەنجييا خو نعمەت د گەل کرين ، وئەو کرينه پيغەمبەر
ژ دووندهها ئادەمی ، و ژ دووندهها وان يېن مه د گەل نووحي د گەمبىي
دا هلگرتين ، و ژ دووندهها ئيراهيم ويه عقووبى ، و ژ وان يېن مه بهرى
وان دايه باوهريي و بو پيغەمبەرينيى هلپزارتين ، ئەگەر نايەتین خودايى
پر دلوفان بو وان دئينه خواندن ئەو نايەتین به حسى تەو حيدا خودى
دکەن ئەو ب خوژشکاند وچەماندن فە بو خودى دچنە سوجدى ، و ژ
ترسین خودى دا دکەنە گرى . فيجا پشتى فان يېن قەنجى د گەل هاتيه
کرن هندەك دويکەفتيبيى خراب هاتن نقيژ هەما نە کرن ، يان ژى ل دەمى
وان يى دورست نە کرن ، يان نقيژ ب دورستی نە کرن ، ودويکەفتنا وان
تشتان کر يېن ل دويف دلچوونين وان بن ، فيجا پاشى ئەو دى خرابيى
وشەرمزاريى د جەهنەمى دا بينن . بەلى هەچيى تۆبە کرى ژ وان
وباوهرى ب خودى ئيناي وچاکى کرين ، ئەوان خودى تۆبا وان دى
قەبويل کەت ، وئەو د گەل خودان باوهران دى چنە بەحەشتى ، وتشتەك
ژ خيرا کريارين وان يېن چاک نايته کيمکرن ﴿٢٨﴾ .
و ژ فى نايەتى ناسکەرا دبت کو ئەو کەسيىن پشت بدەنە کرنا
نقيژى ب ئیکجارى ، يان ژى سستيى د کرنا نقيژى دا بکەن ، و بمرن
وتۆبە نە کەن ، ئەو ل ناخرەتى دى تويشى شەرمزاريه کا مەزن بن .

ول دور حوكمي نه نقیژ كهري د دنيايي دا ، دي بيژين : زاناين
ئيسلامي نه نقیژ كهري د كنه دو پشك :

۱ - نهوي نقیژ نه كهت چونكي باوهري ب نقیژ نه بت ، يان ياري
وترانه يان بو خو بي بكهت :

نهفي ههمي زانال وي باوهرينه كو نهو كافره ووي وئيسلامي چو د
گهل ئيك نينه ، و د ساخييا وي دا وپشتي مرنا وي زي ههمي نه حكامين
كوفري ل سهر دئينه ب جهينان ، وهكي ههر كافره كي دي .

۲ - نهوي ژ خه مساري سستييي د كرنا نقیژ دا بكهت ، نه گهر نه
وي باوهري يا بي هه ي :

نهفي زانا د دهر حهقا وي دا بين بووينه دو پشك :

جهووروي زانايان ل وي باوهرينه كو نهو مروقه كافر نابت كوفره كا
وهسا كو نهو ژ ديني دهر كهفت ، لهو نه حكامين كافران ل سهر نائينه
ب جهينان نه د ساخييا وي دا ونه پشتي مرنا وي ، بهلي نهو ب في
كاري كو گونه هه كا مدزن دكهت ، وگلهك زانا بو هندي دچن كو
گونه ها هيلانا نقیژ ژ گونه ها كوشتنا وي نه فسا خودي فرمان پي
نه داي مهزنتره ، چونكي نهو خوداني خو نيژيكي كافييي دكهت .

وخودانين في بوچووني په يفا كوفري نهوا د هندهك حه ديسان دا بو في
رهنگي مروقان هاتي وهسا يا ته فسير كرى كو نهو بو ترساندننن يه .. ژ وان
حه ديسان :

۱ - موسلم ژ جابري كوري عه بدلاهي شه دگوهيزت ، دبيژت :
پيغه مبهري - سلافي لي بن - گوت : ﴿ إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرْكِ

وَالْكَفْرِ تَرَكَ الصَّلَاةَ - د نابقهرا زهلامى وشركى وكوفرى دا هيلانا نقيزى
يه ﴿﴾ .

۲ - ترمذى ونه سائى وئبن ماجه ژ بوره يدهى فه دگو هيژن ، دبيژت :
يَعْمَبِرِي - سلاؤ لى بن - گوټ : ﴿ الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ
فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ - نهو په يمانا د نابقهرا مه ووان دا هه ي نقيزه ، فيجا
هه چيبي وى نه كهت نهو كافر بوو ﴿﴾ به عنى : تشتى مه وكافران ژيك
جودا دكهت كرنا نقيزى يه .

و ژ بهر في چهندي عبدالله لاهى كورى شه قيقى - خودى ژى رازى
بت - دگوټ : (صه حابيين موحه مدهى - سلاؤ لى بن - هيلانا
كاره كى ژبلى نقيزى نه دديت ژ كوفرى يه) .

به لى چونكى هندهك حه ديسيډى دي بين هه ين هندي دگه هينن كو
هيلانا نقيزى ژ كسلانى خودانى ئيكجار ژ دينى دهر نائيخت ، جهوورى
زانايان حوكم ب كوفرا وى نه دا يه ، ههر چهنده هندهك زانا هه نه دبيژن :
نهو ژى كافره ، وئنه حكامين كوفرى ل سهر دئينه ب جهينان .

ژ وان حه ديسان بين حوكم ب كوفرا فان رهنگه مروټان نه داى :

نه بوو داوود ونه سائى وئبن ماجه ژ عوباده يى كورى صامتى
فه دگو هيژن ، دبيژت : من گوهل يعغمه مبهرى بوو - سلاؤ لى بن -
دگوټ : ﴿ خَمْسُ صَلَوَاتٍ كَتَبَهُنَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ ، فَمَنْ جَاءَ بِهِنَّ لَمْ
يُضَيِّعْ مِنْهُنَّ شَيْئًا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهِنَّ ، كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ ،
وَمَنْ لَمْ يَأْتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ ، إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ ، وَإِنْ شَاءَ أَدْخَلَهُ
الْجَنَّةَ - پينج نقيز هه نه خودى نهو ل سهر به نييان نقيسينه وكرينه

فهرز ، فئجا هه چیی ب وان بیټ وچو ژئی زه عی نه کربت وه کی
 سفککرن ب حه قی وان ، وی سۆزه ک ل نک خودی هه یه نه وی ببه ته
 به حه شتی ، وهه چیی ب وان نه ئیت وی چو سۆز ل نک خودی نینن ،
 نه گهر وی بقیټ نه وی عه زاب دهت ، ونه گهر بقیټ دی وی به ته
 به حه شتی ﴿ .

وناشکه رایه کو نه گهر نه وی کافر با خودی نه ونه دبره به حه شتی ،
 چونکی خودی سۆز دایه کافری قهت نه به ته به حه شتی .

ول دویمایی دی بیژین : نقیژ بو خودانی خو ل ناخره تی نه و رونا هییه
 یا به ری وی دده ته ریکا به حه شتی ، ل وی ده می ژ تاری تیکه لی ئیک دبن ،
 وریکی ل بهر مروقی بهرزه دکهن ، موسلم ژ نه بوو مالکی نه شعهری
 شه دگوهیټ ، دبیټ : پیغه مبه ری خودی - سلاؤ لی بن - دبیټ :
 ﴿ الطَّهْوَرُ شَطْرُ الْإِيمَانِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ
 لِلَّهِ تَمْلَأَانِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ ، وَالصَّدَقَةُ
 بُرْهَانٌ ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ ، كُلَّ النَّاسِ يَعْدُو
 فَبَايِعْ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مَوْبِقُهَا - پاقتی وده سنقیژ نیفا باوهریی به ، و
 (الحمد لله) ته رازی تیژی خیر دکهت ، و (سبحان الله والحمد لله)
 هه ردو د ناچه را عه سمانان وعه ردی دا تژی خیر دکهن ، ونقیژ رونا هییه ،
 ودانا خیری ده لیله ، و سه بر گه شاتییه ، وقورنان هیجه ته یان بو ته یان ل
 سهر ته ، هه می مروقه دهر دکهفن ، فئجا ئیک هه یه نه فسا خو نازا دکهت ،
 وئیک نه فسا خو تی دبهت ﴿ .

هيفيا مه ژ خودايي مهزن نهوه نهو نقيژ و عياده تي مه بو خو قه بويل
 بكدت ، ومه ل ئاخره تي بكدته خودان رو ناهي ﴿ يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَانُكُمْ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠٧﴾ .
 ﴿ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿١٠٨﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ
 لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿١٠٩﴾ ﴾ .
 والحمد لله رب العالمين .

نافه رۆك

بابه ت	به ر په پ
ده سپيڅك	۵
بهايي نقيژي د ئيسلامي دا	۷
شهرتپن نقيژي	۱۰
ده سنقيژ شويشتن	۱۴
شهرتپن ده سنقيژ شويشتني	۱۶
نهر كانين ده سنقيژ شويشتني	۱۷
سوننه تپن ده سنقيژ شويشتني	۱۸
خه له تپينن ده سنقيژ شويشتني	۲۰
دو هسيار كرن	۲۲
ده سنقيژ ب چ دكه فت و ب چ ناكه فت ؟	۲۲
بانگ	۲۳
هندهك خه له تپينن هاتنا مزگه فتني	۲۹
قامه ت	۳۰
چاوانيا كرنا نقيژي	۳۲
نهر كانين نقيژي	۴۸
واجباتپن نقيژي	۴۹

ته‌سیحاتیڼ پشتی نقیژی	۵۰
هندهك مه‌سه‌لیڼ په‌یوه‌ندی ب ته‌سیحاتیان فه‌ه‌دی	۵۳
سوجوودا سه‌هوی	۵۵
نه‌و تشتیڼ دورست د نقیژی دا بیڼه‌کرن	۵۶
نه‌و کارین مه‌کرووه د نقیژی دا	۵۸
نه‌و کارین نقیژی پی دکه‌فت	۵۹
نقیژیڼ سوننه‌ت	۶۰
سوننه‌تیڼ راتبه	۶۱
سوننه‌تیڼ موئه‌ککه‌د	۶۱
سوننه‌تیڼ نه‌موئه‌ککه‌د	۶۳
نه‌و ده‌میڼ نقیژی لی نه‌ئیڼه‌کرن	۶۴
سوننه‌تیڼ نه‌راتبه	۶۵
نقیژیڼ شه‌فی	۶۵
نقیژیڼ شه‌فی ل ره‌مه‌زانی	۶۸
نقیژا (وتری)	۷۱
نقیژا تیښته‌گه‌هی	۷۳
سوننه‌تا ده‌سنقیژی	۷۵
نقیژا (ئستخاری)	۷۶
نقیژا (تولی)	۷۷
نقیژا دریژ	۷۸
نقیژا غه‌یرینا روژ وه‌یغی	۸۰

نقیڙا بارانی	۸۱
نقیڙا مری	۸۲
سوجوودین سوننہت	۸۵
۱ - سوجوودی سہہوی	۸۵
۲ - سوجوودی خواندنا قورٹانی	۸۵
۳ - سوجوودا شوکری	۸۶
نقیڙا ب جماعت	۸۶
نقیڙا مروڙفی نساخ	۹۱
نقیڙا مروڙفی ریڻنگ	۹۲
نقیڙا ئہینیبی	۹۵
نقیڙا جہڙنی	۱۱۲
مزگہفت	۱۱۵
خیڙا ئاڦا کرنا مزگہفتنان	۱۱۷
خیڙ وتورہیبین چوون ومانا د مزگہفتی فہ	۱۱۷
ئہو کارین چی نہبت ل مزگہفتی بینہ کرن	۱۲۰
تورہیبین دہرکہفتنا ژنی بو مزگہفتی	۱۲۴
ئعتکاف	۱۲۷
گونہہا ہیلا نا نقیڙی	۱۲۸